ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟΥ (τέταρτο τμήμα)

της 6ης Ιουλίου 2000 *

Στην υπόθεση Τ-62/98,

Volkswagen AG, με έδρα το Wolfsburg (Γερμανία), εκπροσωπούμενη από τον R. Bechtold, δικηγόρο Στουτγάρδης, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο το δικηγορικό γραφείο Loesch και Wolter, 11, rue Goethe,

προσφεύγουσα,

κατά

Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενης από τον K. Wiedner, μέλος της Νομικής Υπηρεσίας, επικουρούμενο από τον H. J. Freund, δικηγόρο Βρυξελλών, με αντίκλητο στο Λουξεμβούργο τον C. Gómez de la Cruz, μέλος της Νομικής Υπηρεσίας, Centre Wagner, Kirchberg,

καθής,

* Γλώσσα διαδικασίας: η γερμανική.

που έχει ως αντικείμενο αίτηση ακυρώσεως της αποφάσεως 98/273/ΕΚ της Επιτροπής, της 28ης Ιανουαρίου 1998, στο πλαίσιο διαδικασίας του άρθρου 85 της Συνθήκης ΕΚ (υπόθεση IV/35.733 — VW) (ΕΕ L 124, σ. 60), ή, επικουρικώς, τη μείωση του προστίμου που επιβλήθηκε με την απόφαση αυτή στην προσφεύγουσα,

ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ (τέταρτο τμήμα),

συγκείμενο από τους R. M. Moura Ramos, Πρόεδρο, V. Tiili και P. Mengozzi, δικαστές,

γραμματέας: B. Pastor, κυρία υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της προφορικής διαδικασίας της 7ης Οκτωβρίου 1999,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

Πραγματικά περιστατικά και νομικό πλαίσιο

1 Η προσφεύγουσα είναι εταιρία χαρτοφυλακίου του ομίλου Volkswagen. Οι εμπορικές δραστηριότητες του ομίλου περιλαμβάνουν την κατασκευή αυτοκινήτων

Volkswagen, Audi, Seat και Skoda, καθώς και την παραγωγή στοιχείων και εξαρτημάτων. Ο όμιλος αναπτύσσει και άλλες δραστηριότητες στους τομείς των βιομηχανικών κινητήρων, των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών και των ασφαλίσεων. Η προσφεύγουσα κατέχει μερίδιο 98,99 % στην Audi AG (στο εξής: Audi). Η εμπορική δραστηριότητα της Audi, η οποία έχει την έδρα της στο Ingolstadt (Γερμανία), περιλαμβάνει κυρίως την κατασκευή και διανομή αυτοκινήτων Audi καθώς και την παραγωγή στοιχείων και κινητήρων.

2 Τα αυτοκίνητα Volkswagen και Audi πωλούνται στην Κοινότητα μέσω δικτύου επιλεκτικής διανομής. Η εισαγωγή στην Ιταλία αυτών των αυτοκινήτων, καθώς και των ανταλλακτικών και εξαρτημάτων τους, διασφαλίζεται αποκλειστικώς από την ιταλικού δικαίου εταιρία Autogerma SpA (στο εξής: Autogerma), με έδρα τη Βερόνα (Ιταλία), η οποία είναι κατά 100 % θυγατρική της προσφεύγουσας και η οποία, εκ του λόγου αυτού, αποτελεί με την προσφεύγουσα και την Audi μια οικονομική μονάδα. Η διανομή στην Ιταλία γίνεται μέσω νομικώς και οικονομικώς ανεξαρτήτως αντιπροσώπων, οι οποίοι όμως συνδέονται συμβατικώς με την Autogerma.

3 Οι συμβάσεις αντιπροσωπείας έχουν εξαιρεθεί, υπό ορισμένες προϋποθέσεις, της εφαρμογής του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης ΕΚ (νυν άρθρου 81, παράγραφος 1, ΕΚ) με τον κανονισμό (ΕΟΚ) 123/85 της Επιτροπής, της 12ης Δεκεμβρίου 1984, σχετικά με την εφαρμογή του άρθρου 85, παράγραφος 3, της Συνθήκης ΕΟΚ, σε ορισμένες κατηγορίες συμφωνιών διανομής και εξυπηρέτησης των πελατών πριν και μετά την πώληση αυτοκινήτων οχημάτων (ΕΕ L 15, σ. 16), τον οποίο αντικατέστησε, από 1ης Οκτωβρίου 1995, ο κανονισμός (ΕΚ) 1475/95 της Επιτροπής, της 28ης Ιουνίου 1995 (ΕΕ L 145, σ. 25). Κατά το άρθρο 7 του κανονισμού 1475/95, η απαγόρευση του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης δεν εφαρμόζεται, κατά το διάστημα από 1ης Οκτωβρίου 1995 έως 30ής Σεπτεμβρίου 1996, επί των ισχυουσών κατά την 1η Οκτωβρίου 1995 συμφωνιών, οι οποίες πληρούσαν τις προϋποθέσεις απαλλαγής που προβλέπει ο κανονισμός 123/85.

4 Το άρθρο 1 του κανονισμού 123/85 ορίζει ότι:

«Σύμφωνα με το άρθρο 85, παράγραφος 3, της Συνθήκης, το άρθρο 85, παράγραφος 1, κηρύσσεται ενεφάρμοστο, με τις πρϋποθέσεις που καθορίζονται στον παρόντα κανονισμό στις συμφωνίες στις οποίες μετέχουν δύο μόνο επιχειρήσεις και στις οποίες ο ένας συμβαλλόμενος αναλαμβάνει έναντι του άλλου την υποχρέωση:

1) να προμηθεύει μόνον αυτόν,

ή

2) να προμηθεύει μόνον αυτόν και ορισμένο αριθμό επιχειρήσεων του δικτύου διανομής, με ορισμένα αυτοκίνητα οχήματα τριών ή περισσοτέρων τροχών που προορίζονται για κυκλοφορία σε δημόσιους δρόμους, με σκοπό τη μεταπώλησή τους, μέσα σε ορισμένη περιοχή της κοινής αγοράς (...).»

5 Στο άρθρο 2 του κανονισμού 123/85 διευκρινίζεται ότι η απαλλαγή εφαρμόζεται επίσης «όταν η υποχρέωση που αναφέρεται στο άρθρο 1 συνδυάζεται με την υποχρέωση του προμηθευτή να μην πωλεί προϊόντα της συμφωνίας σε τελικούς καταναλωτές στη συμφωνημένη περιοχή».

6 Το άρθρο 3 του κανονισμού 123/85 ορίζει ότι: «Η απαλλαγή ισχύει επίσης όταν [η συμφωνία επιλεκτικής διανομής] συνδέεται με την υποχρέωση του διανομέα:

(...)

8) έξω από τη συμφωνημένη περιοχή,

α) να μην διατηρεί υποκαταστήματα ή αποθήκες για τη διανομή των προϊόντων της συμφωνίας και των αντίστοιχων προϊόντων·

β) να μην αναζητεί πελατεία για τα προϊόντα της συμφωνίας και τα αντίστοιχα προϊόντα·

9) να μην αναθέτει σε τρίτους τη διανομή και την εξυπηρέτηση πελατών πριν και μετά την πώληση των προϊόντων της συμφωνίας και των αντίστοιχων προϊόντων έξω από τη συμφωνημένη περιοχή·

10) να προμηθεύει τα προϊόντα της συμφωνίας και τα αντίστοιχα προϊόντα σε μεταπωλητή μόνον όταν:

α) ο μεταπωλητής είναι επιχείρηση του δικτύου διανομής,

(...)

11) να μην πωλεί τα αυτοκίνητα οχήματα (...) σε τελικούς καταναλωτές οι οποίοι χρησιμοποιούν τις υπηρεσίες ενός ενδιάμεσου, παρά μόνο αν έχει ήδη ανατεθεί γραπτώς στον τελευταίο να αγοράσει και, σε συγκεκριμένη περίπτωση, να αποδεχθεί την παραλαβή ορισμένου αυτοκινήτου οχήματος.»

7 Το περιεχόμενο των άρθρων 1, 2 και 3 του κανονισμού 1475/95 είναι σχεδόν όμοιο με το περιεχόμενο των αντιστοίχων διατάξεων του κανονισμού 123/85. Το άρθρο 6, παράγραφος 1, του κανονισμού 1475/95 προβλέπει ότι:

«Η απαλλαγή δεν ισχύει εφόσον:

(...)

3) τα μέρη συμφωνούν περιορισμούς του ανταγωνισμού που δεν απαλλάσσονται ρητά από τον παρόντα κανονισμό ή

(...)

7) ο κατασκευαστής, ο προμηθευτής ή άλλη επιχείρηση του δικτύου περιορίζει, άμεσα ή έμμεσα, την ελευθερία των τελικών καταναλωτών, των εντεταλμένων μεσαζόντων ή των διανομέων να προμηθεύονται από επιχείρηση του δικτύου της επιλογής τους, εντός της κοινής αγοράς, προϊόντα της συμφωνίας ή αντί-

στοιχα προϊόντα (...), ή την ελευθερία των τελικών καταναλωτών να μεταπωλούν τα προϊόντα της συμφωνίας ή αντίστοιχα προϊόντα, εφόσον η πώληση δεν πραγματοποιείται για εμπορικούς σκοπούς, ή

8) ο προμηθευτής παρέχει στους διανομείς χωρίς αντικειμενικά αιτιολογημένο λόγο αμοιβές που υπολογίζονται σε συνάρτηση με τον τόπο προορισμού των μεταπωλούμενων αυτοκινήτων οχημάτων ή με τον τόπο κατοικίας του αγοραστή (...).»

8 Από τον Σεπτέμβριο του 1992 και κατά το 1993 η ιταλική λιρέτα διολίσθησε σημαντικά έναντι του γερμανικού μάρκου. Εντούτοις, η προσφεύγουσα δεν αύξησε αναλογικά τις τιμές της πωλήσεως στην Ιταλία. Οι διαφορές τιμών που προέκυψαν από την κατάσταση αυτή δημιούργησαν οικονομικό συμφέρον επανεξαγωγής από την Ιταλία αυτοκινήτων Volkswagen και Audi.

9 Κατά τα έτη 1994 και 1995 περιήλθαν στην Επιτροπή επιστολές Γερμανών και Αυστριακών καταναλωτών οι οποίοι διαμαρτύρονταν για τα εμπόδια που παρεμβάλλονταν στην αγορά από την Ιταλία καινούργιων αυτοκινήτων Volkswagen και Audi με σκοπό την άμεση επανεξαγωγή τους στη Γερμανία ή την Αυστρία.

10 Με την από 24 Φεβρουαρίου 1995 επιστολή η Επιτροπή γνωστοποίησε στην προσφεύγουσα ότι βάσει καταγγελιών προερχομένων από Γερμανούς καταναλωτές διαπίστωσε ότι αυτή ή η Autogerma είχε επιβάλει στους Ιταλούς αντιπροσώπους Volkswagen και Audi, απειλώντας τους με λύση της συμβάσεως αντιπροσωπείας, να πωλούν οχήματα μόνο προς Ιταλούς πελάτες. Με την ίδια επιστολή η Επιτροπή

έταξε στην προσφεύγουσα προθεσμία τριών εβδομάδων από την ημερομηνία παραλαβής της επιστολής προκειμένου να άρει το εν λόγω κώλυμα επανεξαγωγής και να της κοινοποιήσει τα σχετικά μέτρα.

11 Με την από 30 Μαρτίου 1995 επιστολή η προσφεύγουσα απάντησε ότι οι δυσχέρειες που αντιμετώπισαν ορισμένοι καταναλωτές μπορεί να προκλήθηκαν από ένα πρόβλημα επικοινωνίας, ιδίως μεταξύ της Autogerma και των Ιταλών αντιπροσώπων. Στην επιστολή αυτή επισήναψε αντίγραφο εγκυκλίου που είχε αποστείλει στις 16 Μαρτίου 1995 στους Ιταλούς αντιπροσώπους προς άρση οποιασδήποτε δυνατότητας παρεξηγήσεως.

12 Με την από 2 Μαΐου 1995 επιστολή η Επιτροπή απάντησε στην προσφεύγουσα ότι η εγκύκλιος της 16ης Μαρτίου 1995 δεν ήρε τα κωλύματα επανεξαγωγής. Αναφέρθηκε σχετικώς σε νέες καταγγελίες πολλών Γερμανών και Αυστριακών καταναλωτών.

13 Στις 17 Οκτωβρίου 1995 η Επιτροπή έλαβε απόφαση διατάσσουσα ελέγχους, κατά το άρθρο 14, παράγραφος 3, του κανονισμού 17 του Συμβουλίου, της 6ης Φεβρουαρίου 1962, πρώτου κανονισμού εφαρμογής των άρθρων 85 και 86 της Συνθήκης (ΕΕ ειδ. έκδ. 08/001, σ. 25). Οι έλεγχοι πραγματοποιήθηκαν στις 23 και 24 Οκτωβρίου 1995 στις εγκαταστάσεις της προσφεύγουσας και της Audi, καθώς και, στην Ιταλία, στις εγκαταστάσεις της Autogerma, της Auto Brenner SpA, στο Bolzano, της Auto Pedross Herbert & Co., στο Silandro, της Dorigoni SpA, στο Trente, της Eurocar SpA στο Udine, της IOB Silvano & C. SRL, στη Gemona, της Adriano Mansutti, στο Tricesimo, της Günther Rabanser, στο Pontegardena, της Mutschlechner SAS, στο Brunico και της Franz Nitz, στο Vipiteno. Σκοπός των ελέγχων αυτών της Επιτροπής ήταν να διαπιστωθεί αν η προσφεύγουσα και η Audi είχαν συνάψει συμφωνίες ή εφαρμόσει εναρμονισμένες πρακτικές με την Autogerma και τους αντιπροσώπους τους στην Ιταλία, με σκοπό τη μη πώληση νέων αυτοκινήτων προς καταναλωτές έχοντες την κατοικία τους σε άλλα κράτη μέλη.

14 Βάσει των εγγράφων που βρέθηκαν κατά τους ελέγχους αυτούς, η Επιτροπή έκρινε ότι η προσφεύγουσα, η Audi και η Autogerma είχαν εφαρμόσει μαζί με τους Ιταλούς

αντιπροσώπους τους μια πολιτική στεγανοποιήσεως της αγοράς. Στις 25 Οκτωβρίου 1996 η Επιτροπή απηύθυνε σχετική ανακοίνωση αιτιάσεων στην προσφεύγουσα και στην Audi.

15 Με την από 18 Νοεμβρίου 1996 επιστολή η προσφεύγουσα και η Audi ζήτησαν να τους επιτραπεί πρόσβαση στον φάκελο. Ενημερώθηκαν για το περιεχόμενό του στις 5 Δεκεμβρίου 1996.

16 Στις 19 Δεκεμβρίου 1996 η Autogerma, κατόπιν ρητής αιτήσεως της προσφεύγουσας, απηύθυνε εγκύκλιο στους Ιταλούς αντιπροσώπους, διευκρινίζοντας ότι οι απευθυνόμενες σε τελικούς καταναλωτές εξαγωγές (ενδεχομένως διά παρεμβολής ενδιαμέσων), καθώς και προς αντιπροσώπους μετέχοντες στο δίκτυο διανομής, είναι νόμιμες και, επομένως, δεν επισύρουν κυρώσεις. Η εγκύκλιος αυτή διευκρίνισε, επίσης, ότι η παρεχόμενη στους αντιπροσώπους έκπτωση επί της τιμής πωλήσεως των παραγγελλομένων αυτοκινήτων, γνωστή ως «περιθώριο», καθώς και η καταβολή της πριμοδοτήσεώς τους δεν είχαν καμία εξάρτηση από το αν τα αυτοκίνητα επωλούντο εντός ή εκτός του εδάφους που αφορούσε η σύμβαση.

17 Η προσφεύγουσα και η Audi απέστειλαν στη Επιτροπή τις παρατηρήσεις τους επί της ανακοινώσεως των αιτιάσεων με επιστολή της 12ης Ιανουαρίου 1997.

18 Ανέπτυξαν επίσης την άποψή τους στις αρμόδιες υπηρεσίες της Επιτροπής στο πλαίσιο ακροάσεως που πραγματοποιήθηκε στις 7 Απριλίου 1997.

19 Στις 7 Οκτωβρίου 1997 ο συνήγορος της προσφεύγουσας είχε, κατόπιν αιτήσεώς του, συνομιλία με τον διευθυντή των εν λόγω υπηρεσιών, η οποία αφορούσε, ιδίως, το ζήτημα αν η Επιτροπή έκρινε ότι είχε τεθεί τέρμα στις διαπιστωθείσες παραβάσεις ή αν θεωρούσε ότι αυτές εξακολουθούσαν.

20 Στις 28 Ιανουαρίου 1998 η Επιτροπή εξέδωσε την απόφαση 98/273/ΕΚ, στο πλαίσιο διαδικασίας του άρθρου 85 της Συνθήκης ΕΚ (υπόθεση IV/35.733 — VW) (ΕΕ L 124, σ. 60, στο εξής: απόφαση ή προσβαλλόμενη απόφαση). Στην απόφαση αυτή ορίζεται ως μόνος αποδέκτης η προσφεύγουσα. Η Επιτροπή τονίζει ότι η προσφεύγουσα είναι υπεύθυνη για τη διαπιστωθείσα παράβαση, επειδή η Audi και η Autogerma είναι θυγατρικές της και επειδή εγνώριζε τις δραστηριότητές τους. Όσον αφορά τους Ιταλούς αντιπροσώπους, η Επιτροπή υπογραμμίζει ότι αυτοί δεν έλαβαν ενεργό μέρος στην παρεμπόδιση της επανεξαγωγής, αλλά ότι αναγκάστηκαν να αποδεχθούν αυτήν την πολιτική, ως θύματα της περιοριστικής πολιτικής που εφάρμοσαν οι κατασκευαστικές εταιρίες και η Autogerma.

21 Όσον αφορά τις προσαπτόμενες πράξεις, η Επιτροπή επικαλείται σειρά εγγράφων από τα οποία αποδεικνύεται, αφενός, ότι η προσφεύγουσα και η Audi, με επιλεγμένα μέτρα και χρησιμοποιώντας ίδιους οικονομικούς πόρους και προσωπικό, παρεμπόδισαν την επανεξαγωγή αυτοκινήτων από την Ιταλία προς τη Γερμανία ή άλλα κράτη μέλη και ότι, αφετέρου, κατόπιν οδηγιών της προσφεύγουσας και της Audi, η Autogerma προέβη σε αυστηρούς ελέγχους των Ιταλών αντιπροσώπων, προκειμένου να θέσει τέρμα στην πρακτική ορισμένων εξ αυτών οι οποίοι προέβαιναν σε πωλήσεις αυτοκινήτων προς αλλοδαπούς αγοραστές και να επιβάλει αυστηρές κυρώσεις σε ορισμένους εκ των αντιπροσώπων αυτών.

22 Όσον αφορά τα μέτρα που έλαβαν η προσφεύγουσα και η Audi, η Επιτροπή αναφέρει την εκ μέρους της προσφεύγουσας εφαρμογή ενός «συστήματος σπαστού περιθωρίου κέρδους» επί των πωλήσεων του νέου αυτοκινήτου Volkswagen Polo στην Ιταλία. Κατά το σύστημα αυτό, αντί της παροχής στον αντιπρόσωπο συνολικής εκπτώσεως 13 % επί της τιμής τιμολογίου για κάθε παραγγελία αυτοκινήτου, του παρέχεται, κατά την έκδοση του τιμολογίου, έκπτωση μόνον 8 %, του χορηγείται δε κατόπιν έκπτωση 5 % μόνον εφόσον το αυτοκίνητο καταχωρίζεται εντός της συμβατικής περιοχής του αντιπροσώπου. Κατά την απόφαση, η Audi εφάρμοσε ανάλογο σύστημα για την πώληση του αυτοκινήτου Audi A4 στην Ιταλία. Η Επιτροπή κάνει επίσης λόγο για την εκ μέρους της προσφεύγουσας και της Audi μείωση των αποθεμάτων των αντιπροσώπων. Το μέτρο αυτό, συνοδευόμενο από μια περιοριστική πολιτική εφοδιασμού, προκάλεσε σημαντική αύξηση των προθεσμιών παραδόσεως και υποχρέωσε ορισμένους πελάτες να ακυρώσουν τις παραγγελίες τους. Εξάλλου, το σύστημα αυτό παρέσχε στην Autogerma τη δυνατότητα να απορρίψει τις προερχόμενες από Γερμανούς αντιπροσώπους αιτήσεις παραδόσεως (διασταυρούμενες παραδόσεις εντός του δικτύου διανομής της Volkswagen). Η

Επιτροπή επικαλείται, επίσης, τις προϋποθέσεις που έθεσαν η Audi και η Autogerma για τον υπολογισμό της τριμηνιαίας πριμοδοτήσεως του 3 %, η οποία καταβάλλεται στους αντιπροσώπους βάσει του αριθμού των πωληθέντων αυτοκινήτων.

23 Μεταξύ των κυρώσεων που επέβαλε η Autogerma στους αντιπροσώπους, η Επιτροπή αναφέρει την καταγγελία ορισμένων συμβάσεων αντιπροσωπείας και την κατάργηση της τριμηνιαίας πριμοδοτήσεως του 3 % για τις πωλήσεως εκτός της συμβατικής περιοχής.

24 Στην απόφαση υπογραμμίζεται ότι τα μέτρα που έλαβαν η προσφεύγουσα, η Audi και η Autogerma για την πλαισίωση των πωλήσεων αυτοκινήτων από τους Ιταλούς αντιπροσώπους αφορούσαν τόσο τις παραδόσεις προς μεταπωλητές μη ανήκοντες στο δίκτυο (στο εξής: μη εγκεκριμένοι μεταπωλητές) όσο και τις πωλήσεις προς τελικούς καταναλωτές και προς αντιπροσώπους της Volkswagen και της Audi με κατοικία ή εγκατάσταση σε άλλα κράτη μέλη πλην της Ιταλίας.

25 Η Επιτροπή παραθέτει, επίσης, έγγραφα από τα οποία αποδεικνύεται ότι τα μέτρα αυτά περιόρισαν πράγματι το εμπόριο μεταξύ αφενός της Ιταλίας και αφετέρου της Γερμανίας και της Αυστρίας, δεδομένου ότι οι παραγγελίες πολλών πελατών με κατοικία στα δύο τελευταία κράτη μέλη δεν έγιναν δεκτές από τους Ιταλούς αντιπροσώπους.

26 Η Επιτροπή συμπεραίνει ότι τα μέτρα αυτά, τα οποία στο σύνολό τους εντάσσονται στο πλαίσιο της συμβατικής σχέσεως μεταξύ των κατασκευαστών, μέσω της Autogerma, και των Ιταλών αντιπροσώπων του δικτύου τους επιλεκτικής διανομής, απορρέουν από συμφωνία ή εναρμονισμένη πρακτική, καθώς και ότι συνιστούν παράβαση του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης, και σηματοδοτούν την εφαρμογή μιας πολιτικής στεγανοποιήσεως της αγοράς. Η Επιτροπή διευκρινίζει ότι τα μέτρα αυτά δεν καλύπτονται από τους κανονισμούς 123/85 και 1475/95, δεδομένου ότι καμία διάταξη αυτών των κανονισμών δεν επιτρέπει την απαλλαγή συμφωνίας αποβλέπουσας στην παρακώλυση παραλλήλων εξαγωγών εκ μέρους τελικών καταναλωτών, μέσω εξουσιοδοτημένων μεσαζόντων ή άλλων αντιπροσώπων του δικτύου διανομής. Τονίζει, επίσης, ότι αποκλείεται εν προκειμένω η

χορήγηση ατομικής απαλλαγής, δεδομένου ότι η προσφεύγουσα, η Audi και η Autogerma δεν κοινοποίησαν κανένα στοιχείο της συμφωνίας τους με τους αντιπροσώπους και ότι, εν πάση περιπτώσει, η παρακώλυση της επανεξαγωγής συνιστά προσβολή του σκοπού της προστασίας των καταναλωτών που θέτει το άρθρο 85, παράγραφος 3, της Συνθήκης.

27 Καθόσον η προσφεύγουσα και η Audi υπογράμμισαν, στις παρατηρήσεις τους επί της ανακοινώσεως των αιτιάσεων, ότι ορισμένα από τα έγγραφα στα οποία στηρίζεται η Επιτροπή αποτελούν απλώς εσωτερικές εκθέσεις του ομίλου Volkswagen, οι οποίες αποτελούν έκφραση ενός διαλόγου και, ενίοτε, συγκρούσεως συμφερόντων εντός του ομίλου, η Επιτροπή σημειώνει ότι οι εσωτερικές διαφωνίες του ομίλου δεν έχουν σημασία, δεδομένου ότι ουδόλως μεταβάλλουν το γεγονός ότι η προσφεύγουσα και οι θυγατρικές της Audi και Autogerma συνήψαν με τους αντιπροσώπους τους συμφωνία ασυμβίβαστη με τους κοινοτικούς κανόνες περί ανταγωνισμού. Αντιθέτως προς τα επιχειρήματα που προβλήθηκαν επίσης με τις παρατηρήσεις επί της ανακοινώσεως των αιτιάσεων, κατά τα οποία, αφενός, την πλειοψηφία των επανεξαγωγών από την Ιταλία προς τη Γερμανία και την Αυστρία αποτελούν παράνομες παραδόσεις προς μη εξουσιοδοτημένους μεταπωλητές και, αφετέρου, ότι είναι αμελητέες οι πωλήσεις προς ιδιώτες (ενδεχομένως μέσω μεσαζόντων) ή προς άλλους αντιπροσώπους της Volkswagen και της Audi, η Επιτροπή υπογραμμίζει ότι ακόμα και αν μικρό μόνο μέρος των πωλήσεων που παρεμποδίστηκαν αφορούσε τελικούς καταναλωτές, τους μεσάζοντές τους ή άλλους αντιπροσώπους της Volkswagen και της Audi, εντούτοις επηρεάζεται αισθητά το μεταξύ κρατών μελών εμπόριο και, συνεπώς, στοιχειοθετείται παραβίαση των κοινοτικών κανόνων περί ανταγωνισμού.

28 Στο άρθρο 1 της αποφάσεως η Επιτροπή διαπιστώνει ότι η προσφεύγουσα, μαζί με τις θυγατρικές της επιχειρήσεις Audi και Autogerma, «παρέβησαν τις διατάξεις του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης, διότι συνήψαν με τους Ιταλούς αντιπροσώπους του δικτύου διανομής συμφωνίες με σκοπό την απαγόρευση ή την παρεμπόδιση των πωλήσεων προς τελικούς καταναλωτές, που ενεργούσαν είτε δι' ίδιον λογαριασμό είτε μέσω μεσαζόντων, και προς άλλους αντιπροσώπους του δικτύου διανομής εγκατεστημένους σε άλλα κράτη μέλη». Με το άρθρο 2 της αποφάσεως επιβάλλει στην προσφεύγουσα την υποχρέωση να θέσει τέρμα στις παραβάσεις αυτές επιβάλλοντάς της να λάβει, προς τούτο, μεταξύ άλλων τα μέτρα που παραθέτει.

29 Με το άρθρο 3 της αποφάσεως η Επιτροπή επιβάλλει πρόστιμο 102 000 000 ECU στην προσφεύγουσα λόγω της βαρύτητας της διαπιστωθείσας παράβασης. Ως προς το ζήτημα αυτό η Επιτροπή φρονεί ότι η παρεμπόδιση των παραλλήλων εξαγωγών αυτοκινήτων εκ μέρους τελικών καταναλωντών και των διασταυρούμενων παραδόσεων στο πλαίσιο του δικτύου αντιπροσώπων παρεμποδίζουν τη δημιουργία μιας κοινής αγοράς, που είναι μία από τις θεμελιώδεις αρχές της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, καθιστώντας τη διαπιστωθείσα παράβαση ιδιαιτέρως σοβαρή. Στη διαπίστωση αυτή προστίθεται το γεγονός ότι οι εφαρμοστέοι σχετικώς κανόνες έχουν ήδη καθοριστεί από πολλών ετών και ότι ο όμιλος Volkswagen κατέχει το υψηλότερο μερίδιο αγοράς όλων των παραγωγών αυτοκινήτων στην Κοινότητα. Η Επιτροπή επικαλείται, επίσης, έγγραφα προκειμένου να αποδείξει ότι η προσφεύγουσα είχε πλήρη συνείδηση ότι η συμπεριφορά της συνιστούσε παράβαση του άρθρου 85 της Συνθήκης. Υπογραμμίζει, επίσης, ότι η παράβαση διήρκεσε πλέον των δέκα ετών. Τέλος, η Επιτροπή έλαβε υπόψη της, ως επιβαρυντικό στοιχείο, το ότι η προσφεύγουσα, αφενός, δεν ήρε τα επικρινόμενα μέτρα, παρά το ότι της απέστειλε δύο επιστολές το 1995, με τις οποίες της επεσήμαινε ότι η παρεμπόδιση ή ο περιορισμός των παραλλήλων εξαγωγών από την Ιταλία συνιστά παραβίαση των κανόνων περί ανταγωνισμού, και, αφετέρου, εκμεταλλεύθηκε την υφιστάμενη εξάρτηση μεταξύ του κατασκευαστή και των αντιπροσώπων του, η οποία απετέλεσε, εν προκειμένω, για πολλούς διανομείς, πηγή σημαντικών απωλειών του κύκλου εργασιών. Στην απόφαση διευκρινίζεται σχετικώς ότι η προσφεύγουσα, η Audi και Autogerma απείλησαν περισσότερους από πενήντα αντιπροσώπους ότι θα καταγγείλουν τη σύμβασή τους στην περίπτωση που αυτοί συνεχίσουν να πωλούν αυτοκίνητα σε αλλοδαπούς πελάτες, μάλιστα δε καταγγέλθηκαν πράγματι δώδεκα συμβάσεις αντιπροσωπείας, θέτοντας σε κίνδυνο την ύπαρξη των αντιστοίχων επιχειρήσεων.

30 Η απόφαση κοινοποιήθηκε με επιστολή η οποία απεστάλη προς την προσφεύγουσα στις 5 Φεβρουαρίου 1998 και παρελήφθη από αυτήν την επομένη.

31 Με επιστολή της 2ας Μαρτίου 1998 η προσφεύγουσα ενημέρωσε την Επιτροπή για τα μέτρα που έλαβε προς εκτέλεση του άρθρου 2 της αποφάσεως και τη ρώτησε αν αυτά ανταποκρίνονται πράγματι στα προβλεπόμενα από το εν λόγω άρθρο μέτρα.

Με επιστολή της 27ης Μαρτιου 1998 η Επιτροπή απάντησε ότι τα μέτρα αυτά είναι ουσιαστικώς σύμφωνα προς εκείνα τη λήψη των οποίων επιβάλλει *η απόφαση.

Διαδικασία και αιτήματα των διαδίκων

32 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου στις 8 Απριλίου 1998 η προσφεύγουσα άσκησε την παρούσα προσφυγή.

33 Η έγγραφη διαδικασία ολοκληρώθηκε στις 11 Ιανουαρίου 1999.

34 Κατόπιν εκθέσεως του εισηγητή δικαστή το Πρωτοδικείο (τέταρτο τμήμα) αποφάσισε να προχωρήσει στην προφορική διαδικασία και ζήτησε, στο πλαίσιο των μέτρων οργανώσεως της διαδικασίας, από τους διαδίκους να απαντήσουν σε γραπτές ερωτήσεις και να προσκομίσουν ορισμένα έγγραφα. Οι διάδικοι ανταποκρίθηκαν στα αιτήματα αυτά.

35 Οι διάδικοι αγόρευσαν και απάντησαν στις προφορικές ερωτήσεις του Πρωτοδικείου κατά τη δημόσια συνεδρίαση της 7ης Οκτωβρίου 1999.

36 Η προσφεύγουσα ζητεί από το Πρωτοδικείο:

— να ακυρώσει την απόφαση·

— να καταδικάσει την καθής στα δικαστικά έξοδα.

37 Η καθής ζητεί από το Πρωτοδικείο:

— να απορρίψει την προσφυγή·

— να καταδικάσει την προσφεύγουσα στα δικαστικά έξοδα.

Επί της ουσίας

38 Η προσφεύγουσα προβάλλει, ουσιαστικώς, πέντε λόγους ακυρώσεως. Ο πρώτος και ο δεύτερος λόγος αναφέρονται, αντιστοίχως, σε πλάνες περί τα πραγματικά περιστατικά και το δίκαιο κατά την εφαρμογή του άρθρου 85 της Συνθήκης. Οι τρεις τελευταίοι λόγοι αναφέρονται στην παραβίαση της αρχής της χρηστής διοικήσεως, στην υποχρέωση αιτιολογήσεως και στο δικαίωμα ακροάσεως.

39 Εξάλλου, η προσφεύγουσα προβάλλει, επικουρικώς, λόγο με τον οποίο ζητείται η μείωση του επιβληθέντος με την απόφαση προστίμου, αναφερόμενο στον υπερβολικό χαρακτήρα αυτού του προστίμου.

Α — *Πρώτος λόγος, αναφερόμενος σε πλάνη περί τα πραγματικά περιστατικά κατά την εφαρμογή του άρθρου 85 της Συνθήκης*

Επί των εμποδίων επανεξαγωγής

Προκαταρκτικές διαπιστώσεις

40 Η προσφεύγουσα υποστηρίζει, στο πλαίσιο του πρώτου λόγου, ότι τήρησε τις αρχές της επιλεκτικής διανομής που θέτουν οι κανονισμοί 123/85 και 1475/95. Αναγνώριζε πάντοτε τη νομιμότητα των πωλήσεων εκ μέρους των Ιταλών αντιπροσώπων της προς αλλοδαπούς τελικούς καταναλωτές και προς άλλους αντιπροσώπους του δικτύου της διανομής. Κατά την άποψή της, όλα τα μέτρα τα οποία η Επιτροπή χαρακτήρισε, στην προσβαλλόμενη απόφαση, ως ασυμβίβαστα με τους κοινοτικούς κανόνες περί ανταγωνισμού, στην πραγματικότητα είχαν ως μοναδικό σκοπό τους την παρεμπόδιση των παρανόμων πωλήσεων, δηλαδή των πωλήσεων προς μη εξουσιοδοτημένους μεταπωλητές. Η επιχειρηματολογία της προσφεύγουσας στηρίζεται στον ισχυρισμό ότι «όλοι οι ενδιαφερόμενοι γνώριζαν ότι οι πωλήσεις Ιταλών αντιπροσώπων προς αλλοδαπούς τελικούς καταναλωτές και προς άλλους αντιπροσώπους του δικτύου διανομής ήταν νόμιμες και ότι δεν θα έπρεπε να παρεμποδιστούν» επιχειρώντας, κατά συνέπεια, να αποδείξει ότι τα προβαλλόμενα εμπόδια δεν υπήρξαν (σημεία 13 και 78 του δικογράφου της προσφυγής). Ειδικότερα, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι όλοι οι αντιπρόσωποι του ομίλου, καθόλη τη διάρκεια της εξεταζόμενης από την Επιτροπή περιόδου, είχαν το δικαίωμα να πωλούν καινούργια αυτοκίνητα προς τελικούς καταναλωτές, τόσο εντός όσο και εκτός του συμβατικού τους εδάφους, και να πραγματοποιούν διασταυρούμενες παραδόσεις προς άλλους αντιπροσώπους της Volkswagen και της Audi (σημείο 56 του δικογράφου της προσφυγής).

41 Η προσφεύγουσα δεν αμφισβητεί ότι αν είχε παρεμποδίσει τις επανεξαγωγές από την Ιταλία υπό τις συνθήκες που η Επιτροπή αναφέρει, η συμπεριφορά της θα ήταν ασυμβίβαστη με τις συμβάσεις αντιπροσωπείας και την κοινοτική νομοθεσία. Θα αντιμετώπιζε τη δίωξη της Επιτροπής και θα υπήρχε συμβατική ευθύνη έναντι των

αντιπροσώπων του δικτύου της διανομής, για μη τήρηση των κανονισμών 123/85 και 1475/95 (σημείο 4 του υπομνήματος απαντήσεως).

42 Η καθής δεν αμφισβητεί ότι η απαγόρευση των επανεξαγωγών από μη εξουσιοδοτημένους μεταπωλητές και οι ληφθείσες σχετικώς διατάξεις συμβιβάζονται με τους κοινοτικούς κανόνες περί ανταγωνισμού. Εντούτοις, υποστηρίζει ότι τα μέτρα που έλαβαν η προσφεύγουσα, η Audi και η Autogerma αφορούσαν, στην πράξη, το σύνολο των επανεξαγωγών αυτοκινήτων από την Ιταλία.

43 Υπό τις περιστάσεις αυτές, πρέπει να εξεταστεί αν η Επιτροπή υπέπεσε σε πλάνη εκτιμήσεως πραγματικών περιστατικών συμπεραίνουσα, με το άρθρο 1 της αποφάσεως, ότι η προσφεύγουσα, μαζί με τις θυγατρικές της Audi και Autogerma, «παρέβησαν τις διατάξεις του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης, διότι συνήψαν με τους Ιταλούς αντιπροσώπους του δικτύου διανομής συμφωνίες με σκοπό την απαγόρευση ή την παρεμπόδιση των πωλήσεων προς τελικούς καταναλωτές, που ενεργούσαν είτε δι' ίδιον λογαριασμό είτε μέσω μεσαζόντων, και προς άλλους αντιπροσώπους του δικτύου διανομής εγκατεστημένους σε άλλα κράτη μέλη». Προς τούτο, πρέπει να εξεταστεί αν η Επιτροπή συγκέντρωσε αρκούντως ακριβή και συγκλίνοντα αποδεικτικά στοιχεία για να στηρίξει την αταλάντευτη πεποίθηση ότι διαπράχθηκε η προβαλλόμενη παράβαση (απόφαση του Πρωτοδικείου, της 21ης Ιανουαρίου 1999, T-185/96, T-189/96 και T-190/96, Riviera auto service κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 1999, σ. II-93, σκέψη 47).

Επί της παραβάσεως που προκύπτει από το σύστημα πριμοδοτήσεως

— Επιχειρήματα των διαδίκων

44 Όσον αφορά τα συγκεκριμένα μέτρα που έλαβε η Autogerma έναντι των αντιπροσώπων οι οποίοι πραγματοποίησαν πωλήσεις εκτός του συμβατικού τους εδάφους, η

προσφεύγουσα αντιτίθεται, πρώτον, προς τις διαπιστώσεις της Επιτροπής τις σχετικές με τον τρόπο υπολογισμού της τριμηνιαίας πριμοδοτήσεως του 3 %. Η προσφεύγουσα διευκρινίζει ότι η Autogerma έχει τη συνήθεια να χορηγεί στους αντιπροσώπους πριμοδότηση, η οποία καθορίζεται με την convenzione B και της οποίας το ύψος και οι προϋποθέσεις χορηγήσεως ποικίλλουν από έτους εις έτος, έχει δε ως σκοπό να τους ανταμείψει για τα αποτελέσματα που επέτυχαν στο πλαίσιο εκτελέσεως των συμβατικών τους υποχρεώσεων. Δεδομένου ότι, μεταξύ των υποχρεώσεων αυτών, ιδιαίτερη σημασία έχει η υποχρέωση προωθήσεως κατά το δυνατόν περισσότερο των πωλήσεων αυτοκινήτων εντός του συμβατικού εδάφους και της παροχής υψηλής ποιότητας υπηρεσιών μετά την πώληση προς τους πελάτες εντός του εν λόγω εδάφους, ευλόγως το ύψος της πριμοδοτήσεως είναι ανάλογο του βαθμού ανταποκρίσεως στην υποχρέωση αυτή. Κατά την προσφεύγουσα, από 1ης Ιανουαρίου 1988 έως 31ης Δεκεμβρίου 1990, η πριμοδότηση αυτή του 3 % εχορηγείτο κατά 2 % και κατά 0,5 % στην περίπτωση τηρήσεως των ποσοστώσεων πωλήσεως αυτοκινήτων που όφειλαν να πραγματοποιηθούν, εντός περιόδου τεσσάρων μηνών και ενός έτους, αντιστοίχως, και κατά 0,5 %, στην περίπτωση επιτεύξεως ορισμένων άλλων σταθερών. Η κατανομή αυτή τροποποιήθηκε αργότερα (από 1ης Ιανουαρίου 1991 έως 30ής Απριλίου 1994: 1,5 % για την ποσόστωση πωλήσεων που έπρεπε να γίνουν εντός τεσσάρων μηνών, και 1,5 % για την ποσόστωση που έπρεπε να επιτευχθεί εντός ενός έτους· από 1ης Μαΐου 1994 έως 31ης Δεκεμβρίου 1994: 1,4 % για την ποσόστωση που έπρεπε να επιτευχθεί εντός τεσσάρων μηνών, 1 % για την ποσόστωση που έπρεπε να επιτευχθεί εντός ενός έτους και 0,6 % για τον βαθμό ικανοποιήσεως της πελατείας). Στην convenzione B είχε περιληφθεί ρητός κανόνας κατά τον οποίο, για τον υπολογισμό της πριμοδοτήσεως, λαμβάνεται υπόψη το σύνολο των πωλήσεων, οι πωλήσεις όμως που πραγματοποιούνται εκτός του συμβατικού εδάφους λαμβάνονται υπόψη, κατ' ανώτατο όριο, μόνο κατά 15 % του συνόλου των πωλήσεων που πραγματοποίησε ο αντιπρόσωπος (στο εξής: κανόνας του 15 %). Εντούτοις, στην πράξη ο κανόνας του 15 %, ο οποίος ίσχυσε μέχρι 30ής Σεπτεμβρίου 1996, δεν εφαρμόστηκε. Από 1ης Οκτωβρίου 1996, λαμβάνεται υπόψη για τον υπολογισμό της πριμοδοτήσεως το σύνολο των πωλήσεων νέων αυτοκινήτων. Η προσφεύγουσα διευκρινίζει, επίσης, ότι καίτοι αρχικώς η ποσότητα των πωλουμένων αυτοκινήτων καθοριζόταν βάσει των παραδόσεων, από 1ης Ιανουαρίου 1995 έως 30ής Σεπτεμβρίου 1996 η πριμοδότηση που αντιστοιχούσε στην ποσόστωση των πωλήσεων που έπρεπε να πραγματοποιηθούν εντός περιόδου τεσσάρων μηνών εξαρτώταν από τις καταχωρίσεις.

45 Η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι τα έγγραφα που επικαλέστηκε η Επιτροπή προκειμένου να αποδείξει ότι μέσω αυτής της πριμοδοτήσεως επιβλήθηκαν κυρώσεις, είτε δεν σχετίζονται με το ζήτημα αυτό είτε στερούνται αποδεικτικής αξίας. Υπογραμμίζει ότι κυρώσεις επιβλήθηκαν μόνο στους διανομείς εκείνους οι οποίοι παραβίασαν τη σύμβαση αντιπροσωπείας παραδίδοντας αυτοκίνητα σε μη εξου-

σιοδοτημένους μεταπωλητές. Από το γράμμα και τη συνάφεια όλων των εγγράφων που επικαλέστηκε η Επιτροπή προκύπτει σαφώς ότι ενδιέφεραν μόνον οι πωλήσεις προς μη εξουσιοδοτημένους μεταπωλητές. Εξάλλου, κανένα στοιχείο δεν δικαιολογεί το συμπέρασμα της Επιτροπής, κατά το οποίο το επίμαχο σύστημα πριμοδοτήσεως παρακίνησε πολλούς αντιπροσώπους να παραιτηθούν γενικώς από τις πωλήσεως εκτός του συμβατικού τους εδάφους. Αντιθέτως προς όσα ισχυρίζεται η Επιτροπή, η Unione Concessionari Audi Volkswagen ουδέποτε εξέφρασε τη διαφωνία της για το σύστημα αυτό. Εξάλλου, η Επιτροπή από μακρού ήδη είχε ενημερωθεί για το περιεχόμενό του, δεδομένου ότι της είχε αποσταλεί αντίγραφο της convenzione B το 1988. Δεν είχε διατυπώσει καμία αντίρρηση για το σύστημα αυτό διότι, κατά την άποψη της προσφεύγουσας, στο σύνολό του και, ειδικότερα, όσον αφορά τον κανόνα του 15 %, ήταν σύμφωνο προς τον κανονισμό 123/85.

46 Η καθής διευκρινίζει, κατ' αρχάς, ότι, όσον αφορά το αυτοκίνητο Audi A4, η οικονομική ζημία του αντιπροσώπου σε περίπτωση υπερβάσεως της καθοριζόμενης με τον κανόνα του 15 % οροφής, σε περίπτωση πωλήσεως και, στη συνέχεια, καταχωρίσεως του αυτοκινήτου εκτός του συμβατικού εδάφους, ανερχόταν σε 8 % της τιμής τιμολογίου του αυτοκινήτου, αντιστοιχούσα σε απώλεια της πριμοδοτήσεως 3 % και του σπαστού περιθωρίου ίσου προς 5 %.

47 Η καθής παρατηρεί, επίσης, ότι σε κανένα από τα έγγραφα που απαριθμούνται στην απόφαση δεν γίνεται διαφοροποίηση ως προς την καταβολή της πριμοδοτήσεως αναλόγως του αν οι πωλήσεις εκτός του συμβατικου εδάφους συνήφθησαν με μη εξουσιοδοτημένους μεταπωλητές ή με τελικούς καταναλωτές ή άλλους αντιπροσώπους. Η καθής επικαλείται έγγραφο στο οποίο τονίζεται ότι η πριμοδότηση «δεσμεύεται για όλες τις πωλήσεις εκτός του συμβατικού εδάφους». Επικαλείται, επίσης, έγγραφα από τα οποία αποδεικνύεται ότι το σύστημα πριμοδοτήσεως συνιστούσε μέσο πιέσεως προς αποθάρρυνση των πωλήσεων προς αλλοδαπούς, καθώς και ότι οι Ιταλοί αντιπρόσωποι είχαν την αίσθηση ότι το σύστημα αυτό περιόριζε την ελευθερία δράσεώς τους. Τέλος, η καθής ισχυρίζεται ότι το σύστημα αυτό, το οποίο εφαρμοζόταν από το 1988, ενισχύθηκε από το φθινόπωρο του 1993, υπό την έννοια ότι η καταβολή της πριμοδοτήσεως 3 % εξαρτήθηκε από την καταχώριση των αυτοκινήτων εντός του συμβατικού εδάφους του αντιπροσώπου.

— Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

48 Επιβάλλεται, κατ' αρχάς, να τονισθεί ότι η προσφεύγουσα δεν αμφισβήτησε το γεγονός ότι από 1ης Ιανουαρίου 1988 έως 30ής Σεπτεμβρίου 1996, η χορηγούμενη από την Autogerma πριμοδότηση προς τους Ιταλούς αντιπροσώπους προς αντα-μοιβή της εκ μέρους τους καλής εκπληρώσεως των συμβατικών τους υποχρεώσεων υπέκειτο στον κανόνα του 15 %, τον προβλεπόμενο από την convenzione B. Σύμφωνα με τον κανόνα αυτό, τόσο οι πωλήσεις εντός του συμβατικού εδάφους όσο και οι πωλήσεις εκτός του συμβατικού εδάφους λαμβάνονταν μεν υπόψη για την καταβολή της πριμοδοτήσεως, οι δεύτερες όμως μέχρι ενός ανωτάτου ορίου 15 % του συνόλου των πραγματοποιηθεισών πωλήσεων (βλ. κατωτέρω σκέψη 44).

49 Επιβάλλεται η διαπίστωση ότι ο κανόνας αυτός μπορούσε να παρακινήσει τους Ιταλούς αντιπροσώπους να πραγματοποιούν το 85 % τουλάχιστον των πωλήσεων διαθεσίμων αυτοκινήτων εντός του συμβατικού τους εδάφους. Συνεπώς περιόριζε τις δυνατότητες τελικών καταναλωτών και αντιπροσώπων άλλων κρατών μελών να αγοράσουν αυτοκίνητα στην Ιταλία, ιδίως σε περιόδους κατά τις οποίες, αφενός, τέτοιου είδους αγορές παρουσίαζαν σημαντικό συμφέρον γι' αυτούς και, αφετέρου, ο αριθμός των διαθεσίμων προς πώληση αυτοκινήτων εντός του εν λόγω κράτους ήταν περιορισμένος (βλ., σχετικώς, κατωτέρω σκέψεις 79 επ.). Συνεπώς, ορθώς η Επιτροπή κατέληξε στο συμπέρασμα, ιδίως στην αιτιολογική σκέψη 181 της αποφάσεως, ότι ο κανονας του 15 % έβαινε πέραν της απαλλαγής που είχε χορηγηθεί με τον κανονισμό 123/85. Πράγματι, καίτοι ο κανονισμός 123/85 παρέχει στους κατασκευαστές σημαντικά μέσα προστασίας των δικτύων τους, εντούτοις, δεν τους επιτρέπει να στεγανοποιούν τις αγορές (απόφαση του Δικαστηρίου της 24ης Οκτωβρίου 1995, C-70/93, Bayerische Motorenwerke, Συλλογή 1995, σ. I-3439, σκέψη 37).

50 Εξάλλου, το επιχείρημα της προσφεύγουσας ότι ο κανόνας του 15 % δεν εφαρμό-στηκε στην πράξη και ότι, κατά συνέπεια, δεν χρησιμοποιήθηκε ως μέσο περιορισμού των επανεξαγωγών από την Ιταλία, στερείται αξιοπιστίας ενόψει πολλών εγγράφων της δικογραφίας.

51 Σε εσωτερικό σημείωμα της 28ης Ιουνίου 1994 (υποσημείωση 97 της αποφάσεως), το οποίο φέρει τον τίτλο «Άρνηση/παρακράτηση της πριμοδοτήσεως για πωλήσεις εκτός συμβατικού εδάφους (περιλαμβανομένων των παραλλήλων εξαγωγών)», ο κ. Schlesinger, πρόεδρος της Autogerma, γράφει τα εξής:

«Προς επιβεβαίωση των όσων προφορικώς ελέχθησαν επιθυμώ να τονίσω ότι οποιαδήποτε μελλοντική αναστολή/μείωση της Μεγάλης Εκπτώσεως για πωλήσεις εκτός του συμβατικού εδάφους και για παράλληλες εξαγωγές πρέπει να έχει την προσωπική μου γραπτή έγκριση.

(...)

Επαναλαμβάνω και πάλι ότι το δίκτυο πωλήσεών μας πρέπει να πωλεί τα αυτοκίνητά μας στην Ιταλία (κυρίως προς διασφάλιση της βιωσιμότητάς του) και ότι δεν πρέπει να αναπτύσσει δραστηριότητα "διανομής" εκτός του συμβατικού του εδάφους.

Όπως είναι γνωστό η Autogerma από μακρού ήδη ζητεί από τις μητρικές της επιχειρήσεις διευκολύνσεις ως προς τις παραδόσεις, τις τιμές, τους ειδικούς εξοπλισμούς κ.λπ., και ότι δεν μπορούμε να τους "ικανοποιήσουμε" μεταπωλώντας τα αυτοκίνητά μας στην αλλοδαπή.»

52 Σε υπηρεσιακό σημείωμα της 4ης Ιουλίου 1994 (υποσημείωση 97 της αποφάσεως), ο κ. Schlesinger αναφέρει:

«Σχετικώς επαναλαμβάνω για άλλη μία φορά ότι (...) οι αντιπρόσωποί μας πρέπει να αναστείλουν πλήρως τις πωλήσεις τους "εκτός του συμβατικού εδάφους" (εκτός από το συμβατικώς προβλεπόμενο ποσοστό 15 %, το οποίο όμως πρέπει να αφορά αυτοκίνητα "καταχωρισμένα"). Η Μεγάλη Έκπτωση δεν πρέπει να χορηγείται για

πωλήσεις "εκτός του συμβατικού εδάφους", στο εξής δε τόσο η εν λόγω έκπτωση όσο και τυχόν άλλες πριμοδοτήσεις/διαφημιστικές εκστρατείες οποιασδήποτε φύσεως θα καταβάλλονται βάσει των "καταχωρισμένων" αυτοκινήτων (και όχι των παραδιδομένων αυτοκινήτων).»

53 Κατόπιν, στα πρακτικά της συνεδριάσεως της 27ης Ιουλίου 1994 μεταξύ της UCAV και της Autogerma (υποσημείωση 67 της αποφάσεως) παρατίθεται η ακόλουθη συνομιλία:

«κ. Scarabel:

Υπογραμμίζει ότι οι ειδικές εκπτώσεις έχουν παγώσει για ορισμένους αντιπροσώπους σχετικά με πωλήσεις εκτός συμβατικού εδάφους και ότι μπορούν — θεωρητικώς τουλάχιστον — νομίμως να ζητηθούν. Υπογραμμίζει επίσης την ανάγκη επανεξετάσεως της ποσοστώσεως του 15 % των πωλήσεων εκτός του συμβατικού εδάφους.

κ. Schlesinger:

(...) Η ειδική έκπτωση αποτελεί απλώς πρόσθετη έκπτωση — η οποία υπερβαίνει κατά τι την συνηθισμένη. Κατά το παρελθόν, η έκπτωση αυτή ήταν αρκετά γενναιόδωρη, σήμερα όμως οι 20 αντιπρόσωποι επί συνόλου 234 περίπου δεν λαμβάνουν την έκπτωση αυτή, διότι δεν χρειάζεται ανταμοιβή εμπόρων χονδρικής ή εξαγωγέων. Στο παρελθόν κλείναμε τα μάτια, σήμερα όμως τείνουμε στη μη χορήγηση της ειδικής εκπτώσεως όταν πρόκειται για πωλήσεις εκτός του συμβατικού εδάφους, διότι αυτή χορηγείται βάσει των καταχωρίσεων και όχι των παραδόσεων.

(...)

κ. Schlesinger:

Αίτημα προς την UCAV να προετοιμάσει το έδαφος για μια επιτυχημένη προώθηση του νέου Polo (περιορισμένη χορήγηση εκπτώσεων, καμία εξαγωγή)».

54 Σε έκθεση της Audi σχετική με τις επαφές της με την Autogerma, της 12ης Οκτωβρίου 1994 (υποσημείωση 101 της αποφάσεως) τονίζεται ότι:

«Η πώληση εκτός του συμβατικού εδάφους επιτρέπεται μέχρι 15 % κατ' ανώτατο όριο (θυγατρικές επιχειρήσεις κ.λπ.). Πέραν αυτού δεν χορηγείται η πριμοδότηση 3 %».

55 Από την εγκύκλιο της 20ής Οκτωβρίου 1994, την οποία απηύθυνε η Autogerma στους αντιπροσώπους, σχετικά με την τιμολόγηση του νέου αυτοκινήτου Volkswagen Polo (υποσημείωση 85 της αποφάσεως) προκύπτει, επίσης, ότι εφαρμοζόταν ο κανόνα του 15 %, καθόσον σ' αυτήν αναφέρεται ότι:

«Απομένει να εξεταστεί αν επιβάλλεται, δηλαδή αν είναι προς το κοινό μας συμφέρον, να τροποποιηθεί ή όχι (προς τα άνω ή προς τα κάτω) το ισχύον σήμερα όριο του 15 % (για τις πωλήσεις εκτός συμβατικού εδάφους).»

56 Επίσης, σε εσωτερικό υπηρεσιακό σημείωμα της 22ας Νοεμβρίου 1994 (υποσημείωση 91 της αποφάσεως), τονίζεται ότι «η τριμηνιαία πριμοδότηση καταβάλλεται βάσει των καταχωρίσεων αυτοκινήτων εντός του συμβατικού εδάφους και όχι βάσει των πωλήσεων γενικώς». Σύμφωνα με εγκύκλιο της Audi, της 8ης Δεκεμβρίου 1994, το μέτρο αυτό συνδέεται με το σχεδιαζόμενο σύστημα σπαστού περιθωρίου, σκοπός του δε είναι να διασφαλιστεί ότι «μόνο σε περίπτωση αποδεδειγμένης δραστηριο-

ποιήσεως εντός του ιδίου τομέα ευθύνης μπορεί να αναγνωρισθεί περιθώριο ή να καταβληθεί πριμοδότηση (...)» (υποσημείωση 92 της αποφάσεως).

57 Τέλος, σε εσωτερικό υπηρεσιακό σημείωμα της προσφεύγουσας, της 24ης Μαρτίου 1995 (υποσημείωση 91 της αποφάσεως) επιβεβαιώνεται ότι:

«Επιτρέπεται στους εμπόρους να προβαίνουν σε παραδόσεις εντός άλλου συμβατικού εδάφους μέχρι 15 %. Η καταβολή πριμοδοτήσεως γίνεται σε περίπτωση επιτεύξεως ποσοστού 80 έως 85 %. Η πριμοδότηση προσδιορίζεται με βάση τις παραδόσεις, μελλοντικώς δε θα καταβάλλεται με βάση τις καταχωρίσεις.»

58 Από τα έγγραφα αυτά προκύπτει ότι ο κανόνας του 15 % εφαρμόστηκε με σαφή στόχο την αποθάρρυνση των εκ μέρους Ιταλών αντιπροσώπων πωλήσεων προς την αλλοδαπή. Εξάλλου, από τις προαναφερθείσες δηλώσεις του Schlesinger της 4ης Ιουλίου 1994 και του Scarabel της 27ης Ιουλίου 1994, καθώς και από την εγκύκλιο της 20ής Οκτωβρίου 1994, από την έκθεση της Audi τη σχετική με τις επαφές της με την Autogerma της 12ης Οκτωβρίου 1994 και από το υπηρεσιακό σημείωμα της 24ης Μαρτίου 1995, που προαναφέρθηκαν, προκύπτει ότι ο κανόνας του 15 % δεν εφαρμόστηκε μόνον ως κριτήριο για τη μη καταβολή της πριμοδοτήσεως για πωλήσεις πραγματοποιούμενες εκτός του συμβατικού εδάφους καθ' υπέρβαση του ανωτάτου ορίου του 15 % του συνόλου των πραγματοποιηθεισών πωλήσεων, αλλά ερμηνεύθηκε επίσης και ως απαγορεύων τέτοιου είδους πωλήσεις.

59 Εξ όλων των ανωτέρω προκύπτει ότι πρέπει να απορριφθεί το επιχείρημα κατά το οποίο η Επιτροπή εσφαλμένως έκρινε ότι η προσφεύγουσα, από κοινού με τις θυγατρικές της Audi και Autogerma, αποσκοπούσε στην παρεμπόδιση των επανεξαγωγών από την Ιταλία μέσω του συστήματος πριμοδοτήσεως που προβλέπει η convenzione B.

60 Το επιχείρημα κατά το οποίο, επειδή η convenzione B κοινοποιήθηκε το 1988, η Επιτροπή δεν μπορούσε να επιβάλει στην προσφεύγουσα κύρωση, επειδή εφάρμοσε τον κανόνα του 15 % που προβλέπει η convenzione B, θα εξετασθεί στο πλαίσιο εξετάσεως του επικουρικού λόγου με τον οποίο ζητείται η μείωση του προστίμου.

Επί της θεσπίσεως συστήματος σπαστού περιθωρίου

— Επιχειρήματα των διαδίκων

61 Η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι, καίτοι η ιδέα εισαγωγής ενός συστήματος σπαστού περιθωρίου εξετάστηκε το 1994, ιδίως αναφορικά με τα νέα αυτοκίνητα Volkswagen Polo και Audi A4, προήλθε δε από την επιθυμία να επικεντρώσει ο κάθε αντιπρόσωπος τη δραστηριότητά του στο δικό του συμβατικό έδαφος, ουδέποτε θεσπίστηκε ένα τέτοιο σύστημα, αντιθέτως προς τους ισχυρισμούς της Επιτροπής. Η προσφεύγουσα παρατηρεί, επίσης, ότι η θέσπιση ενός τέτοιου συστήματος απαιτούσε προσθήκη στη σύμβαση αντιπροσωπείας. Εντούτοις, το βασικό έγγραφο αναφορικά με το περιθώριο, δηλαδή η προσθήκη στις συμβάσεις που είχαν συναφθεί με τους Ιταλούς αντιπροσώπους, η οποία συνήθως λέγεται allegato A, ουδόλως αποδεικνύει τη θέσπιση συστήματος σπαστού περιθωρίου. Η προσφεύγουσα επικαλείται σειρά εγκυκλίων της Autogerma προς τους αντιπροσώπους. Στην εγκύκλιο της 20ής Οκτωβρίου 1994 η Autogerma εξήγησε απλώς το στάδιο στο οποίο ευρίσκοντο οι συζητήσεις με την UCAV. Στις εγκυκλίους της 2ας Νοεμβρίου 1994 και της 9ης Μαΐου 1995 ανακοίνωσε ότι δεν τίθεται ζήτημα, για την τιμολόγηση του νέου αυτοκινήτου Volkswagen Polo, σπαστού περιθωρίου και ότι, επομένως, επρόκειτο να εφαρμοσθεί συνολική έκπτωση 13 %. Η προσφεύγουσα επικαλείται, επίσης, έγγραφο με ανάλογο περιεχόμενο αναφορικά με το αυτοκίνητο Audi A4, προσκομίζει δε σχετική δήλωση του προέδρου της UCAV. Παρατηρεί ότι το μόνο πρόσωπο στο οποίο αναφέρεται η Επιτροπή και κατά το οποίο εφαρμόστηκε πράγματι σύστημα σπαστού περιθωρίου, είναι ο Mutschlechner, ο οποίος ήταν υποαντιπρόσωπος του αντιπροσώπου Beikircher. Η προσφεύγουσα παρατηρεί, σχετικώς, ότι δεν αποκλείεται ορισμένοι αντιπρόσωποι να εφάρμοσαν ένα τέτοιο σύστημα έναντι των υποαντιπροσώπων, αλλ' ότι κάτι τέτοιο ουδόλως εμπίπτει στο πεδίο ευθύνης των κατασκευαστών ή της Autogerma. Εξάλλου, η προσφεύγουσα δεν αμφισβητεί ότι σύστημα σπαστού περιθωρίου όπως αυτό που σχεδιαζόταν κατά τον χρόνο των επίμαχων περιστατικών θα ήταν ασυμβίβαστο με το κοινοτικό δίκαιο.

62 Η καθής τονίζει, βάσει των εγγράφων που απαριθμεί στην απόφαση, ότι τον Οκτώβριο/Νοέμβριο του 1994 τέθηκε σε εφαρμογή σύστημα σπαστού περιθωρίου. Υποστηρίζει ότι το γεγονός ότι η UCAV απέκρουσε προγενέστερη απόπειρα της Autogerma να επιβάλει ένα τέτοιο σύστημα τον Μάιο του 1994 δεν παρέχει καμία

ένδειξη ως προς το αν αυτή το επέβαλε, παρά ταύτα, το φθινόπωρο του 1994. Αντιθέτως, από την εγκύκλιο της Autogerma, της 2ας Νοεμβρίου 1994, προκύπτει ότι ένα προσωρινό σύστημα σπαστού περιθωρίου εισήχθη μέχρι την 30ή Απριλίου 1995, ως προς το νέο αυτοκίνητο Volkswagen Polo. Το σύστημα αυτό πράγματι εφαρμόστηκε. Επίσης, όσον αφορά το αυτοκίνητο Audi A4, η καθής παρατηρεί ότι, σύμφωνα με εσωτερικό έγγραφο της Audi, της 25ης Νοεμβρίου 1994, η UCAV αποδέχθηκε το προτεινόμενο σύστημα σπαστού περιθωρίου στις 18 Οκτωβρίου 1994, στη συνέχεια δε το σύστημα αυτό εφαρμόστηκε. Το γεγονός ότι, πολλούς μήνες αργότερα, τον Φεβρουάριο του 1995, η UCAV δεν θέλησε να εγκρίνει ένα τέτοιο σύστημα, δεν επηρέασε την εφαρμογή του. Εξάλλου, η καθής αμφισβητεί ότι ήταν αναγκαία τροποποίηση της συμβάσεως αντιπροσωπείας προς εισαγωγή αυτού του συστήματος.

63 Στο υπόμνημα απαντήσεώς της η προσφεύγουσα παρατηρεί ότι η Επιτροπή, στο υπόμνημα αντικρούσεώς της, αφενός, αναγνωρίζει ότι το σύστημα σπαστού περιθωρίου δεν εισήχθη με την εγκύκλιο της 20ής Οκτωβρίου 1994 και, αφετέρου, ισχυρίζεται ότι το σύστημα αυτό εισήχθη με την εγκύκλιο της 2ας Νοεμβρίου 1994. Η προσφεύγουσα υπογραμμίζει, εξάλλου, ότι, αντιθέτως προς το περιεχόμενο της αποφάσεως, η Επιτροπή, ενώπιον του Πρωτοδικείου, υποστηρίζει την άποψη ότι το σύστημα αυτό εφαρμόστηκε προσωρινώς, δηλαδή μέχρι την 30ή Απριλίου 1995. Κανένα, όμως, σύστημα σπαστού περιθωρίου δεν εισήχθη. Η προσφεύγουσα συνάπτει στο υπόμνημα απαντήσεώς της έκθεση της εταιρίας λογιστικής πραγματογνωμοσύνης Coopers & Lybrand, της 30ής Οκτωβρίου 1998, κατά το οποίο: «Από τον έλεγχο όλων των κρισίμων στοιχείων για την εξεταζόμενη περίοδο από 1ης Ιουλίου 1994 έως 31ης Δεκεμβρίου 1995 προέκυψε ότι ουδέποτε υπήρξε μείωση του εφαρμοζομένου [από την Autogerma] περιθωρίου ούτε για το VW Polo ούτε για το Audi A4. Οι αντιπρόσωποι εισέπρατταν πάντοτε το πλήρες περιθώριο που εδικαιούντο, ύψους 13 % (VW Polo) ή 15 % (Audi A4).»

64 Η καθής αμφισβητεί την ύπαρξη αντιφάσεων μεταξύ της αποφάσεως και του υπομνήματος αντικρούσεως, αναφορικά με το σύστημα σπαστού περιθωρίου. Πράγματι, κατά την καθής, τόσο η απόφαση όσο και το υπόμνημα αντικρούσεως παραπέμπουν στην εγκύκλιο της 2ας Νοεμβρίου 1994 που αφορά την εφαρμογή αυτού του συστήματος και τονίζουν ότι, αρχικώς, έπρεπε να εφαρμοστεί μόνο μέχρι 30ής Απριλίου 1995. Επίσης, η καθής παρατηρεί ότι η έκθεση της Coopers & Lybrand δεν θίγει την αποδεικτική αξία των εγκυκλίων που απηύθυνε η Autogerma στους αντιπροσώπους στις 20 Οκτωβρίου και στις 2 Νοεμβρίου 1994.

— Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

65 Η άποψη της Επιτροπής ότι εφαρμόστηκε σύστημα σπαστού περιθωρίου τον Οκτώβριο ή τον Νοέμβριο του 1994 ως προς τα νέα αυτοκίνητα Audi A4 και Volkswagen Polo (βλ., ανωτέρω, σκέψη 62), δεν στηρίζεται επαρκώς από τα περιεχόμενα στη δικογραφία έγγραφα.

66 Σε υπηρεσιακό σημείωμα της 10ης Νοεμβρίου 1994 (υποσημείωση 87 της αποφάσεως), η Autogerma αναφέρει ότι παρέμεναν ακόμα ορισμένα σημεία προς ρύθμιση με τους αντιπροσώπους πριν μπορέσει πράγματι να επιβληθεί το νέο αυτό σύστημα. Πράγματι, τονίζει ότι:

«Τα δύο μέρη, η Autogerma και οι αντιπρόσωποι, πρέπει να έχουν συμφωνήσει μέχρι τις 30 Απριλίου 1995 για τη δοκιμαστική φάση του νέου συστήματος περιθωρίου».

67 Ομοίως, σε έκθεση της 10ης Φεβρουαρίου 1995, σχετική με τις επαφές με την Autogerma (υποσημείωση 42 της αποφάσεως), η Audi δηλώνει ότι:

«Η Autogerma απαριθμεί τα μέτρα που έχουν ληφθεί μέχρι σήμερα: σπαστό περιθώριο για το A4 — ωστόσο αυτό δεν έχει γίνει ακόμα αποδεκτό από τους Ιταλούς αντιπροσώπους· στην πράξη είναι ανίσχυρο, πιθανώς και για τους προσεχείς μήνες (...).»

68 Όσον αφορά το αυτοκίνητο Volkswagen Polo, από ορισμένα έγγραφα συνάγεται ότι προτάθηκε από την προσφεύγουσα και την Autogerma ένα σύστημα σπαστού

περιθωρίου. Πράγματι, στα εσωτερικά υπηρεσιακά σημειώματα της 22ας Νοεμβρίου 1994 και της 6ης Φεβρουαρίου 1995 (υποσημείωση 91 της αποφάσεως· υποσημείωση 49 της αποφάσεως) αναφέρουν την Aufteilung Händlemarge Polo ή με άλλον όρο την Margen-Splitting beim Polo A03, ως μέτρο ληφθέν από την Autogerma. Εξάλλου, σε εσωτερικό υπηρεσιακό σημείωμα της προσφεύγουσας, της 24ης Μαρτίου 1995 (υποσημείωση 91 της αποφάσεως) αναφέρεται ότι «το σπάσιμο του περιθωρίου για το Polo αντιμετώπισε επικρίσεις». Τέλος, κατά τους ελέγχους της Επιτροπής, ένας Ιταλός υποαντιπρόσωπος, ο κ. Mutschlechner, δήλωσε ότι «από τον Νοέμβριο του 1994, με την έναρξη εμπορίας του νέου Polo, υπήρξε συμφωνία μεταξύ της Autogerma και των αντιπροσώπων της (συμφωνία UCAV), κατά την οποία το περιθώριο 9 % [το παρεχόμενο στον υποαντιπρόσωπο] δεν κατεβάλλετο πλήρως κατά τον χρόνο πωλήσεως του αυτοκινήτου, αλλά ένα τμήμα (το 4 %) παρεκρατείτο και η καταβολή του εξηρτάτο από την προσκόμιση της αποδείξεως ότι το αυτοκίνητο είχε πράγματι καταχωριστεί in loco» (υποσημείωση 86 της αποφάσεως).

69 Εντούτοις, εκτός από την κατάθεση του κ. Mutschlechner, η οποία αφορά την ειδική περίπτωση των υποαντιπροσώπων, από κανένα αποδεικτικό στοιχείο δεν προκύπτει ασφαλώς ότι η επιβολή του σπαστού περιθωρίου για το νέο αυτοκίνητο Volkswagen Polo απετέλεσε αντικείμενο συμφωνίας μεταξύ όλων των ενδιαφερομένων μερών, περιλαμβανομένης της UCAV. Σε υπηρεσιακό σημείωμα της Autogerma, της 24ης Οκτωβρίου 1994 (υποσημείωση 79 της αποφάσεως) γίνεται λόγος για θετική γνώμη του εν λόγω φορέα, αναφέρεται, όμως, επίσης, ότι δεν είχε ακόμη επιτευχθεί οριστική συμφωνία:

«Αποτέλεσμα της δαβουλεύσεώς μας με την UCAV είναι ότι θα σπάσει το περιθώριο για το νέο Polo, ειδικότερα δε:

— μια άμεση έκπτωση (επί του τιμολογίου του αυτοκινήτου),

— μια μεταγενέστερη έκπτωση, εφόσον το αυτοκίνητο καταχωριστεί εντός του συμβατικού εδάφους του αντιπροσώπου.

Για τα Polo της εκθέσεως υπολογίζεται άμεσα ολόκληρη η έκπτωση. Για τα κανονικά τιμολόγια σχεδιάζεται η εισαγωγή του νέου συστήματος: 8 + 5 % ή 10 + 3 % μετά την επίτευξη οριστικής συμφωνίας με την UCAV εντός των προσεχών ημερών.»

70 Εξάλλου, από τη δικογραφία προκύπτει ότι το σχεδιαζόμενο σύστημα σπαστού περιθωρίου δέχθηκε επικρίσεις εντός του ομίλου Volkswagen. Πράγματι, σε εσωτερική υπηρεσιακό σημείωμα της 23ης Φεβρουαρίου 1995 (υποσημείωση 80 της αποφάσεως), ο Bothe, ο οποίος υπηρετούσε τότε στην προσφεύγουσα, γράφει:

«Μέσω BMW έχω την πληροφορία ότι η Autogerma επιθυμεί την εισαγωγή συστήματος ενός σπαστού περιθωρίου. Για τα αυτοκίνητα τα οποία δεν καταχωρίζονται εντός του συμβατικού εδάφους του αντιπροσώπου θα παρέχονται σ' αυτόν μόνο τα δύο τρίτα του συνήθους περιθωρίου.

Ως προς τη ρύθμιση αυτή, για την οποία έχω ήδη ειδοποιήσει από τις 10 Φεβρουαρίου τον κ. Bertino, διατηρώ επιφυλάξεις. Αντιβαίνει προς το άρθρο 6, [παράγραφος 1, σημείο 8], του σχεδίου νέου [κοινοτικού κανονισμού] (...) και συνεπάγεται άρση της απαλλαγής.

Αλλά, ακόμα και με το ισχύον καθεστώς, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θα έκρινε το σπαστό περιθώριο ως μη καλυπτόμενο με τον ισχύοντα κοινοτικό κανονισμό, δεδομένου ότι παρεμποδίζεται το διασυνοριακό εμπόριο που επιθυμεί να διασφαλίσει η Επιτροπή.

Τόνισα στον κ. Bertino ότι η εφαρμογή της προτεινόμενης λύσεως θα απαιτούσε την εξασφάλιση δυσχερών ισορροπιών και ότι θα μπορούσε να ισχύσει μόνον εφόσον παρέμενε εσωτερική. Η πληροφορία, όμως, που είχα μέσω BMW δείχνει ότι το ζήτημα ήδη συζητείται και εκτός του ομίλου. Ας σημειωθεί ότι ο κ. Breitgoff, ο γνωστός μας επανεισαγωγέας από τη Βόρεια Γερμανία, δήλωσε χθες σε συνέντευξή του στη βαυαρική ραδιοφωνία ότι: "η VW είναι στεγανή στην Ιταλία". Δεδομένου ότι ο κ. Breitgoff μας έχει επανειλημμένως κατά το παρελθόν καταγγείλει στην Επιτροπή, θεωρώ ότι είναι απλώς ζήτημα χρόνου το πότε η Επιτροπή θα επιληφθεί αυτού του ζητήματος, ως προς το οποίο χωρεί η επιβολή μεγάλων προστίμων.

Συνεπώς, πρέπει συντόμως να καταλήξουμε με την Autogerma σε μια προφορική συμφωνία και πρακτική, η οποία να μπορεί να σταθεί και έναντι της Επιτροπής.»

71 Από το έγγραφο αυτό προκύπτει ότι κατά το τέλος Φεβρουαρίου 1995 η Autogerma δεν είχε ακόμα εφαρμόσει σύστημα σπαστού περιθωρίου («ότι η Autogerma επιθυμεί την εισαγωγή συστήματος σπαστού περιθωρίου»), καθώς και ότι η ίδια η προσφεύγουσα δίσταζε να συνηγορήσει υπέρ της εισαγωγής ενός τέτοιου συστήματος.

72 Επιβάλλεται, συνεπώς, το συμπέρασμα ότι, όσον αφορά τα νέα αυτοκίνητα Audi A4 και Volkswagen Polo, από τα περιεχόμενα στη δικογραφία έγγραφα δεν προκύπτει αν ένα σύστημα σπαστού περιθωρίου συμφωνήθηκε πράγματι μεταξύ των κατασκευαστών, της Autogerma και των αντιπροσώπων. Επομένως, η Επιτροπή δεν απέδειξε κατά τρόπο επαρκώς ακριβή και συγκλίνοντα την εφαρμογή, υπό μορφή συμφωνίας ή εναρμονισμένης πρακτικής, ενός τέτοιου συστήματος. Κατά συνέπεια, η προσβαλλόμενη απόφαση βαρύνεται, ως προς το σημείο αυτό, με πλάνη εκτιμήσεως.

Επί του εμποδίου που προκύπτει από τα μέτρα που ελήφθησαν σε επίπεδο εφοδιασμού

— Επιχειρήματα των διαδίκων

73 Κατά την προσφεύγουσα, η Επιτροπή εσφαλμένως έκρινε ότι οι παραδόσεις της Autogerma προς τους αντιπροσώπους καθυστέρησαν και περιορίστηκαν λόγω της αυξήσεως των επανεξαγωγών και ότι τα μέτρα που ελήφθησαν σε επίπεδο εφοδιασμού απετέλεσαν, κατά συνέπεια, εμπόδιο για τις επανεξαγωγές.

74 Η προσφεύγουσα εξηγεί σχετικώς, πρώτον, ότι κατά τη διάρκεια μιας ορισμένης περιόδου και λόγω των δυσχερειών που παρατηρήθηκαν κατά την έναρξη παραγωγής των μοντέλων που παρουσίαζαν ιδιαίτερη ζήτηση, όπως τα νέα αυτοκίνητα Volkswagen Polo και Audi A4, η Autogerma δεν ήταν σε θέση να εφοδιάσει τους Ιταλούς αντιπροσώπους παρά μόνο κατ' αναλογία, προκειμένου να διασφαλίσει την ισομερή κατανομή αυτών των μοντέλων. Εξάλλου, οι περιορισμοί των παραδόσεων δεν μπορούν να προσβληθούν από νομικής απόψεως. Όσον αφορά τα μέτρα που της πρότεινε η Autogerma με επιστολή της 26ης Σεπτεμβρίου 1994 (που συνίσταντο, ιδίως, στον έλεγχο διανομής του νέου αυτοκινήτου Volkswagen Polo), η προσφεύγουσα διευκρινίζει ότι τα μέτρα αυτά ουδέποτε εφαρμόστηκαν. Το αυτοκίνητο αυτό δεν είχε ακόμα διατεθεί στο εμπόριο κατά τον χρόνο συντάξεως αυτής της επιστολής.

75 Η προσφεύγουσα προσκομίζει, επίσης, αριθμητική ανάλυση προκειμένου να αποδείξει ότι ο ισχυρισμός της Επιτροπής περί περιορισμένου εφοδιασμού της ιταλικής αγοράς στερείται βάσεως. Παραθέτει στοιχεία προκειμένου να αποδείξει ότι, περί το τέλος του έτους 1992, η Autogerma και οι Ιταλοί αντιπρόσωποι είχαν δημιουργήσει σημαντικά αποθέματα αυτοκινήτων Volkswagen και Audi, λόγω της σημαντικής μειώσεως της ζητήσεως στην Ιταλία. Στη συνέχεια, όμως, η διολίσθηση της ιταλικής

λιρέτας προκάλεσε ισχυρή ζήτηση στην ιταλική αγορά εκ μέρους Γερμανών και Αυστριακών αγοραστών. Συνεπώς, κατά τα έτη 1994 και 1995, οι ανάγκες και οι παραγγελίες υπερέβησαν σαφώς την παραγωγή, πράγμα που προκάλεσε επιμήκυνση των προθεσμιών παραδόσεως. Για τον λόγο αυτό και επειδή υπήρχε ο κίνδυνος μεταβολής των συναλλαγματικών ισοτιμιών, ορισμένοι πελάτες αναγκάστηκαν να ακυρώσουν τις παραγγελίες τους. Η προσφεύγουσα διευκρινίζει ότι, συνήθως, το πρόβλημα αυτό παρατηρείται με μεγαλύτερη οξύτητα όταν αρχίζει η εμπορία ενός νέου μοντέλου, όπως το αυτοκίνητο Audi A4, δεδομένου ότι, σε μια τέτοια περίπτωση, η παραγωγή προσαρμόζεται σταδιακά στη ζήτηση. Η προσφεύγουσα υπογραμμίζει ότι, εν πάση περιπτώσει, ουδέποτε εφάρμοσε στην Ιταλία διαφορετική πολιτική διανομής από εκείνη που ίσχυε στις άλλες χώρες της Κοινότητας. Η διανομή καθορίζεται πάντοτε από τις υπάρχουσες στα κράτη μέλη ανάγκες, αφενός, και τις δυνατότητες παραγωγής, αφετέρου. Συνεπώς οι προθεσμίες παραδόσεως των νέου μοντέλου αυτοκινήτων στην Ιταλία και στις άλλες χώρες της Κοινότητας ήταν παρόμοιες.

76 Κατά την προσφεύγουσα, το γεγονός ότι, κατά τη διάρκεια των ετών 1993, 1994 και 1995, επανεξήχθησαν πράγματι από την Ιταλία τουλάχιστον 20 000 αυτοκίνητα αποδεικνύει ότι είχαν παραδοθεί περισσότερα αυτοκίνητα από εκείνα που ήταν αναγκαία για τον εφοδιασμό των Ιταλών τελικών καταναλωτών.

77 Τέλος, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι η Επιτροπή δεν προσκόμισε κανένα αποδεικτικό στοιχείο περί του ότι οι κατασκευαστές και η Autogerma απαγόρευσαν στους Ιταλούς αντιπροσώπους να εφοδιάσουν άλλους αντιπροσώπους του δικτύου. Η προσφεύγουσα αναγνωρίζει ότι ένας Γερμανός αντιπρόσωπος, ο κ. Senger, της γνωστοποίησε, με επιστολή της 26ης Νοεμβρίου 1993, ότι ένας Ιταλός αντιπρόσωπος τού είχε πει ότι απαγορεύθηκε ο εφοδιασμός Γερμανών αντιπροσώπων. Εντούτοις, η προσφεύγουσα υπογραμμίζει ότι διέψευσε πάραυτα τον ισχυρισμό αυτό τονίζοντας, με επιστολή της 7ης Δεκεμβρίου 1993, ότι δεν υπήρχε κανένα νόμιμο ή συμβατικό μέσο απαγορεύσεως των διασταυρουμένων παραδόσεων. Η προσφεύγουσα παρατηρεί, σχετικώς, ότι αν ένας Ιταλός αντιπρόσωπος αρνήθηκε να εφοδιάσει Γερμανούς αντιπροσώπους, αυτό οφείλεται χωρίς αμφιβολία στην πρόθεσή του να εξυπηρετήσει πρώτα τους συνηθισμένους επιτόπιους πελάτες. Εξάλλου, η προσφεύγουσα φρονεί ότι τα έγγραφα επί των οποίων στηρίχθηκε η Επιτροπή αποδεικνύουν απλώς ότι οι Γερμανοί αντιπρόσωποι θεωρούσαν επιζήμια τη διαδεδομένη πρακτική των παραδόσεων προς μη εξουσιοδοτημένους μεταπωλητές,

ότι ορισμένοι εξ αυτών ζήτησαν την παρέμβαση των κατασκευαστών και ότι η Autogerma θεωρούσε ότι οι Γερμανοί αντιπρόσωποι ενοχλούσαν υπερβολικά τους Ιταλούς αντιπροσώπους με τις συνεχείς αιτήσεις τους για διασταυρούμενες παραδόσεις. Εντούτοις, υπογραμμίζει ότι το αίτημα της Autogerma να τεθεί τέρμα σ' αυτή τη συμπεριφορά των Γερμανών αντιπροσώπων δεν ικανοποιήθηκε και δεν έπρεπε να ικανοποιηθεί.

78 Η καθής υποστηρίζει, επικαλούμενη έγγραφα παρατιθέμενα στην απόφαση, ότι οι μακρές προθεσμίες παραδόσεως που προβάλλει η Autogerma στις απαντήσεις της προς ορισμένους δυνητικούς αγοραστές αποτελούσαν συνέπεια του «εφοδιασμού της ιταλικής αγοράς αναλόγως των αναγκών της». Πράγματι, από πολλά έγγραφα αποδεικνύεται ότι επρόκειτο για πραγματική ποσόστωση των παραδόσεων προς Ιταλούς αντιπροσώπους που απέβλεπε στη μείωση των επανεξαγωγών από την Ιταλία. Είχε πράγματι εφαρμοστεί μια τέτοια ποσόστωση, ιδίως για την παράδοση αυτοκινήτων Audi A4 και Volkswagen Polo, καίτοι αληθεύει ότι το τελευταίο αυτό αυτοκίνητο δεν είχε ακόμα διατεθεί στην αγορά κατά τον χρόνο συντάξεως της επιστολής της Autogerma, της 26ης Σεπτεμβρίου 1994.

— Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

79 Επιβάλλεται η διαπίστωση ότι πολλά από τα κατασχεθέντα από την Επιτροπή έγγραφα αποδεικνύουν ότι εφαρμόστηκε μια στρατηγική ποσοστώσεως με σκοπό τον περιορισμό του συνόλου των επανεξαγωγών από την Ιταλία.

80 Σε εσωτερικό έγγραφο που φέρει τον τίτλο «πάγια μέτρα κατά της γκρίζας αγοράς, 25 Νοεμβρίου 1994», αναφέρεται ότι, όσον αφορά το νέο αυτοκίνητο Audi A4, «οι παραδόσεις θα πρέπει να ρυθμίζονται κατά τέτοιο τρόπο ώστε να ικανοποιείται μόνο η ζήτηση στην ιταλική αγορά» (υποσημείωση 58 της αποφάσεως). Επομένως, ο

επιδιωκόμενος σκοπός ήταν η εξάλειψη των παραδόσεων αυτοκινήτων προς οποιονδήποτε αγοραστή έχοντα την κατοικία του εκτός Ιταλίας, περιλαμβανομένων των τελικών καταναλωτών και των αντιπροσώπων Volkswagen και Audi. Διευκρινίζεται, στο εν λόγω έγγραφο, ότι το μέτρο αυτό θα αρχίσει να ισχύει από τον Ιανουάριο του 1995. Σύμφωνα με επιστολή που απηύθυνε η Autogerma στην Audi, με ημερομηνία 13 Ιουνίου 1994 (υποσημείωση 62 της αποφάσεως), η ποσόστωση αυτοκινήτων Audi είχε ήδη εφαρμοστεί κατά το 1994 για τα παλαιά μοντέλα. Πράγματι, στην επιστολή αναφέρεται ότι: «Καίτοι οι προθεσμίες παραδόσεως για το Audi 80 μπορούν να περιοριστούν σημαντικά μέχρι οκτώ μήνες, θα εξακολουθήσει να ισχύει για τους αντιπροσώπους η ποσόστωση».

81 Εξάλλου, από τα φέροντα ημερομηνία 30 Αυγούστου 1993 πρακτικά μιας συναντήσεως μεταξύ της προσφεύγουσας και της Audi προκύπτει ότι σχεδίαζαν ήδη τη λήψη μέτρων για την αναδιοργάνωση του εφοδιασμού των αντιπροσώπων τους έτσι ώστε ο αριθμός των διαθεσίμων στην Ιταλία αυτοκινήτων να περιοριστεί δραστικώς (υποσημείωση 105 της αποφάσεως). Ειδικότερα σημειώνεται:

«Πρακτικά μέτρα

1. Περιορισμός των πιέσεων επί των αποθεμάτων στην Ιταλία διά της διοχετεύσεως της παραγωγής από την Ιταλία σε άλλες αγορές (...).

2. Αυτοκίνητα από τα αποθέματα της Autogerma πρέπει να εξαγοραστούν από τη VW AG προκειμένου να διατεθούν σε άλλες αγορές, σύμφωνα με το σημείο 1. Ο υπολογισμός των δαπανών θα γίνει από τις αντίστοιχες υπηρεσίες ελέγχου.»

82 Οι στόχοι αυτής της αναδιοργανώσεως επιτεύχθηκαν ήδη από το 1993. Πράγματι, σε επιστολή της 26ης Νοεμβρίου 1993 απευθυνόμενη προς την προσφεύγουσα (υποσημείωση 112 της αποφάσεως), ένας Γερμανός αντιπρόσωπος Volkswagen και Audi καταγγέλλει τα ακόλουθα:

«Κατά πληροφορίες του Ιταλού αντιπροσώπου μας απαγορεύθηκε άμεσα η προμήθεια Γερμανών αντιπροσώπων VW/Audi, κατόπιν οδηγιών της Volkswagen

AG. Κανένα αυτοκίνητο του οποίου διαπιστώνεται η παραγγελία δεν θα παραδίδεται.»

83 Στην απάντησή της, με επιστολή της 7ης Δεκεμβρίου 1993, στη βαριά αυτή κατηγορία της παρεμποδίσεως διασταυρουμένων παραδόσεων (υποσημείωση 113 της αποφάσεως), η προσφεύγουσα δεν αμφισβητεί ότι εφαρμόζεται ήδη και παράγει τις συνέπειές της μια στρατηγική εφοδιασμού αποβλέπουσα στην ικανοποίηση μόνο της ζητήσεως των Ιταλών καταναλωτών. Σημειώνει τα ακόλουθα:

«Αναφερόμαστε στα διαλαμβανόμενα στην επιστολή σας κατά τα οποία ο οικείος Ιταλός αντιπρόσωπος δήλωσε ότι "απαγορεύεται άμεσα η προμήθεια Γερμανών αντιπροσώπων VW/Audi, κατόπιν οδηγιών της Volkswagen AG".

Αυτό δεν ισχύει, δεδομένου ότι δεν υπάρχει σχετικώς καμία νομική ή συμβατική βάση. Αντιθέτως εκδηλώνονται σταδιακά οι συνέπειες των μέτρων που αποφασίστηκαν στο Wolfsburg για εφοδιασμό της ιταλικής αγοράς αναλόγως των αναγκών της με αποτέλεσμα οι Ιταλοί αντιπρόσωποι να εξυπηρετούν με το διαθέσιμο εμπόρευμα κυρίως την παραδοσιακή επιτόπια πελατεία τους.»

84 Από εσωτερικό υπηρεσιακό σημείωμα της Audi, της 6ης Φεβρουαρίου 1995, προκύπτει ότι η κατασκευαστική αυτή εταιρία αποφάσισε να απαντήσει αρνητικώς σε αίτημα εφοδιασμού που διατύπωσαν Ιταλοί αντιπρόσωποι και αφορούσε 8 000 αυτοκίνητα. Η άρνηση αυτή εφοδιασμού αιτιολογείται ως εξής (υποσημείωση 109 της αποφάσεως):

«Διά της αναλήψεως υποχρεώσεως για 8 000 ακόμη αυτοκίνητα οι Ιταλοί αντιπρόσωποι, από το παρόν ήδη στάδιο, μπορούν να ετοιμάζονται για επανεξαγωγή του Audi A4 και να αναλάβουν αντίστοιχες υποχρεώσεις έναντι των ελευθέρων

εισαγωγέων και αντιπροσώπων (...). Προκειμένου να δοθεί το σήμα στην Ιταλία ότι θα υπάρξει εμμονή στην αναγγελθείσα πολιτική της περιορισμένης και ανάλογης προς τις ανάγκες της αγοράς παραδόσεως, πρέπει η απόφαση του αρμοδίου τμήματος ότι δεν θα παραδοθούν τα αιτούμενα 8 000 αυτοκίνητα να περιέλθει σε γνώση των εισαγωγέων.»

85 Ακόμα και μετά την παραλαβή εκ μέρους της προσφεύγουσας της επιστολής της Επιτροπής της 24ης Φεβρουαρίου 1995 (βλ. ανωτέρω σκέψη 10), η Audi, σε έκθεση της 15ης Μαΐου 1995, χαρακτηρίζει ως επιτυχία «την ικανοποίηση μόνο της ιταλικής ζητήσεως» (υποσημείωση 104 της αποφάσεως).

86 Σε έγγραφο της Autogerma, που φέρει προφανώς ημερομηνία 31 Ιανουαρίου 1995, σχετικό με τα μέτρα για την «καταστολή των επανεξαγωγών από την Ιταλία», γίνεται λόγος για «προσαρμογή των παραδόσεων στις ανάγκες (υποσημείωση 42 της αποφάσεως)».

87 Εξάλλου, από τηλεομοιοτυπία που απέστειλε η Autogerma στην Audi στις 6 Οκτωβρίου 1995 (υποσημείωση 111 της αποφάσεως) προκύπτει ότι η πολιτική αυτή του περιορισμένου εφοδιασμού, ως μέσο στεγανοποιήσεως της ιταλικής αγοράς, διατηρήθηκε μέχρι το τέλος του έτους 1995. Στο έγγραφο αυτό αναφέρεται ότι:

«Βάσει των σημερινών δεδομένων δεν μπορεί να αναμένεται επίτευξη του επιθυμητού επιπέδου των 36 000 πωλήσεων προς πελάτες. Η αύξηση των δραστηριοτήτων σε συνδυασμό με το "συντονισμένο πρόγραμμα τέλους του έτους" που έχει ήδη τεθεί υπόψη σας, αναπόφευκτα θα έχουν ως συνέπεια τη δημιουργία καταστάσεως κατά την οποία ορισμένα από αυτά τα πρόσθετα αυτοκίνητα που πωλούνται σε τελικούς καταναλωτές δεν θα καταχωριστούν πράγματι στην Ιταλία.

Για τον λόγο αυτό διατηρούμε ένα συνολικό αριθμό 35 190 πωλήσεων προς τελικούς καταναλωτές.»

88 Από το σύνολο αυτών των εγγράφων προκύπτει ότι η Επιτροπή ορθώς κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η προσφεύγουσα, με τη βοήθεια των θυγατρικών της Audi και Autogerma, εφάρμοσε πολιτική ποσοστώσεως του εφοδιασμού των Ιταλών αντιπροσώπων, με προφανή σκοπό να παρεμποδίσει τις επανεξαγωγές από την Ιταλία και, κατά συνέπεια, να στεγανοποιήσει την ιταλική αγορά.

89 Δεδομένου ότι η πολιτική αυτή σαφώς απέβλεπε στην παρεμπόδιση των επανεξαγωγών, ο χαρακτηρισμός της ως μέτρο για τη στεγανοποίηση της ιταλικής αγοράς δεν αναιρείται από τις δυσχέρειες παραγωγής που επικαλέστηκε η προσφεύγουσα. Η ποσόστωση αυτή, σε συνδυασμό με το σύστημα καταβολής της πριμοδοτήσεως (ο κανόνας του 15 %, βλ. ανωτέρω σκέψεις 48 έως 58), μπορούσε να παρακινήσει τους Ιταλούς αντιπροσώπους να αρνηθούν την πώληση αυτοκινήτων προς αγοραστές άλλων κρατών μελών πλην της Ιταλίας, περιλαμβανομένων, αντιθέτως προς όσα υποστηρίζει η προσφεύγουσα (βλ. ανωτέρω σκέψη 77), πωλήσεων προς αντιπροσώπους της Volkswagen και της Audi.

90 Αντιθέτως προς τα επιχειρήματα της προσφεύγουσας κατά τα οποία οι εν λόγω αντιπρόσωποι οικειοθελώς αποφάσισαν ότι δεν είχαν συμφέρον από την πώληση αυτοκινήτων εκτός του συμβατικού τους εδάφους, από τα ανωτέρω έγγραφα προκύπτει ότι ο εφοδιασμός τους περιορίστηκε με σκοπό τον επηρεασμό τους και, ειδικότερα, την αποθάρρυνσή τους να προβαίνουν σε επανεξαγωγή αυτοκινήτων από την Ιταλία.

91 Η αποτελεσματικότητα αυτής της στρατηγικής ενισχύθηκε από το ενημερωτικό σημείωμα που διαβιβάστηκε στους αντιπροσώπους, περί του οποίου γίνεται επίσης λόγος σε έγγραφο της Autogerma της 31ης Ιανουαρίου 1995, κατά το οποίο «για επανεξαγόμενα αυτοκίνητα δεν θα χορηγείται ούτε πριμοδότηση ούτε ενίσχυση για

τις πωλήσεις». Έχοντας να αντιμετωπίσουν παράλληλα τον περιορισμένο εφοδιασμό και τον «κανόνα του 15 %», γνωρίζοντας δε ότι η Autogerma και οι κατασκευαστές δεν εκτιμούν καθόλου τις επανεξαγωγές, οι Ιταλοί αντιπρόσωποι είχαν προφανώς κάθε συμφέρον να πωλούν τον περιορισμένο αριθμό διαθεσίμων αυτοκινήτων αποκλειστικώς, ή σχεδόν αποκλειστικώς, σε αγοραστές έχοντες την κατοικία τους στην Ιταλία. Επομένως, η εμπορική τους συμπεριφορά επηρεάστηκε από τους κατασκευαστές και την Autogerma.

92 Την ανάλυση αυτή επιβεβαιώνει επιστολή της 6ης Οκτωβρίου 1994 απευθυνόμενη στην εταιρία Silemotori Negro στο Conegliano (Ιταλία), στην οποία η Autogerma σημειώνει:

«Σας επισημαίνουμε ότι η διάθεση στο εμπόριο του νέου Audi A4 Avant θα αρχίσει ένα περίπου έτος μετά τη διάθεση στο εμπόριο του νέου Audi A4 Limousine (Ιανουάριος 1995) και ότι είναι σημαντικό τα λίγα αυτοκίνητα που παραμένουν για τόσο μεγάλο χρονικό διάστημα να διατεθούν κατάλληλα στην αγορά. Πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή από τους αντιπροσώπους στις πωλήσεις εντός του συμβατικού εδάφους.»

93 Από το σύνολο των ανωτέρω διαπιστώσεων προκύπτει ότι το επιχείρημα της προσφεύγουσας ότι δεν παρεμβλήθηκε εμπόδιο σε επίπεδο εφοδιασμού δεν ευσταθεί.

Επί του εμποδίου που προκύπτει από την εμπορική συμπεριφορά έναντι των καταναλωτών

— Επιχειρήματα των διαδίκων

94 Η προσφεύγουσα προσάπτει, επίσης, στην Επιτροπή ότι εσφαλμένως διαπίστωσε ότι η εμπορική συμπεριφορά των κατασκευαστών και του δικτύου τους διανομής στην

Ιταλία έναντι καταναλωτών από άλλα κράτη μέλη συνιστά εμπόδιο στις επανεξαγωγές.

95 Η προσφεύγουσα παρατηρεί σχετικώς, πρώτον, ότι η Επιτροπή επικαλείται τις καταγγελίες που απηύθυναν ορισμένοι πελάτες στους κατασκευαστές. Στην πραγματικότητα, οι κατασκευαστές συνέταξαν μια στερεότυπη απαντητική επιστολή για τους δυνητικούς αγοραστές που τους ερωτούσαν για τους λόγους διαφοράς των τιμών από τη μια χώρα στην άλλη. Η προσφεύγουσα υπογραμμίζει ότι όχι μόνο δεν έδωσε εσφαλμένες πληροφορίες στους καταναλωτές, αλλά ότι, αντιθέτως, ενίσχυσε τους δυνητικούς αγοραστές άλλων κρατών μελών πλην της Ιταλίας οι οποίοι επιθυμούσαν να αγοράσουν αυτοκίνητο Volkswagen ή Audi στο εν λόγω κράτος δίνοντας εντολή στο προσωπικό της να τους αποστέλλουν πίνακα όλων των Ιταλών αντιπροσώπων.

96 Η συμπεριφορά της Autogerma να παραπέμπει τους δυνητικούς αγοραστές στους αντιπροσώπους είναι εντελώς νόμιμη, δεδομένου ότι αυτή δεν πωλεί απευθείας αυτοκίνητα στους καταναλωτές. Βεβαίως, οι αντιπρόσωποι έχουν δικαίωμα να παραδίδουν χωρίς κανένα περιορισμό αυτοκίνητα σε τελικούς καταναλωτές, χωρίς όμως να υποχρεούνται προς τούτο. Σε μια ειδική περίπτωση η Autogerma ζήτησε πράγματι από έναν δυνητικό αγοραστή να επιβεβαιώσει την πρόθεση αγοράς αυτοκινήτου στην Ιταλία, αντιθέτως όμως προς όσα υποστήριξε η Επιτροπή, δεν ζήτησε από τον πελάτη να επιβεβαιώσει ότι θα προβεί στην εν λόγω αγορά «είτε απευθείας είτε μέσω ενός αξιόπιστου μεσάζοντος». Εξάλλου, όταν οι πελάτες ζητούσαν τη βοήθεια της Autogerma σε περίπτωση προβλήματος με κάποιον αντιπρόσωπο, αυτή κατέβαλλε κάθε προσπάθεια να τους βοηθήσει. Οι κατασκευαστές επίσης κατέβαλλαν προσπάθειες να συμβουλεύσουν Γερμανούς πελάτες που συνάντησαν προβλήματα για απόκτηση αυτοκινήτου από Ιταλό αντιπρόσωπο.

97 Η προσφεύγουσα προσθέτει ότι καίτοι αληθεύει ότι από ορισμένες επιστολές Γερμανών ή Αυστριακών πελατών προκύπτει ότι συνάντησαν άρνηση λόγω και μόνο

της ιθαγενείας τους, εντούτοις θα ήταν εσφαλμένο το συμπέρασμα ότι οι αρνήσεις αυτές οφείλονται σε απαγόρευση που επέβαλαν οι κατασκευαστές ή η Autogerma. Παρατηρεί ότι, προφανώς, αντιπρόσωπος ο οποίος δεν επιθυμεί να πωλήσει, για τον ένα ή τον άλλο λόγο, προτιμά να ισχυριστεί ότι αδυνατεί να το πράξει αντί να δηλώσει ότι δεν επιθυμεί. Εν πάση περιπτώσει, από τις επιστολές που επικαλείται η Επιτροπή δεν αποδεικνύεται μόνον ότι οι συντάκτες τους αντιμετώπισαν άρνηση των Ιταλών αντιπροσώπων. Αποδεικνύεται, επίσης, ότι η προσφεύγουσα, η Audi και η Autogerma, κάθε φορά που απευθυνόταν σ' αυτές ένας πελάτης, δήλωναν αμέσως ότι δεν έπρεπε να προβάλλεται άρνηση παραδόσεως προς τελικούς καταναλωτές και βοηθούσαν τον συγκεκριμένο πελάτη να αποκτήσει αυτοκίνητο.

98 Η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι οι αντιπρόσωποι μπορεί να έχουν συμφέρον πωλήσεως ορισμένων μοντέλων αυτοκινήτων, για τα οποία υπάρχει ιδιαίτερη ζήτηση αλλά διατίθενται σε περιορισμένες μόνο ποσότητες, κατά προτεραιότητα σε πελάτες εντός του συμβατικού τους εδάφους. Πράγματι, διασφαλίζουν με τον τρόπο αυτό την αποδοτικότητα του τμήματος παροχής υπηρεσιών μετά την πώληση. Αποφεύγουν επίσης τις δυσχέρειες που συνδέονται με την ανάκτηση του φόρου προστιθεμένης αξίας (ΦΠΑ). Οι Ιταλοί αντιπρόσωποι που εξετάστηκαν στο πλαίσιο των ελέγχων που διεξήγαγε η Επιτροπή δεν επιβεβαίωσαν ότι αρνήθηκαν την πώληση προς αλλοδαπούς τελικους καταναλωτές υπό την πίεση των κατασκευαστών ή της Autogerma, αλλά δήλωσαν απλώς ότι δεν ενδιαφέρονταν για τέτοιου είδους πωλήσεις. Ορισμένοι μάλιστα εξ αυτών ρητώς αρνήθηκαν την ύπαρξη απαγορεύσεως πωλήσεως προς την αλλοδαπή ή δήλωσαν ότι έχουν λάβει ρητή εντολή να εξυπηρετούν όλους τους τελικούς καταναλωτές, ανεξαρτήτως του τόπου κατοικίας τους.

99 Όσον αφορά την ανάληψη υποχρεώσεως την οποία, δυνάμει εγκυκλίου της 15ης Οκτωβρίου 1993, η Autogerma συνέστησε στους αντιπροσώπους να ζητούν να αναλαμβάνουν ορισμένοι αγοραστές, η προσφεύγουσα αμφισβητεί ότι σκοπός της ήταν η παρεμπόδιση των επανεξαγωγών. Αναλαμβάνοντας αυτή την υποχρέωση ο αγοραστής όφειλε να μη μεταπωλεί το αυτοκίνητο, υπό την απειλή επιβολής προστίμου ίσου προς το 10 % της τιμής αγοράς, πριν από τη συμπλήρωση τρίμηνης προθεσμίας και πριν έχει διανύσει με το αυτοκίνητο αυτό 3 000 χιλιόμετρα. Πράγματι, ένα τέτοιο μέτρο ουδόλως θα έθιγε τις παραδόσεις προς τελικούς καταναλωτές εκτός του συμβατικού εδάφους. Απλώς θα προστάτευε το σύστημα επιλεκτικής διανομής, διασφαλίζοντας ακόμη περισσότερο τον αντιπρόσωπο ότι ο ενδιαφερόμενος δεν είναι εικονικός αγοραστής που ενεργεί για λογαριασμό μη εξουσιοδοτημένου μεταπωλητή. Εξάλλου, σύμφωνα με την επιστολή της 26ης Σεπτεμβρίου

1994 που απηύθυνε η Autogerma στην προσφεύγουσα, η ανάληψη της επίμαχης υποχρεώσεως μπορούσε να ζητηθεί μόνον από ύποπτους αλλοδαπούς αγοραστές, δηλαδή από πελάτες για τους οποίους υπήρχαν αμφιβολίες ως προς το αν πράγματι ήταν τελικοί καταναλωτές. Ήδη με την εγκύκλιό της, της 15ης Οκτωβρίου 1993, η Autogerma είχε συμβουλεύσει τους αντιπροσώπους να προσφεύγουν στο μέτρο αυτό μόνο σε τέτοιες περιπτώσεις. Η προσφεύγουσα προσθέτει ότι ευλόγως θεωρούσε νόμιμο ένα τέτοιο μέτρο, τουλάχιστον μέχρις ενάρξεως της ισχύος του κανονισμού 1475/95. Αυτό προκύπτει από επιστολή της Επιτροπής, της 31ης Μαρτίου 1995. Η προσφεύγουσα διευκρινίζει επίσης ότι, από τις αρχές του 1996, έπαυσε πλέον να ζητείται η ανάληψη μιας τέτοιας υποχρεώσεως.

100 Τέλος, καθόσον η Επιτροπή συμπεραίνει ότι σκοπός της Autogerma ήταν να παρεμποδίσει τις επανεξαγωγές εκδίδοντας για όλα τα αυτοκίνητα τιμολόγιο το οποίο περιελάμβανε τον ΦΠΑ (αιτιολογική σκέψη 42 της αποφάσεως), η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι απλώς εφήρμοσε τη νομοθεσία κατά την οποία παραδόσεις όπως αυτές της Autogerma προς τους αντιπροσώπους της υπόκεινται σε ΦΠΑ.

101 Η καθής υπενθυμίζει, κατ' αρχάς, το περιεχόμενο ενός χειρογράφου υπηρεσιακού σημειώματος, το οποίο παρατίθεται στην αιτιολογική σκέψη 34 της αποφάσεως, κατά την οποία η προσφεύγουσα συνιστούσε στις υπηρεσίες της να μη δίνουν ποτέ την εντύπωση στους τελικούς καταναλωτές και τους εξουσιοδοτημένους μεσάζοντες που ζητούσαν πληροφορίες ότι κατόπιν οδηγιών της απαγορεύεται η παροχή πληροφοριών. Η καθής προσθέτει επίσης ότι σε πολλές περιπτώσεις δυνητικοί αγοραστές κατήγγειλαν παρεμπόδιση της επανεξαγωγής, τόσο που η προσφεύγουσα αναγκάστηκε να συντάξει στερεότυπη επιστολή προς απάντησή τους. Οι Γερμανοί και Αυστριακοί καταναλωτές υποβλήθηκαν σ' ένα δρόμο μετ' εμποδίων, στα οποία περιλαμβάνονταν και οι προθεσμίες παραδόσεως. Ο μεγάλος αριθμός επιστολών διαμαρτυρίας εκ μέρους δυνητικών αγοραστών αποτελεί επιβεβαίωση αυτού του φαινομένου.

102 Όσον αφορά, ειδικότερα, το μέτρο κατά το οποίο εζητείτο να αναλαμβάνουν μια συγκεκριμένη υποχρέωση οι πελάτες για τους οποίους υπήρχαν αμφιβολίες ως προς

το αν είναι τελικοί καταναλωτές, ενώ αρχικώς είχε τη μορφή συστάσεως προς τους αντιπροσώπους, στη συνέχεια κατέστη υποχρεωτικό.

103 Η καθής υποστηρίζει, επίσης, ότι οι γραπτές δηλώσεις των αντιπροσώπων κατά τους ελέγχους που διεξήχθησαν τον Οκτώβριο του 1995 δεν έχουν μεγάλη αποδεικτική αξία, δεδομένου ότι η Autogerma τους προειδοποίησε και τους απείλησε με καταγγελία της συμβάσεως αντιπροσωπείας. Οι απειλές αυτές εξηγούν, επίσης, τις διαφορές μεταξύ γραπτών και προφορικών δηλώσεων ορισμένων αντιπροσώπων. Εν πάση περιπτώσει, από πολλά έγγραφα προκύπτει χωρίς αμφιβολία ότι ρητώς προβλήθηκαν αρνήσεις σε αλλοδαπούς δυνητικούς αγοραστές.

104 Τέλος, η καθής επικαλείται έγγραφο από το οποίο προκύπτει χωρίς αμφιβολία ότι η έκδοση τιμολογίου με ΦΠΑ αποτελούσε μέτρο το οποίο σκοπίμως εφαρμόστηκε προς παρεμπόδιση των επανεξαγωγών.

— Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

105 Επιβάλλεται η διαπίστωση ότι τα επιχειρήματα της προσφεύγουσας προφανώς αντιφάσκουν με μεγάλο αριθμό καταγγελιών στις οποίες προέβησαν, ιδίως κατά τη διάρκεια του έτους 1995, καταναλωτές από άλλα κράτη μέλη πλην της Ιταλίας, ιδίως δε γερμανικής και αυστριακής ιθαγένειας, είτε προς την προσφεύγουσα, την Audi και την Autogerma είτε προς την Επιτροπή. Κατόπιν αιτήσεως του Πρωτοδικείου να του γνωστοποιήσει το σύνολο των επιστολών καταναλωτών που έλαβε ή κατέσχεσε, η Επιτροπή προσκόμισε πλέον των 60 επιστολών ή τηλεομοιοτυπιών κοινό θέμα των οποίων είναι η καταγγελία των εμποδίων που αντιμετώπισαν οι καταναλωτές αυτοί προκειμένου να αγοράσουν αυτοκίνητο Volkswagen ή Audi στην Ιταλία. Αρκεί προς τούτο να παρατεθούν ορισμένες από τις επιστολές που ανέλυσε η Επιτροπή στην προσβαλλόμενη απόφαση.

106 Σε τηλεομοιοτυπία που απηύθυνε στην Audi στις 15 Φεβρουαρίου 1995 (υποσημείωση 33 της αποφάσεως) ο κ. Wieser γράφει:

«Απευθύνθηκα σε αντιπρόσωπο της Audi στο Νότιο Τιρόλο με σκοπό την αγορά ενός Audi 1,8 A4 και την εισαγωγή του στην Αυστρία.

Με πληροφόρησε ότι κατόπιν οδηγιών της Audi-Werke δεν του επιτρεπόταν να πωλεί σε Αυστριακούς (...).

Στην παρατήρησή μου ότι τα μέτρα αυτά αντιβαίνουν προς το κοινοτικό δίκαιο, μου απάντησε ότι γνωρίζει ότι αυτό είναι παράνομο, αλλά ότι φοβάται αντίποινα εκ μέρους της Audi.»

107 Σε τηλεομοιοτυπία της 27ης Απριλίου 1995, την οποία απηύθυνε στην Επιτροπή (υποσημείωση 36 της αποφάσεως), ο κ. Bernhard γράφει:

«Επιθυμώ να καταγγείλω τις ακόλουθες επιχειρήσεις VW (...): θέλησα να παραγγείλω από το Autohaus Lanz ένα VW Passat GL και με πληροφόρησαν ότι δεν θα έχω κανένα πρόβλημα ως Γερμανός εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης να αγοράσω αυτοκίνητο. Μετά από δύο ημέρες κατέληξα στον τύπο του αυτοκινήτου και των εξοπλισμό του και έδωσα παραγγελία. Μία ημέρα αργότερα ο διευθυντής της επιχειρήσεως με πληροφόρησε τηλεφωνικώς ότι δεν είναι σε θέση να μου πωλήσει αυτοκίνητο επειδή είμαι Γερμανός (εντολή της Volkswagen AG).

Τέλος επεχείρησα να αγοράσω αυτοκίνητο από την Brenner-Garage SpA AG Volkswagen-Händler und -Werkstatt. Μου προβλήθηκε και πάλι άρνηση.»

108 Σε τηλεομοιοτυπία της 27ης Απριλίου 1995 απευθυνόμενη στην προσφεύγουσα (υποσημείωση 132 της αποφάσεως), ο κ. Lenz γράφει:

«Κατόπιν της τηλεφωνικής μας επικοινωνίας θα ήθελα να σας ζητήσω ακόμα μια φορά διευκρινίσεις για το περιστατικό που μου συνέβη στην Ιταλία και το οποίο θεωρώ, όχι μόνον εγώ, απαράδεκτο.

Ως σοβαρός αγοραστής ενός Golf (για τον γιο μου) με πληροφόρησαν, κατά τη διάρκεια της διαμονής μου στο Νότιο Τιρόλο για τις διακοπές του Πάσχα, τρεις αντιπρόσωποι VW ότι δεν επιτρέπεται η εξαγωγή αυτοκινήτων και ότι είναι υποχρεωμένοι να εφαρμόζουν αυστηρά αυτή την εντολή. Λόγω μη τηρήσεως αυτής της εντολής καταγγέλθηκε η σύμβαση αντιπροσωπείας πολλών εμπόρων.

Σας πληροφορώ επίσης ότι οι πωλητές προέβαλαν τετριμμένα επιχειρήματα όπως: χρόνος παραδόσεως ένα έτος, τα διαθέσιμα αυτοκίνητα έχουν ήδη πωληθεί ή δεσμευτεί ή καθυστερήσει, κ.λπ.

Προφανώς δεν ελήφθη υπόψη ότι δεν μπορούν να επιβληθούν τέτοιου είδους απαγορεύσεις, δεδομένου ότι ζούμε εντός της Ευρωπαϊκής Ενώσεως. Αυτό θα πρέπει πλέον να είναι γνωστό και στην τελευταία γωνιά της Ευρωπαϊκής Ενώσεως. Ή μήπως όχι;

Η γερμανική τηλεόραση έχει ήδη ασχοληθεί με το θέμα αυτό σε εκπομπή του σταθμού ARD: "Αυτοκίνητο και Κυκλοφορία", στις 22 Απριλίου 1995 και λεπτομερώς ενημέρωσε τους ακροατές για το παράνομο μιας τέτοιας διατάξεως. Πιστεύω ότι θα είναι και σε σας γνωστό (...).»

109 Με επιστολή της 18 Μαΐου 1995 που απηύθυνε στην Autogerma, με κοινοποίηση στην Audi και την Επιτροπή (υποσημείωση 39 της αποφάσεως), ο κ. Baur γράφει:

«Επανέρχομαι και πάλι στην περίπτωσή μου: μέσω μεσάζοντος, ο οποίος είχε εξουσιοδότηση να ενεργεί εξ ονόματός μου, παρήγγειλα στην επιχείρηση Funari στις 19 Φεβρουαρίου 1995 ένα Audi A6. Ο αριθμός παραγγελίας είναι 95/0014. Δεδομένου ότι υφίσταται νόμιμη σύμβαση πωλήσεως, θα ήθελα να με πληροφορήσετε αμέσως πότε θα παραδοθεί το αυτοκίνητό μου.

Φαίνεται ότι καταβάλλετε κάθε δυνατή προσπάθεια προκειμένου να αποτρέψετε τους πελάτες από την Audi. Ήρθα σε επαφή με πολλούς Ιταλούς αντιπροσώπους οι οποίοι μου είπαν ότι φοβούνται αντίποινα (είναι αυτονόητο ότι οι απειλές γίνονται πάντοτε τηλεφωνικώς) σε περίπτωση που παραδώσουν αυτοκίνητα Audi στην Αυστρία (...).»

110 Σε επιστολή της 8ης Ιουνίου 1995, απευθυνόμενη στην προσφεύγουσα (υποσημείωση 36 της αποφάσεως), ο κ. Keppler γράφει:

«Από 2 Μαΐου έως 4 Μαΐου 1995 βρισκόμουν στην Ιταλία. Πλησίον του St.Leonhardt πληροφορηθήκαμε με έκπληξη από τον εκεί αντιπρόσωπο VW ότι σε ολόκληρο το Νότιο Τιρόλο δεν θα μπορέσουμε να βρούμε αντιπρόσωπο VW που να είναι διατεθειμένος να πωλήσει σε αλλοδαπό αυτοκίνητο VW. Ως αιτιολογία μας είπαν ότι η VW απαγορεύει τις πωλήσεις. Σε περίπτωση παραβιάσεως αυτής της απαγορεύσεως η VW απειλεί με άρση της άδειας εμπορίας. Πράγματι σε ολόκληρο το Νότιο Τιρόλο (τουλάχιστον στο Merano, το Bolzano και στο Silandro κανείς αντιπρόσωπος δεν δέχθηκε να μας πωλήσει αυτοκίνητο VW (...).

Παραθέτω τις πληροφορίες που έχω από το Brenner-Garage στο Bolzano και στο Merano: "Μέχρι τον Δεκέμβριο του 1994 πουλήσαμε μεγάλο αριθμό αυτοκινήτων

στους Γερμανούς, αλλά τώρα πια η Volkswagen έχει κλείσει τις στρόφιγγες. Λαμβάνουμε από τη Volkswagen μόνον όσα αυτοκίνητα μας επιτρέπουν, και πάλι με μεγάλες προθεσμίες παραδόσεως, να καλύπτουμε τη ζήτηση της εσωτερικής αγοράς. Ευχαρίστως θα θέλαμε να σας πουλήσουμε ένα αυτοκίνητο VW αλλά δυστυχώς η Volkswagen δεν μας το επιτρέπει"».

111 Σε επιστολή της 23ης Ιουνίου 1995, απευθυνόμενη στην Autogerma (υποσημείωση 113 της αποφάσεως), ο κ. Schneider γράφει:

«Ήθελα να αγοράσω ένα Audi A4 1.8 στην Ιταλία και να το εξαγάγω στην Αυστρία.

Όλοι οι αντιπρόσωποι μου είπαν ότι αυτό είναι αδύνατον διότι αν παραγγείλουν ένα ακόμα αυτοκίνητο για Αυστριακό δεν θα πάρουν στο μέλλον κανένα αυτοκίνητο.»

112 Σε τηλεομοιοτυπία της 19ης Ιουλίου 1995 που απηύθυνε στην προσφεύγουσα (υποσημείωση 134 της αποφάσεως), ο κ. Mosser γράφει:

«Επειδή η Αυστρία ανήκει πλέον στην Ευρωπαϊκή Ένωση έχω να υποβάλω ένα σημαντικό ερώτημα.

Στις 8 Ιουνίου 1995 βρέθηκα στη γειτονική μας χώρα Ιταλία προκειμένου να αγοράσω ένα Audi A4 TDI. Κατ' αρχάς κατευθύνθηκα στη Gemona και κατόπιν στο San Daniele.

Με περίμενε όμως μια δυσάρεστη έκπληξη. Η διεύθυνση των επιχειρήσεων στη Gemona και στο San Daniele με ενημέρωσε ότι η γενική αντιπροσωπεία της Audi έχει απαγορεύσει την πώληση αυτοκινήτων σε αλλοδαπούς.»

113 Σε τηλεομοιοτυπία της 3ης Αυγούστου 1995, απευθυνόμενη στην Audi (υποσημείωση 135 της αποφάσεως) ο κ. Bilogan γράφει:

«Είχα την πρόθεση να αγοράσω [ένα Audi A4] στην Ιταλία.

Πολλοί μου επέστησαν την προσοχή ότι οι Ιταλοί αντιπρόσωποι δεν μπορούν, κατόπιν οδηγιών της κατασκευάστριας εταιρίας να πωλούν αυτοκίνητα σε πρόσωπα προερχόμενα από την Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας και την Αυστρία.»

114 Σε επιστολή απευθυνόμενη στην προσφεύγουσα (υποσημείωση 136 της αποφάσεως), ο κ. Albrecht γράφει:

«Ως πεπεισμένος Ευρωπαίος θέλησα να δοκιμάσω ακόμη μια φορά τα πλεονεκτήματα που παρέχει η Ευρωπαϊκή Ένωση, όπως άλλωστε τα απολαμβάνετε και εσείς μέσω των επιχειρήσεών σας, και, έτσι, εγώ και η σύζυγός μου πήραμε τον δρόμο για την Ιταλία.

Σταματήσαμε στο Μιλάνο και ψάξαμε για έναν αντιπρόσωπο VAG. Η χαρά μας ήταν μεγάλη όταν στους εκθεσιακούς του χώρους είδαμε το αυτοκίνητο που θέλαμε να αγοράσουμε. Η σύζυγός ήθελε ένα Polo και εγώ ήθελα το νέο Audi A4.

Πολύ γρήγορα όμως η χαρά μας μετατράπηκε σε απογοήτευση. Χωρίς περιστροφές μάς διηλώθηκε ότι κατόπιν εντολής προερχόμενης από το Wolfsburg, δεν μπορούμε ως Γερμανοί να αγοράσουμε κανένα από τα αυτοκίνητα αυτά.

Το μόνο που μας έμεινε από τις όμορφες διήμερες διακοπές μας ήταν τα έξοδα ταξιδιού και διανυκτέρευσης και η διαπίστωση ότι οι επιχειρήσεις σας θέλουν να κρατούν μόνο για τον εαυτό τους τα πλεονεκτήματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ενώ οι κοινοί θνητοί, όπως συνήθως, παραμένουν στο περιθώριο και καλούνται να κάνουν τις αγορές τους στη Γερμανία.»

115 Από τις ανωτέρω επιστολές προκύπτει κατά τρόπο χαρακτηριστικό ότι, κατά τη διάρκεια της εξεταζόμενης περιόδου, δυνητικός πελάτης που έχει την κατοικία του εκτός Ιταλίας αντιμετώπιζε μεγέλες δυσκολίες για να βρει Ιταλό αντιπρόσωπο της Volkswagen και της Audi διατεθειμένο να του πωλήσει αυτοκίνητο. Κατά συνέπεια, ορθώς η Επιτροπή κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η εμπορική συμπεριφορά των κατασκευαστών και του δικτύου τους διανομής στην Ιταλία έναντι καταναλωτών προερχομένων από άλλα κράτη μέλη συνιστούσε επίσης εμπόδιο των επανεξαγωγών.

116 Το συμπέρασμα αυτό δεν επηρεάζεται ούτε από τις ερμηνείες των εν λόγω επιστολών που προσπάθησε η δώσει η προσφεύγουσα με τα υπομνήματά της ούτε από τις εξηγήσεις της σχετικά με τον ΦΠΑ ούτε, τέλος, από την αντίδραση των κατασκευαστών και της Autogerma, η οποία συνίστατο στο να δίδεται συστηματικώς στους καταγγέλλοντες η απάντηση ότι επρόκειτο για παρεξήγηση και ότι θα λάβουν πρακτικά μέτρα ώστε να μπορέσει αυτός να αγοράσει αυτοκίνητο από Ιταλό αντιπρόσωπο. Παρατηρείται, σχετικώς, ότι όταν προβάλλεται η ίδια πάντοτε άρνηση κατά τρόπο συστηματικό δεν μπορεί να πρόκειται για παρεξήγηση. Επίσης, το γεγονός ότι βοήθησαν τους καταγγέλλοντες να αγοράσουν αυτοκίνητο στην Ιταλία μπορεί να εξηγηθεί από τον φόβο μήπως αυτοί προσφύγουν στη δικαιοσύνη και κατ' ουδένα τρόπο αλλάζει την κατάσταση ότι είχε καταστεί δύσκολο για προερχόμενους από άλλο κράτος μέλος δυνητικούς πελάτες να αγοράσουν στην Ιταλία αυτοκίνητο Volkswagen ή Audi.

117 Όσον αφορά τις επικρίσεις που διατύπωσε η προσφεύγουσα αναφορικά με τις εκτιμήσεις που περιλαμβάνει η προσβαλλόμενη απόφαση σχετικά με το μέτρο που

συνίστατο στο να ζητείται από ορισμένους αγοραστές να αναλάβουν υποχρέωση, πρέπει να παρατηρηθεί ότι, βεβαίως, το μέτρο αυτό, εξεταζόμενο μεμονωμένα, δεν μπορούσε να παρεμποδίσει τις επανεξαγωγές εκ μέρους τελικών καταναλωτών. Εντούτοις, η διαπίστωση αυτή ουδόλως επηρεάζει την πιο πάνω διαπίστωση κατά την οποία οι Ιταλοί αντιπρόσωποι υποχρεώθηκαν να προβάλλουν συστηματικά άρνηση πωλήσεως αυτοκινήτων σε αλλοδαπούς αγοραστές. Συνεπώς, δεν χρειάζεται να εξεταστεί ο τρόπος κατά τον οποίο πρέπει να ερμηνευθεί το επίμαχο μέτρο. Εξάλλου, το επιχείρημα της προσφεύγουσας ότι από την αλληλογραφία της με την Επιτροπή μπορούσε να συναγάγει το συμπέρασμα ότι η Επιτροπή θεωρούσε το μέτρο αυτό ως νόμιμο, αντιφάσκει προς την από 23 Νοεμβρίου 1994 επιστολή που της απηύθυνε το εν λόγω θεσμικό όργανο και η οποία θα εξεταστεί κατωτέρω στο πλαίσιο του επικουρικού λόγου που αναφέρεται στο υπερβολικό χαρακτήρα του επιβληθέντος προστίμου (βλ. κατωτέρω σκέψεις 338 και 339).

118 Εκ των ανωτέρω προκύπτει ότι το επιχείρημα της προσφεύγουσας ότι η εμπορική συμπεριφορά των κατασκευαστών και του δικτύου τους διανομής στην Ιταλία έναντι των καταναλωτών δεν αποτελούσε εμπόδιο στις επανεξαγωγές δεν μπορεί να γίνει δεκτό.

Επί του επιχειρήματος της προσφεύγουσας ότι τα ληφθέντα μέτρα αποβλέπουν μόνο στην παρεμπόδιση των πωλήσεων προς μη εξουσιοδοτημένους μεταπωλητές

— Επιχειρήματα των διαδίκων

119 Η προσφεύγουσα τονίζει ότι η περιεχόμενη στην προσβαλλόμενη απόφαση διαπίστωση ότι παρεμποδίστηκε το σύνολο των επανεξαγωγών οφείλεται στο ότι η Επιτροπή ερμήνευσε εσφαλμένα την ορολογία που χρησιμοποιείται στην εσωτερική αλληλογραφία του ομίλου Volkswagen.

120 Η Επιτροπή ερμήνευσε εσφαλμένα την έκφραση «γκρίζα αγορά» ως περιλαμβάνουσα, πέραν των πωλήσεων προς μη εξουσιοδοτημένους μεταπωλητές, τις

πωλήσεις προς αντιπροσώπους και τελικούς καταναλωτές άλλων κρατών μελών πλην της Ιταλίας. Η προσφεύγουσα αντικρούει σχετικώς τον ισχυρισμό της Επιτροπής ότι οι κατασκευαστές και η Autogerma σκοπίμως εξομοίωσαν την γκρίζα αγορά με τις επανεξαγωγές από την Ιταλία και απέφυγαν, κατά τον τρόπο αυτόν, τη διάκριση μεταξύ νομίμων και παρανόμων επανεξαγωγών (αιτιολογικές σκέψεις 43 έως 58 της αποφάσεως). Κατά την άποψη της προσφεύγουσας, είναι προφανές ότι με την έκφραση γκρίζα αγορά νοούνται οι παράνομες συναλλαγές και όχι οι νόμιμες πωλήσεις.

121 Η προσφεύγουσα δεν αμφισβητεί ότι στην εσωτερική αλληλογραφία του ομίλου, όπως και στην αλληλογραφία μεταξύ Autogerma και των αντιπροσώπων της, χρησιμοποιούνται εκφράσεις γενικότερες, όπως «επανεξαγωγές», «οργανωμένες πωλήσεις εκτός του συμβατικού εδάφους», «πωλήσεις εκτός του συμβατικού εδάφους» και «μεταπωλητές» αλλ' ότι, σε όλες αυτές τις περιπτώσεις, από το γράμμα και τα συμφραζόμενα της συγκεκριμένης επιστολής, ή ενός μεταγενέστερου εγγράφου, προκύπτει ότι νοούνται μόνον οι παράνομες επανεξαγωγές, δηλαδή εκείνες που δεν είναι σύμφωνες προς τις συμβάσεις αντιπροσωπείας.

122 Η προσφεύγουσα επικαλείται ορισμένες εγκυκλίους που απηύθυνε η Autogerma προς αντιπροσώπους, από τις οποίες προκύπτει σαφώς ότι αυτή τους απαγόρευε απλώς τις πωλήσεις προς μη εξουσιοδοτημένους μεταπωλητές. Δεν αμφισβητεί ότι η Autogerma συνέστησε στους αντιπροσώπους, ιδίως όσον αφορά το νέο αυτοκίνητο Volkswagen Polo, να επικεντρώσουν τη δραστηριότητά τους στον τομέα των πωλήσεων στο δικό τους συμβατικό έδαφος στην Ιταλία, πράγμα το οποίο, όμως, είναι νόμιμο.

123 Εν πάση περιπτώσει, η Επιτροπή δεν απέδειξε ότι η χρησιμοποίηση γενικών εκφράσεων στις επιστολές και τις εγκυκλίους δημιούργησε αβεβαιότητα στους αντιπροσώπους, παρακινώντας τους να μη συνάπτουν συμβάσεις με τελικούς καταναλωτές ή με τους μεσολαβητές που έχουν αυτοί εξουσιοδοτήσει (αιτιολογικές σκέψεις 60 και 61 της αποφάσεως). Η προσφεύγουσα παρατηρεί, σχετικώς, ότι οι αντιπρόσωποι, ως επαγγελματίες, γνωρίζουν τη σχετική κοινοτική νομοθεσία και ότι, εξάλλου, στις συμβάσεις αντιπροσωπείας που έχουν συνάψει υπογραμμίζεται η

διαφορά μεταξύ των επιτρεπομένων πωλήσεων προς τελικούς καταναλωτές και των απαγορευμένων πωλήσεων προς μη εξουσιοδοτημένους μεταπωλητές.

124 Η προσφεύγουσα αμφισβητεί, στη συνέχεια, την ερμηνεία που δίδει η Επιτροπή σε ορισμένα έγγραφα, τα οποία αυτή επικαλείται προκειμένου να αποδείξει την ύπαρξη «γενικής στρατηγικής» αποβλέπουσας στην παρεμπόδιση νομίμων εξαγωγών. Το υπηρεσιακό σημείωμα της 21ης Σεπτεμβρίου 1994, το οποίο απηύθυνε η Autogerma στην προσφεύγουσα (αιτιολογική σκέψη 21 της αποφάσεως), περιέχει γενικές σκέψεις επί του είδους των μέτρων που πρέπει να ληφθούν. Με το υπηρεσιακό αυτό σημείωμα η Autogerma επεχείρησε να αποδείξει στην προσφεύγουσα ότι επιθυμούσε να αναπτύξει ενεργό δράση κατά παντός είδους επανεξαγωγής, ενώ, στην πραγματικότητα, τα μόνα μέσα που διέθετε ήταν εκείνα που προέβλεπαν οι συμβάσεις αντιπροσωπείας.

125 Όσον αφορά τα λοιπά έγγραφα, αυτά αφορούν μόνο πωλήσεις προς μη εξουσιοδοτημένους μεταπωλητές. Ως προς το υπηρεσιακό σημείωμα της 26ης Σεπτεμβρίου 1994, το οποίο επίσης απηύθυνε η Autogerma στην προσφεύγουσα (αιτιολογική σκέψη 22 της αποφάσεως), αυτό προκύπτει από το ίδιο το γράμμα του εν λόγω εγγράφου και, ειδικότερα, από την μνεία του κανονισμού 123/85 που γίνεται σ' αυτό. Εξάλλου, την ερμηνεία αυτή επιβεβαιώνει άλλο υπηρεσιακό σημείωμα της Autogerma προς την προσφεύγουσα, που φέρει ημερομηνία 24 Οκτωβρίου 1994.

126 Το ίδιο ισχύει για εσωτερικό υπηρεσιακό σημείωμα της προσφεύγουσας της 6ης Φεβρουαρίου 1995, σχετικά με τα μέτρα που έλαβε η Autogerma προς αποτροπή επανεξαγωγών (αιτιολογική σκέψη 23 της αποφάσεως), καθώς και από εσωτερική ανακοίνωση της Audi, της 12ης Δεκεμβρίου 1994 (αιτιολογική σκέψη 24 της αποφάσεως), το οποίο αναφερόταν απλώς σε σχέδιο εγκυκλίου σχετικής με την «γκρίζα αγορά· σύστημα περιθωρίου στην Ιταλία». Εξάλλου, με την εγκύκλιο που τελικώς απεστάλη στους Γερμανούς αντιπροσώπους, με τον τίτλο «γκρίζα αγορά» τούς ζητήθηκε να συγκεντρώσουν πληροφορίες σχετικά με τους μη εξουσιοδοτημένους μεταπωλητές. Το ίδιο ισχύει και για τις εκθέσεις της 17ης Δεκεμβρίου 1993, της υπηρεσίας στην οποία η Autogerma είχε αναθέσει την εποπτεία των Ιταλών αντιπροσώπων, επί της πρακτικής που εφάρμοζαν δύο αντιπρόσωποι στον τομέα των πωλήσεων, ενός υπηρεσιακού σημειώματος της Autogerma της 15ης Μαρτίου 1995, μιας τηλεομοιοτυπίας της προσφεύγουσας προς την Audi της 24ης Μαρτίου 1995, μιας ανακοινώσεως της Audi προς τους Γερμανούς αντιπροσώπους της 16ης Μαρτίου 1995, καθώς και μιας τηλεομοιοτυπίας της 27ης Μαρτίου 1995 της εταιρίας Porsche Austria, η οποία εισάγει αυτοκίνητα Volkswagen, Audi και Porsche στην Αυστρία (αιτιολογικές σκέψεις 25, 28, 31, 41 και 42 της αποφάσεως).

127 Τέλος, η προσφεύγουσα προσάπτει στην Επιτροπή ότι δεν έλαβε υπόψη της ούτε τις εσωτερικές συγκρούσεις εντός του ομίλου Volkswagen, οι οποίες ενίοτε αποτελούσαν αιτία ώστε να περιλαμβάνονται υπερβολές στα εσωτερικά υπηρεσιακά σημειώματα, ούτε την ταυτότητα των συντακτών των εγγράφων για τα οποία γίνεται λόγος, παρά το ότι οι συντάκτες αυτοί ήταν μερικές φορές κατώτεροι υπάλληλοι.

128 Η καθής τονίζει ότι η προσφεύγουσα παρέλειψε να βεβαιωθεί ότι τα εν λόγω μέτρα δεν αφορούσαν στην πραγματικότητα παρά μόνο τις επανεξαγωγές από μη εξουσιοδοτημένους μεταπωλητές και ότι δεν αφορούσαν, επίσης, τις επανεξαγωγές εκ μέρους τελικών καταναλωτών, εξουσιοδοτημένων μεσολαβητών και άλλων αντιπροσώπων του ιδίου δικτύου διανομής. Κατά την άποψή της, ο σκοπός των επικρινομένων μέτρων υπερέβαινε εκείνον που, κατά τους ισχυρισμούς της, επεδίωκε η προσφεύγουσα, δηλαδή την παρεμπόδιση, αποκλειστικώς και μόνον, των πωλήσεων προς μη εξουσιοδοτημένους μεταπωλητές. Καίτοι είναι δυνατόν, όπως ισχυρίζεται η προσφεύγουσα, η Autogerma και οι Ιταλοί αντιπρόσωποι να γνώριζαν ότι οι πωλήσεις προς αλλοδαπούς τελικούς καταναλωτές και άλλους αντιπροσώπους του δικτύου διανομής επιτρέπονταν και, συνεπώς, δεν έπρεπε να παρεμποδίζονται, εντούτοις δεν εφάρμοσαν στην πράξη αυτόν τον κανόνα.

129 Κατά την καθής, τόσο στην αλληλογραφία μεταξύ της προσφεύγουσας, της Audi και της Autogerma όσο και στην αλληλογραφία μεταξύ της Autogerma και των αντιπροσώπων, δεν γίνεται σαφής διάκριση μεταξύ επιτρεπομένων και απαγορευομένων επανεξαγωγών. Από πολλά έγγραφα προκύπτει ότι η έννοια της «γκρίζας αγοράς» ή της «γκρίζας αγοράς των επαναξαγωγών» περιλαμβάνει, για τους ενδιαφερομένους, τις εξαγωγές προς τελικούς καταναλωτές και προς άλλους αντιπροσώπους του δικτύου. Η καθής παραπέμπει, σχετικώς, σε έκθεση που παρουσιάστηκε στη συνεδρίαση του διοικητικού συμβουλίου της Audi της 13ης Φεβρουαρίου 1995, και στην οποία γίνεται λόγος για οδηγίες μειώσεως κατά 50 % τουλάχιστον του «σημερινού όγκου επανεισαγωγών», διευκρινίζοντας ότι οι επανεισαγωγές αυτές μπορεί να είναι είτε «διασταυρούμενες αγορές πραγματοποιούμενες από Γερμανούς αντιπροσώπους στην αλλοδαπή», είτε «παραδόσεις προς μεταπωλητές μη ανήκοντες στο δίκτυο διανομής (= μεταπωλητές της γκρίζας αγοράς)». Αναφέρεται επίσης σε εσωτερικό υπηρεσιακό σημείωμα της Audi της 12ης Δεκεμβρίου 1994, καθώς και σε επιστολή της αρμόδιας για την παρακολούθηση της πελατείας της Audi υπηρεσίας προς Αυστριακό δυνητικό αγοραστή.

130 Όσον αφορά τους άλλους όρους που χρησιμοποιούνται στην αλληλογραφία του ομίλου Volkswagen προς υποδήλωση των εμπορικών πράξεων που πρέπει να παρεμποδιστούν, η καθής επικαλείται έκθεση της 4ης Ιουνίου 1994 σχετική με έλεγχο που πραγματοποιήθηκε σ' έναν αντιπρόσωπο. Από την έκθεση αυτή προκύπτει σαφώς ότι η έκφραση «δραστηριότητες οργανωμένων πωλήσεων προς την αλλοδαπή» περιλαμβάνει το σύνολο των επανεξαγωγών από την Ιταλία. Η καθής παρατηρεί, επίσης, ότι η Autogerma παραλείπει ενίοτε, στην αλληλογραφία της με τους αντιπροσώπους, το επίθετο «οργανωμένων».

131 Εν πάση περιπτώσει, από τα υπηρεσιακά σημειώματα της Autogerma προκύπτει χωρίς αμφιβολία ότι ορισμένα μέτρα εστρέφοντο κατά των εξαγωγών γενικώς. Η καθής επικαλείται επίσης άλλα έγγραφα για τα οποία γίνεται μνεία στην απόφαση και τα οποία αποδεικνύουν ότι περιλαμβάνονταν όλες οι επανεξαγωγές.

132 Όσον αφορά τα υπηρεσιακά σημειώματα της 21ης και 26ης Σεπτεμβρίου, καθώς και της 24ης Οκτωβρίου 1994, τα οποία η Autogerma απηύθυνε προς την προσφεύγουσα, καθώς και το υπηρεσιακό σημείωμα της Autogerma της 15ης Μαρτίου 1995, η καθής υποστηρίζει ότι αυτά καταδεικνύουν τη σύγχυση που δημιούργησε η προσφεύγουσα μεταξύ των επιτρεπομένων και των απαγορευομένων επανεξαγωγών. Εξάλλου, τα υπηρεσιακά αυτά σημειώματα αφορούσαν σαφώς μέτρα τα οποία είχαν ήδη ληφθεί. Ένα άλλο υπηρεσιακό σημείωμα της Autogerma προς την προσφεύγουσα, με ημερομηνία 14 Ιουνίου 1994, έχει το ίδιο περιεχόμενο και, επιπλέον, αποδεικνύει ότι η Autogerma καταχρηστικώς στηρίχθηκε στον κανονισμό 123/85 επιδιώκουσα να πλαισιώσει τη δραστηριότητα των αντιπροσώπων. Το εσωτερικό υπηρεσιακό σημείωμα της Audi της 12ης Δεκεμβρίου 1994, αποδεικνύει την εφαρμογή ενός συστήματος σπαστού περιθωρίου που απέβλεπε στην παρακώλυση επιτρεπομένων επανεξαγωγών.

— Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

133 Ενόψει του συνόλου των στοιχείων και εγγράφων που προεκτέθηκαν, το επιχείρημα της προσφεύγουσας ότι τα μέτρα τα οποία έλαβε η ίδια, η Audi και η Autogerma αφορούσαν, στην πραγματικότητα, αποκλειστικώς την παρακώλυση των πωλήσεων προς μη εξουσιοδοτημένους μεταπωλητές δεν ευσταθεί. Όπως διαπιστώθηκε, το

προβλεπόμενο σύμφωνα με τον κανόνα του 15 % ανώτατο όριο εφαρμόστηκε σε σχέση με το σύνολο των επανεξαγωγών (βλ. ανωτέρω σκέψεις 48 έως 58), είχε επιβληθεί ποσόστωση επί του εφοδιασμού των Ιταλών αντιπροσώπων με σαφή σκοπό τον περιορισμό του συνόλου των επανεξαγωγών (βλ. ανωτέρω σκέψεις 80 έως 89) και παρεμβλήθηκαν εμπόδια στους τελικούς καταναλωτές από άλλα κράτη μέλη πλην της Ιταλίας που επιθυμούσαν να αγοράσουν αυτοκίνητο στο εν λόγω κράτος (βλ. ανωτέρω σκέψεις 105 έως 115).

134 Συνεπώς, το επιχείρημα της προσφεύγουσας ότι η έκφραση γκρίζα αγορά αποδεικνύει ότι επρόκειτο μόνο για τις πωλήσεις προς μη εξουσιοδοτημένους μεταπωλητές δεν ευσταθεί. Καίτοι αληθεύει ότι η έκφραση αυτή περιλαμβάνεται σε μεγάλο αριθμό εγγράφων κατασχεθέντων από την Επιτροπή και ότι μπορεί να υπονοεί παράνομες εμπορικές πράξεις, δηλαδή πωλήσεις προς μη εξουσιοδοτημένους μεταπωλητές, εντούτοις αποδεικνύεται, επίσης, ότι ορισμένες από τις επιστολές που αντηλλάγησαν εντός του ομίλου Volkswagen αφορούν τις επανεξαγωγές από την Ιταλία γενικώς (βλ. π.χ. τα έγγραφα που παρατίθενται ανωτέρω στις σκέψεις 51 και 87), καθώς και ότι ο κανόνας του 15 % και οι καταγγελίες δυνητικών πελατών δεν αφορούν προφανώς ειδικώς τις πωλήσεις προς μη εξουσιοδοτημένους μεταπωλητές.

135 Εξάλλου, πολλά έγγραφα που αφορούν, βάσει του τίτλου τους, την γκρίζα αγορά, τις «γκρίζες εξαγωγές [από την Ιταλία]» ή τις «γκρίζες εισαγωγές [από την Ιταλία]», φαίνεται, τουλάχιστον εκ του περιεχομένου τους, να καλύπτουν γενικώς τις επανεξαγωγές από την Ιταλία.

136 Εσωτερικό υπηρεσιακό σημείωμα της Audi της 12 Δεκεμβρίου 1994 (υποσημείωση 17 της αποφάσεως) έχει το ακόλουθο περιεχόμενο:

«Γκρίζες εισαγωγές από την Ιταλία

Κατά την εκφρασθείσα επιθυμία σας σας αποστέλλεται συνημμένως, σχέδιο επιστολής προς το δίκτυο των Γερμανών αντιπροσώπων.

Η επιστολή αυτή είναι επικριτική. Ο λόγος είναι ο ισχύων κανονισμός περί απαλλαγής ομίλων. Στον κανονισμό αυτό σαφώς ορίζεται ότι ο παραγωγός δεν πρέπει με μέτρα που λαμβάνει να παρεμποδίζει τις νόμιμες παράλληλες εισαγωγές. Προς τούτο είναι επικίνδυνο να συνδυαστούν τα μέτρα τα οποία λάβαμε στην Ιταλία με την παρακώλυση επανεισαγωγών και την τεκμηρίωση του σχετικού συμπεράσματος σε επιστολή απευθυνόμενη προς τον γερμανικό εμπορικό φορέα. Πρέπει να δοθεί σχετικώς προσοχή σε σχέση με την επίμαχη παράταση ή τροποποίηση του κανονισμού περί απαλλαγής ομίλων.

Τα μέτρα που λαμβάνονται στην Ιταλία πρέπει να ανακοινώνονται, από την μια περιοχή στην άλλη, προφορικώς.»

137 Στο υπηρεσιακό αυτό σημείωμα υπογραμμίζεται ότι είναι καλύτερο να ανακοινώνονται προφορικά τα μέτρα που ελήφθησαν για την Ιταλία, δεδομένου ότι γραπτές ανακοινώσεις για το θέμα αυτό θα μπορούσαν να αποτελέστουν τεκμήρια του ασυμβίβαστου των μέτρων με τον κανονισμό 123/85. Από το υπηρεσιακό αυτό σημείωμα προκύπτει η αμφισημία του όρου γκρίζα αγορά, όπως αυτός χρησιμοποιείται στην εσωτερική αλληλογραφία του ομίλου Volkswagen. Πράγματι, καίτοι στον τίτλο αυτού του υπηρεσιακού σημειώματος δηλώνεται ότι αντικείμενό του είναι «οι γκρίζες εισαγωγές στην Ιταλία», το περιεχόμενο του υπηρεσιακού σημειώματος αφορά τις παράλληλες εισαγωγές γενικώς και όχι μόνο τις εισαγωγές εκ μέρους μη εξουσιοδοτημένων μεταπωλητών.

138 Ένα άλλο παράδειγμα αυτής της αμφισημίας αποτελεί η τηλεομοιοτυπία της 27ης Μαρτίου 1995 της εταιρίας Porsche Austria προς την Audi. Η τηλεομοιοτυπία αυτή έχει ως τίτλο «γκρίζες εισαγωγές», στο περιεχόμενό της όμως εξηγείται ότι, χάρη

στα ληφθέντα μέτρα, έπαυσαν οι επανεξαγωγές αυτοκινήτων Audi A4 από την Ιταλία προς την Αυστρία. Ειδικότερα τονίζεται:

«Αντικείμενο: Γκρίζες εισαγωγές

Επιτέλους κάτι ευχάριστο για το θέμα αυτό!

Από τις πρόσφατες συνομιλίες μας με τους αντιπροσώπους του οικείου τομέα προκύπτει ότι παρουσιάζεται ύφεση στο ζήτημα των γκρίζων εισαγωγών. Επί του παρόντος δεν εισάγεται κανένα A4 από την Ιταλία στην Αυστρία.

Τα μέτρα που ελήφθησαν από κοινού με τους Ιταλούς εισαγωγείς φαίνεται, συνεπώς, ότι αποδίδουν.»

139 Σχετικά με το ζήτημα αυτό πρέπει επίσης να αναφερθεί το Marketingplan Deutschland 1995 (υποσημείωση 50 της αποφάσεως). Στο έγγραφο αυτό η προσφεύγουσα εκθέτει τη στρατηγική της αναφορικά με τις επανεισαγωγές στη Γερμανία:

«Αντίμετρα προς καταστολή των επανεισαγωγών διά της τρέχουσας αναλύσεως των τιμών και του ρυθμού παραδόσεως, καθώς και της ασκήσεως επιρροής επί των αντιπροσώπων.

Σχεδιαζόμενα μέτρα κατά των "γκρίζων εισαγωγών".»

140 Στο έγγραφο αυτό ο όρος «γκρίζες εισαγωγές» θα μπορούσε να σημαίνει «τους μη εξουσιοδοτημένους μεταπωλητές», από την προηγούμενη όμως παράγραφο συνάγεται ότι τα αντίμετρα που έχουν ως αντικείμενο τον περιορισμό των επανεισαγωγών μέσω προσαρμογής των τιμών και ελέγχου των παραδόσεων ή του εφοδιασμού και της ασκήσεως επιρροής επί των αντιπροσώπων αφορά το σύνολο των επανεισαγωγών στη Γερμανία.

141 Έχοντας υπόψη το σύνολο της εσωτερικής αλληλογραφίας του ομίλου Volkswagen συνάγεται ότι η έκφραση «γκρίζα αγορά», όπως αυτή χρησιμοποιείται στην εν λόγω αλληλογραφία, δεν μπορεί προφανώς να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι καλύπτει μόνο τις πωλήσεις προς μη εξουσιοδοτημένους μεταπωλητές. Το συμπέρασμα αυτό δεν επηρεάζεται από το γεγονός ότι στις εγκυκλίους της Autogerma προς τους Ιταλούς αντιπροσώπους γίνεται σαφής διάκριση, με μνεία του κανονισμού 123/85, των πωλήσεων προς τελικούς καταναλωτές (ανεξαρτήτως του τόπου κατοικίας τους), τις οποίες χαρακτηρίζουν νόμιμες, και των πωλήσεων προς μη εξουσιοδοτημένους μεταπωλητές, τις οποίες χαρακτηρίζουν παράνομες. Πράγματι, μπορεί να θεωρηθεί ότι, κατά τη σύνταξη τέτοιων τυπικών ανακοινώσεων προς τους αντιπροσώπους, η Autogerma συμμορφώνεται προς την κοινοτική νομοθεσία, διατηρώντας πάντως τη δυνατότητα να παρέχει προς αυτούς οδηγίες με περισσότερο άτυπους τρόπους.

142 Το συμπέρασμα ότι η προσφεύγουσα, η Audi και η Autogerma δεν περιόρισαν τη δράση τους μόνο στην καταστολή των πωλήσεων προς μη εξουσιοδοτημένους μεταπωλητές επιβεβαιώνεται και από τα υπηρεσιακά σημειώματα της 21ης και 26ης Σεπτεμβρίου 1994, τα οποία η Autogerma απηύθυνε στην προσφεύγουσα. Στα σημειώματα αυτά περιλαμβάνονται τα περισσότερα από τα στοιχεία που επικαλείται η Επιτροπή κατά της προσφεύγουσας.

143 Το υπηρεσιακό σημείωμα της 21ης Σεπτεμβρίου 1994, το οποίο έχει ως αντικείμενο τις «παράλληλες εξαγωγές», έχει ως εξής:

«Αξιότιμοι κύριοι,

Αναφερόμενοι στο ανωτέρω ζήτημα, με το οποίο έχουμε ήδη ασχοληθεί διεξοδικά, επιθυμούμε να σας ενημερώσουμε για τη σημερινή κατάσταση.

Όλοι οι Ιταλοί αντιπρόσωποι ανησυχούν για την επίτευξη των στόχων στον τομέα των πωλήσεων και για την ανάγκη διατηρήσεως των μέχρι σήμερα επιτυχιών στον τομέα αυτόν. Η ανάγκη αυτή οδήγησε ορισμένους αντιπροσώπους, υπό την πίεση αλλοδαπών αντιπροσώπων (μεταξύ των οποίων πολλοί αλλοδαποί αντιπρόσωποι της Volkswagen και της Audi), να αναπτύξουν εμπορική δραστηριότητα και σε περιοχές ευρισκόμενες μακριά από τη συμβατικώς καθορισθείσα ζώνη δραστηριότητας, ενίοτε ακόμα και στην αλλοδαπή.

Συνεπώς, η παρέμβαση της Autogerma πρέπει να γίνει προς την κατεύθυνση του περιορισμού της δράσεως των αντιπροσώπων εντός του συμβατικώς καθορισθέντος εδάφους, και τον έλεγχο κάθε επιχειρήσεως ως προς την τήρηση των όρων της συμβάσεως, ιδίως όσον αφορά την ανάπτυξη εμπορικών δραστηριοτήτων εντός του συμβατικού εδάφους [λόγω μη εκπληρώσεως των όρων της συμβάσεως καταγγέλθηκαν έξι συμβάσεις αντιπροσωπείας (...)]. Αναφορικά με άλλους αντιπροσώπους πρόθεσή μας είναι, βάσει των πορισμάτων μιας εκθέσεως λογιστικού ελέγχου, να επισημάνουμε τη μη εκπλήρωση των όρων της συμβάσεως με σκοπό τη συγκέντρωση λεπτομερέστερων στοιχείων σχετικά με τους τελικούς αγοραστές των αυτοκινήτων.

Η μέθοδος αυτή θα επεκταθεί και στους άλλους αντιπροσώπους· το σχέδιο προβλέπει ένα νέο σύστημα περιθωρίου με μεγαλύτερο βαθμό σπουδαιότητας, στο πλαίσιο του οποίου αυξάνει το ποσοστό της maggiori-sconti (πριμοδοτήσεως) που

εξαρτάται από την εκπλήρωση των όρων της συμβάσεως, όσον αφορά την ποσότητα και την ποιότητα και μειώνεται το σταθερό ποσοστό επί του τιμολογίου των αυτοκινήτων. Κατά τον τρόπο αυτό επιτυγχάνεται καλύτερη κατανομή των περιθωρίων.»

144 Επιβάλλεται η διαπίστωση ότι στο υπηρεσιακό αυτό σημείωμα γίνεται μνεία για παρέμβαση της Autogerma με σκοπό τον περιορισμό των Ιταλών αντιπροσώπων εντός του συμβατικού εδάφους τους. Λαμβάνοντας υπόψη το αντικείμενο του εν λόγω υπηρεσιακού σημειώματος («παράλληλες εισαγωγές») και της σχέσεως που δηλώνεται ότι υπάρχει μεταξύ, αφενός, της διαπιστώσεως ότι ορισμένοι αντιπρόσωποι αναπτύσσουν ενίοτε εμπορική δραστηριότητα στην αλλοδαπή και, αφετέρου, της παρεμβάσεως της Autogerma («κατά συνέπεια»), η έκφραση «περιορισμός των αντιπροσώπων Volkswagen και Audi εντός του συμβατικού τους εδάφους» πρέπει ευλόγως να ληφθεί υπόψη ως εκφράζουσα την άσκηση πιέσεων εκ μέρους της Autogerma προς τους αντιπροσώπους ώστε να σταματήσουν αυτοί τις πωλήσεις τους εκτός των συμβατικών τους εδαφών, ιδίως δε προς την αλλοδαπή.

145 Από το υπηρεσιακό αυτό σημείωμα προκύπτει, επίσης, ότι προς υλοποίηση αυτής της παρεμβάσεως πραγματοποιήθηκαν συστηματικοί έλεγχοι [«διεξαγωγή ελέγχων (...) σε κάθε επιχείρηση»].

146 Εξάλλου, η σύνταξη σε ενεστώτα και η χρησιμοποίηση ορισμένων όρων αποδεικνύουν ότι η παρέμβαση της Autogerma είχε ήδη αρχίσει. Μόνο τα μέτρα εκείνα που αφορούν το περιθώριο εμφανίζονται ως αποτελούντα μέρος ενός σχεδίου.

147 Τέλος, πρέπει να σημειωθεί ότι η Autogerma θεωρούσε χρήσιμη τη συγκέντρωση «λεπτομερέστερων πληροφοριών για τους τελικούς καταναλωτές». Δεδομένου ότι οι πωλήσεις προς τελικούς καταναλωτές είναι εξ ορισμού νόμιμες, η Autogerma δεν είχε κανένα λόγο να θέλει να πληροφορηθεί την ταυτότητά τους. Πρέπει, ομοίως, να σημειωθεί ότι στη δεύτερη παράγραφο του υπηρεσιακού τους σημειώματος, όπου περιγράφει το πρόβλημα προς αντιμετώπιση του οποίου γίνεται η παρέμβασή της, η Autogerma αφήνει να εννοηθεί ότι οι αντιπρόσωποι του δικτύου που είναι εγκατεστημένοι στην αλλοδαπή είναι ανεπιθύμητοι. Η παρουσίαση αυτή της καταστάσεως υποδηλώνει την επιθυμία παρεμποδίσεως των διασταυρούμενων παραδόσεων. Εν πάση περιπτώσει, η μνεία των τελικών καταναλωτών και των αλλοδαπών

αντιπροσώπων στο υπηρεσιακό αυτό σημείωμα αποτελεί ένδειξη περί του ότι αυτό δεν αφορά μόνο τις πωλήσεις προς μη εξουσιοδοτημένους μεταπωλητές.

148 Ο κατάλογος μέτρων που κοινοποίησε η Autogerma στην προσφεύγουσα λίγες ημέρες αργότερα, με υπηρεσιακό σημείωμα της 26ης Σεπτεμβρίου 1994 (υποσημείωση 15 της αποφάσεως), επιβεβαιώνει τις ανωτέρω σκέψεις.

149 Στο υπηρεσιακό αυτό σημείωμα γίνεται λόγος για 19 «μέτρα ληφθέντα από την Autogerma με σκοπό τον έλεγχο και την παρεμπόδιση των επανεξαγωγών». Καίτοι από την περιγραφή πολλών από τα μέτρα αυτά δεν μπορεί να καθοριστεί το περιεχόμενό τους [από εκφράσεις π.χ. όπως «έλεγχοι σε ύποπτους αντιπροσώπους», «υπότροποι αντιπρόσωποι θα ειδοποιηθούν για καταγγελία της συμβάσεως» και «(...) [να αποφευχθεί] η εκ μέρους αντιπροσώπων αναζήτηση ανεπιθύμητων εμπορικών διόδων»), εντούτοις το υπηρεσιακό σημείωμα περιλαμβάνει επίσης φράσεις από τις οποίες σαφώς συνάγεται ότι υπονοείται το σύνολο των επανεξαγωγών.

150 Στο πλαίσιο αυτό υπογραμμίζεται ότι «Η ανά τετράμηνο πριμοδότηση, η καταβολή της οποίας αναστέλλεται για όλες τις πωλήσεις εκτός του συμβατικού εδάφους, θα καταβάλλεται, αρχής γενομένης από το επόμενο τετράμηνο, μόνο βάσει των καταχωρίσεων αυτοκινήτων». Η επιβολή της υποχρεώσεως, ως προϋπόθεση για την καταβολή της πριμοδοτήσεως, της καταχωρίσεως του αυτοκινήτου στην Ιταλία, αποθαρρύνει προφανώς όχι μόνο τις πωλήσεις προς μη εξουσιοδοτημένους μεταπωλητές, αλλά επίσης και τις διασταυρούμενες παραδόσεις, καθώς και τις απευθείας πωλήσεις προς τελικούς καταναλωτές άλλων κρατών μελών. Συνεπώς, το μέτρο αυτό σαφώς σκοπεύει στη στεγανοποίηση της ιταλικής αγοράς. Καίτοι το μέτρο αυτό εμφανίζεται ως σχεδιαζόμενο να τεθεί σε εφαρμογή «από του προσεχούς τριμήνου», αυτό δεν συμβαίνει με άλλο ανάλογο μέτρο, περί του οποίου γίνεται μνεία στο ίδιο υπηρεσιακό σημείωμα και κατά το οποίο, «ακόμα και όταν πρόκειται για προσφορές, οι οποίες συνήθως είναι υπέρ του τελικού καταναλωτή, η καταχώριση του αυτοκινήτου στην Ιταλία αποτελεί προϋπόθεση για την προσφορά, η οποία συνήθως συνίσταται σε εξαρτήματα, υπόσχεση επαναγοράς ή διευκολύνσεις χρηματοδοτήσεως».

151 Στις ενδείξεις αυτές προστίθεται και το στοιχείο ότι στο υπηρεσιακό σημείωμα αναφέρεται γενικώς ως επιδιωκόμενος σκοπός η παρεμπόδιση των επανεξαγωγών

[«μέτρα ληφθέντα (...) προς έλεγχο και αποτροπή των επανεξαγωγών» ή, επίσης, «αποτροπή των επανεξαγωγών εκ μέρους των αντιπροσώπων»].

152 Τέλος, η προσφεύγουσα δεν μπορεί λυσιτελώς να προσάψει στην Επιτροπή ότι δεν έλαβε υπόψη της τις συγκρούσεις συμφερόντων εντός του ομίλου Volkswagen ή την ταυτότητα των συντακτών των κατασχεθέντων εγγράφων. Πράγματι, τα στοιχεία αυτά ουδόλως επηρεάζουν το περιεχόμενο των εν λόγω εγγράφων.

Επί των ελέγχων, των προειδοποιήσεων και των κυρώσεων που αντιμετώπισαν οι αντιπρόσωποι

— Επιχειρήματα των διαδίκων

153 Η Επιτροπή εσφαλμένως διαπίστωσε ότι η προσφεύγουσα, η Audi και η Autogerma επιτηρούσαν συστηματικά τις πωλήσεις των Ιταλών αντιπροσώπων.

154 Η προσφεύγουσα παρατηρεί, πρώτον, ότι η Επιτροπή κατέληξε στο συμπέρασμα, στηριζόμενη σε αποσταλείσα με το ηλεκτρονικό ταχυδρομείο επιστολή της 26ης Ιανουαρίου 1995, ότι επιβλήθηκε τέλος 150 γερμανικών μάρκων (DEM) για τη χορήγηση πιστοποιητικού συμμόρφωσης (αιτιολογική σκέψη 27 αποφάσεως), ενώ το τέλος αυτό, στην πραγματικότητα, επιβλήθηκε για μερικές μόνον εβδομάδες, κατόπιν θεσπίσεως μιας νέας κανονιστικής ρυθμίσεως, τούτο δε για περιορισμένο αριθμό αυτοκινήτων. Το γεγονός ότι το τέλος αυτό παρουσιάστηκε, στην ανωτέρω επιστολή, ως αποβλέπον στην παρεμπόδιση των επανεξαγωγών οφείλεται στο ότι ο συντάκτης της εν λόγω επιστολής δεν ήταν υπεύθυνος ούτε για το τέλος αυτό ούτε για τη χορήγηση πιστοποιητικών συμμόρφωσης. Καθόσον η Επιτροπή έλαβε επίσης υπόψη της ότι η Audi, πέραν του τέλους αυτού, ζήτησε να αποδεικνύεται η αγορά του αυτοκινήτου (αιτιολογική σκέψη 27 αποφάσεως), η προσφεύγουσα διευκρινίζει ότι

υποβαλλόταν αντίγραφο της συμβάσεως πωλήσεως ή του τιμολογίου με μοναδικό σκοπό να διασφαλιστεί ότι ο αιτών το πιστοποιητικό συμμόρφωσης ήταν πράγματι ο αγοραστής. Η προσφεύγουσα υπογραμμίζει, επίσης, ότι σκοπός του τέλους ήταν η κάλυψη του εσωτερικού και εξωτερικού κόστους που συνεπαγόταν η χορήγηση αυτών των πιστοποιητικών και παραθέτει συνοπτική κατάσταση των στοιχείων που συνθέτουν το κόστος αυτό.

155 Δεύτερον, η προσφεύγουσα τονίζει ότι η Επιτροπή κατέληξε στο συμπέρασμα, έχοντας υπόψη ορισμένα έγγραφα, ότι οι κατασκευαστές ανέθεσαν στην Autogerma να παρακολουθεί συστηματικά τις επανεξαγωγές και να τους διαβιβάζει σχετικά τις παρατηρήσεις της (αιτιολογικές σκέψεις 28, 29 και 39 της αποφάσεως), ενώ ήταν προφανώς αδύνατο, βάσει των περιεχομένων στα έγγραφα αυτά στοιχείων, ο έλεγχος των πωλήσεων του κάθε αντιπροσώπου. Πράγματι, από τα αριθμητικά στοιχεία που αφορούν τις επανεξαγωγές δεν μπορεί να προσδιοριστεί από ποιον αντιπρόσωπο πωλήθηκε ένα αυτοκίνητο. Η προσφεύγουσα, η Audi και η Autogerma προέβαιναν σε ελέγχους μόνο σε περίπτωση αιτήσεως πιστοποιητικού συμμόρφωσης από μια επιχείρηση ή από ένα άτομο για το οποίο υπάρχουν προφανείς υποψίες ότι είναι μη εξουσιοδοτημένος μεταπωλητής. Αυτό π.χ. συνέβη ως προς τους 25 ελέγχους που πραγματοποίησε η Audi μεταξύ Ιουνίου 1994 και Φεβρουαρίου 1995. Μετά τους ελέγχους αυτούς η προσφεύγουσα και η Audi ανακοίνωσαν στην Autogerma τα ονόματα των αντιπροσώπων οι οποίοι παραβίασαν σοβαρά τις συμβατικές τους υποχρεώσεις, ή τους αριθμούς πλαισίου των αυτοκινήτων που αγόρασαν μη εξουσιοδοτημένοι μεταπωλητές, προκειμένου να δώσει στην Autogerma τη δυνατότητα να εξατομικεύσει τους αντιπροσώπους που πώλησαν τα αυτοκίνητα αυτά. Η ανταλλαγή μεταξύ των κατασκευαστών και της Autogerma τέτοιου είδους πληροφοριών ουδόλως συνιστά παράνομη πρακτική, αποσκοπεί δε αποκλειστικώς στην επισήμανση των πωλήσεων προς μη εξουσιοδοτημένους μεταπωλητές.

156 Τρίτον, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι η Επιτροπή υποστήριξε ότι η Autogerma παρακολουθούσε «καθημερινώς» τις παραγγελίες αυτοκινήτων (αιτιολογική σκέψη 40 της αποφάσεως), ενώ στα πρακτικά της 10ης Φεβουαρίου 1995, επί των οποίων στηρίζεται ο ισχυρισμός αυτός, γίνεται λόγος για δειγματοληπτικό έλεγχο αυτών των παραγγελιών. Καίτοι αληθεύει, σύμφωνα με τα εν λόγω πρακτικά, ότι η Autogerma υποσχόταν την επιβολή διαρκούς ελέγχου, ένας τέτοιος έλεγχος ουδέποτε επιβλήθηκε. Επίσης, δεν αποδείχθηκε ότι η Autogerma υποχρέωσε τους Ιταλούς αντιπροσώπους να μην πωλούν αυτοκίνητα προς πελάτες οι οποίοι δεν έχουν την κατοικία τους στην Ιταλία χωρίς προηγούμενη έγκριση (αιτιολογική σκέψη 114 της αποφάσεως). Τέλος, η προσφεύγουσα παρατηρεί ότι, ακόμα και αν η Autogerma είχε επιβάλει σύστημα διαρκούς παρακολουθήσεως των παραγγελιών, αυτό δεν είναι

παράνομο, διότι μια τέτοια παρακολούθηση αποτελεί το μόνο μέσο έγκαιρης και προληπτικής επισημάνσεως των πωλήσεων προς μη εξουσιοδοτημένους μεταπωλητές.

157 Τέταρτον,η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι ο περιεχόμενος στην απόφαση λόγος ότι το Kraftfahrt-Bundesamt (γερμανική ομοσπονδιακή υπηρεσία αυτοκινήτων) συνέπραξε στην παρακολούθηση των Ιταλών αντιπροσώπων (αιτιολογικές σκέψεις 26 και 28 της αποφάσεως), είναι επίσης εσφαλμένος. Στα στοιχεία που παρείχε το Kraftfahrt-Bundesamt έσβηνε τα τρία τελευταία ψηφία των αριθμών πλαισίου, καθιστώντας αδύνατη την εξατομίκευση των εν λόγω αυτοκινήτων. Εξάλλου, η εν λόγω υπηρεσία απλώς κοινοποίησε στοιχεία για στατιστικούς λόγους, παρέχοντας στην προσφεύγουσα και στην Audi τη δυνατότητα να διαπιστώνουν, για κάθε μοντέλο, τον συνολικό αριθμό αυτοκινήτων που επανεισήχθησαν στη Γερμανία.

158 Η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι, καίτοι αληθεύει ότι η Autogerma ειδοποίησε τους αντιπροσώπους να σταματήσουν «τις οργανωμένες πωλήσεις εκτός του συμβατικού τους εδάφους», είναι επίσης προφανές ότι η έκφραση «οργανωμένες πωλήσεις» σημαίνει πωλήσεις προς μη εξουσιοδοτημένους μεταπωλητές. Αυτό προκύπτει χωρίς αμφιβολία από έκθεση της 7ης Δεκεμβρίου 1993, η οποία αναφέρεται, μεταξύ άλλων, στις οχλήσεις στις οποίες προέβη η Autogerma προς τους αντιπροσώπους και στις απαντήσεις ορισμένων εξ αυτών, με τις οποίες αναλάμβαναν την υποχρέωση να μη προβαίνουν στο εξής σε πωλήσεις προς μη εξουσιοδοτημένους μεταπωλητές. Η προσφεύγουσα επικαλείται έγγραφα προκειμένου να αποδείξει ότι οι οχληθέντες αντιπρόσωποι πωλούσαν πράγματι σε μεγάλες ποσότητες αυτοκίνητα προς μη εξουσιοδοτημένους μεταπωλητές, έτσι ώστε να απαιτείται μια αυστηρή αντίδραση εκ μέρους της Autogerma, τόσο από νομικής όσο και από οικονομικής απόψεως. Η προσφεύγουσα παρατηρεί, επίσης, ότι πλέον του 90 % των επανεξαγωγών αυτοκινήτων Volkswagen και Audi από την Ιταλία προς τη Γερμανία, τις οποίες η Επιτροπή εκτιμά σε 19 000 αυτοκίνητα κατά το 1993, σε 22 000 κατά το 1994 και σε 19 000 κατά το 1995 (αιτιολογική σκέψη 11 της αποφάσεως), πραγματοποιήθηκαν από μη εξουσιοδοτημένους μεταπωλητές. Επικαλείται, επίσης, επιστολές Γερμανών αντιπροσώπων με τις οποίες αυτοί διαμαρτύρονται ότι αντιπρόσωποι προμήθευαν, παραβιάζοντας τη σύμβασή τους, μεταπωλητές μη ανήκοντες στο δίκτυο διανομής, και ζητούν από την προσφεύγουσα να λάβει τα μέτρα που απαιτούνται προκειμένου να τεθεί τέρμα στις πρακτικές αυτές.

159 Όσον αφορά τις κυρώσεις που πράγματι επιβλήθηκαν, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι οι καταγγελίες συμβάσεων αντιπροσωπείας επί των οποίων στηρίζεται η Επιτροπή αφορούν όλες αντιπροσώπους οι οποίοι ενανειλημμένως επώλησαν αυτοκίνητα σε μη εξουσιοδοτημένους μεταπωλητές και οι οποίοι, μερικές φορές, διέπραξαν σοβαρές παραβιάσεις των συμβατικών τους υποχρεώσεων.

160 Κατά την καθής, από το σύνολο των εγγράφων που μνημονεύονται στην απόφαση προκύπτει ότι οι πωλήσεις των Ιταλών αντιπροσώπων, περιλαμβανομένων των πωλήσεων προς ιδιώτες, υπέκειντο σε συστηματική παρακολούθηση και καθημερινό έλεγχο εκ μέρους της Autogerma. Εξάλλου, η καθής αμφισβητεί ότι στην απόφαση υποστηρίζεται ότι η Audi μπορούσε να ασκήσει μια τέτοια εποπτεία βάσει των πληροφοριών που της παρέσχε η Kraftfahrt-Bundesamt. Επισημαίνει, πάντως, ότι ένας συνεργάτης της Audi ο οποίος αγόρασε αυτοκίνητο Audi A4 στην Ιταλία φοβόταν «μήπως επισημανθεί ως επανεισαγωγή και του δημιουργήσει προβλήματα» κατά τον έλεγχο των στατιστικών της Kraftfahrt-Bundesamt (αιτιολογική σκέψη 30 της αποφάσεως).

161 Όσον αφορά τις προειδοποιήσεις και τις κυρώσεις, η καθής επικαλείται την επιστολή της 13ης Ιουνίου 1994 με την οποία η Autogerma πληροφορεί την Audi ότι, αφενός, απηύθυνε προειδοποίηση στους αντιπροσώπους, ζητώντας τους να περιορίσουν τις πωλήσεις τους αποκλειστικά στην εσωτερική ιταλική αγορά και, αφετέρου, κατήγγειλε δύο συμβάσεις αντιπροσωπείας. Με επιστολή της 14ης Ιουνίου 1994, απευθυνόμενη στην προσφεύγουσα, η Autogerma εμφανίζεται ισχυριζόμενη ότι από τον Σεπτέμβριο του 1993 ζητούσε συνεχώς και μετ' επιτάσεως, απειλώντας τους με καταγγελία της συμβάσεως αντιπροσωπείας, εξήντα περίπου αντιπροσώπους να διακόψουν τις πωλήσεις τους έξω από το συμβατικό τους έδαφος. Η καθής αναφέρεται, επίσης, σε εσωτερικό υπηρεσιακό σημείωμα της προσφεύγουσας της 20ής Φεβρουαρίου 1995, κατά το οποίο, αφενός, ο όμιλος Volkswagen «τελεί εν παρανομία σε σχέση με την ισχύουσα νομοθεσία» και, αφετέρου, «λίαν προσεχώς, θα καταγγελθούν οι συμβάσεις αντιπροσωπείας πολλών αντιπροσώπων (μεταξύ των οποίων και επιχειρήσεις αρκετά σημαντικού μεγέθους), λόγω γκρίζων εισαγωγών (προς το εξωτερικό, φυσικά για άλλους λόγους)». Η καθής παρατηρεί, επίσης, ότι η Autogerma δεν αναφέρθηκε ειδικώς, στα προαναφερθέντα υπηρεσιακά σημειώματα του Ιουνίου 1994, σε μη εξουσιοδοτημένους μεταπωλητές. Αντιθέτως, τα υπηρεσιακά αυτά σημειώματα αφορούν γενικώς οχλήσεις και καταγγελίες ορισμένων συμβάσεων αντιπροσωπείας, λόγω πωλήσεων εκτός του συμβατικού εδάφους.

— Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

162 Πρώτον, επισημαίνεται ότι η προσβαλλόμενη απόφαση περιλαμβάνει λυσιτελείς και συγκλίνουσες ενδείξεις ότι η προσφεύγουσα, ιδίως με τη βοήθεια της θυγατρικής της Autogerma, διενήργησε συστηματικώς ελέγχους προς διασφάλιση της αποτελεσματικότητας των μέτρων που ελήφθησαν με σκοπό την παρεμπόδιση των επανεξαγωγών από την Ιταλία και απηύθυνε προειδοποιήσεις στους αντιπροσώπους με σκοπό τον περιορισμό της εμπορικής δραστηριότητάς τους.

163 Πράγματι, όπως ανωτέρω διαπιστώθηκε στη σκέψη 145, η Autogerma επιβεβαίωσε, με υπηρεσιακό της σημείωμα της 21ης Σεπτεμβρίου 1994 απευθυνόμενο στην προσφεύγουσα, ότι άσκησε ελέγχους προς όλους τους αντιπροσώπους της, προκειμένου να βεβαιωθεί ότι αυτοί δεν πραγματοποιούσαν πωλήσεις εκτός του συμβατικού τους εδάφους. Ομοίως, από τις δηλώσεις του Schlesinger, που παρατέθηκαν ανωτέρω στη σκέψη 51, προκύπτει ότι αυτός επέμενε να ελέγχει προσωπικώς κάθε περίπτωση ενδεχόμενης χορηγήσεως ή παρακρατήσεως της πριμοδοτήσεως, όταν επρόκειτο να εφαρμοστεί ο κανόνας του 15 %. Οι ενδείξεις αυτές δεν ανατρέπονται από τα ειδικά επιχειρήματα που προέβαλε η προσφεύγουσα (βλ. ανωτέρω σκέψεις 154 έως 157). Εξάλλου, ο ισχυρισμός της προσφεύγουσας ότι ήταν αδύνατος ο διαρκής και ατομικός έλεγχος των αντιπροσώπων δεν επηρεάζει το συμπέρασμα ότι η Autogerma εφήρμοσε μια πολιτική συστηματικού ελέγχου, ενισχύοντας με τον τρόπο αυτό τα άλλα μέτα που ελήφθησαν προς παρεμπόδιση των επανεξαγωγών από την Ιταλία.

164 Όσον αφορά τις προειδοποιήσεις που απηύθυναν οι κατασκευαστές, επιβάλλεται η παρατήρηση, πρώτον, ότι οι Γερμανοί και Αυστριακοί καταναλωτές, στις καταγγελίες τους προς τους κατασκευαστές ή προς την Επιτροπή, ομοφώνως αναφέρονται σ' αυτές, βασιζόμενοι στις δηλώσεις των Ιταλών αντιπροσώπων. Αυτό προκύπτει π.χ. από τις επιστολές και τις τηλεομοιοτυπίες που παρατέθηκαν στις σκέψεις 106, 107, 109, 110 και 112 έως 114 [τηλεομοιοτυπία κ. Wieser: «κατόπιν οδηγιών της Audi»· τηλεομοιοτυπία κ. Bernhard: «εντολή της Volkswagen AG»· επιστολή του κ. Baur: «είναι αυτονόητο ότι οι απειλές γίνονται πάντοτε τηλεφωνικώς»· επιστολή του κ. Keppler: «(...) η VW απαγορεύει τις πωλήσεις και σε περίπτωση παραβάσεως αυτής της απαγορεύσεως απειλεί με άρση της αδείας εμπορίας»· τηλεομοιοτυπία του κ. Mosser: «η Audi έχει απαγορεύσει»· τηλεομοιοτυπία του κ. Bilogan: «κατόπιν οδηγιών της κατασκευάστριας εταιρίας»· επιστολή του κ. Albrecht: «κατόπιν εντολής

προερχομένης από το Wolfsburg»]. Τις δηλώσεις αυτές επιβεβαιώνει η επιστολή της Autogerma προς την εταιρία Silemotori Negro, που παρατέθηκε ανωτέρω στη σκέψη 92, και, όσον αφορά ειδικότερα τις διασταυρούμενες παραδόσεις, η επιστολή της 26ης Νοεμβρίου 1993 που απηύθυνε στην προσφεύγουσα ένας Γερμανός αντιπρόσωπος αυτοκινήτων Volkswagen και Audi και η οποία παρατέθηκε ανωτέρω στη σκέψη 82.

165 Το εσωτερικό υπηρεσιακό σημείωμα της Audi της 12ης Δεκεμβρίου 1994, το οποίο προαναφέρθηκε στη σκέψη 136, επιβεβαιώνει ότι ο εν λόγω κατασκευαστής έκρινε προτιμότερο τα μέτρα που λαμβάνονται σχετικά με τις πωλήσεις στην Ιταλία να ανακοινώνονται προφορικώς. Εξάλλου, ο σκοπός που τάσσεται από την Autogerma στο υπηρεσιακό σημείωμα της 21ης Σεπτεμβρίου 1994 που απηύθυνε στην προσφεύγουσα, προαναφερθέν στη σκέψη 143, «περιορισμός της δράσεως των αντιπροσώπων Volkswagen-Audi: εντός του συμβατικώς καθορισμένου εδάφους», αφήνει να εννοηθεί ότι διατυπώθηκαν προειδοποιήσεις προς τους αντιπροσώπους. Η επιστολή της Autogerma προς την Audi της 13ης Ιουνίου 1994 (προαναφερθείσα στη σκέψη 80) επιβεβαιώνει: «Η Autogerma ζήτησε μετ' επιτάσεως από τους εν λόγω αντιπροσώπους να πωλούν αποκλειστικώς στην ιταλική εσωτερική αγορά. Καταγγέλθηκαν μάλιστα οι συμβάσεις δύο αντιπροσώπων.» Ομοίως, σε επιστολή της 14ης Ιουνίου 1994 απευθυνόμενη στην προσφεύγουσα και αναφερόμενη στις παράλληλες εισαγωγές (υποσημείωση 65 της αποφάσεως), η Autogerma γράφει: «Από τον Σεπτέμβριο του 1993 ζητήθηκε επίμονα από 60 περίπου αντιπροσώπους να απόσχουν από πωλήσεις εκτός του συμβατικού τους εδάφους στην ημεδαπή ή στην αλλοδαπή. Επισημάνθηκε στους εν λόγω αντιπροσώπους ότι σε περίπτωση μη συμμορφώσεως θα πρέπει να αναμένουν καταγγελία της συμβάσεως αντιπροσωπείας (...). Πρόθεση της Autogerma είναι να συνεχίσει και στο μέλλον με την ίδια επιμονή ώστε να επιτευχθεί ο στόχος της παύσεως των εξαγωγών από την Ιταλία.» Τέλος, ο επηρεασμός των αντιπροσώπων προβλεπόταν ρητώς στο «Marketingplan Deutschland 1995», που προαναφέρθηκε στη σκέψη 139 («άσκηση επιρροής στους αντιπροσώπους»). Στην αλληλουχία του εν λόγω εγγράφου ως άσκηση μιας τέτοιας επιρροής νοείται η επιβολή στους Γερμανούς αντιπροσώπους της υποχρεώσεως να μην εισάγουν πλέον αυτοκίνητα.

166 Δεύτερον, επιβάλλεται, αντιθέτως, να επισημανθεί ότι η προσβαλλόμενη απόφαση δεν περιλαμβάνει επαρκώς λυσιτελείς και συγκλίνουσες ενδείξεις ότι η προσφεύγουσα, με τη βοήθεια της θυγατρικής της Autogerma, επέβαλε πράγματι κυρώσεις σε Ιταλούς αντιπροσώπους, ιδίως καταγγέλλουσα τη σύμβαση αντι-

προσωπείας, με το αιτιολογικό ότι αυτοί παρέδιδαν αυτοκίνητα σε τελικούς καταναλωτές ή σε αντιπροσώπους της Volkswagen και της Audi σε άλλα κράτη μέλη.

167 Βεβαίως, από ορισμένα έγγραφα προκύπτει ότι η κύρωση της καταγγελίας συμβάσεως αντιπροσωπείας επιβλήθηκε σε ορισμένους Ιταλούς αντιπροσώπους για λόγους που αφορούν τις επανεξαγωγές. Αυτό π.χ. προκύπτει από το υπηρεσιακό σημείωμα της Autogerma προς την Audi, της 13ης Ιουνίου 1994, που προαναφέρθηκε, ανωτέρω, στην σκέψη 165, καθώς και από τον πίνακα που κοινοποίησε η Autogerma στην προσφεύγουσα με επιστολή της 7ης Ιουνίου 1994 (υποσημείωση 121 της αποφάσεως), αναφορικά με τρεις συμβάσεις αντιπροσωπείας που καταγγέλθηκαν το 1993 και ο οποίος έχει ως εξής:

«1) Dino Conti Trieste

Λόγοι:
α) Γκρίζες εξαγωγές
β) Συνεργασία με άλλες αυτοκινητοβιομηχανίες

2) Beretich Pordenone

Λόγοι:
α) Γκρίζες εξαγωγές
β) Κάλυψη αγοράς
γ) Οργανωτικές αδυναμίες
δ) Χρηματοπιστωτικά προβλήματα

3) Autosial S. Benedetto (AP)

α) Γκρίζες εξαγωγές
β) Χρηματοπιστωτικά προβλήματα»

168 Εντούτοις, μπορεί κάλλιστα να υποτεθεί ότι οι αντιπρόσωποι αυτοί παραβίασαν πράγματι τη σύμβαση αντιπροσωπείας, ιδίως με την πώληση αυτοκινήτων προς μη εξουσιοδοτημένους μεταπωλητές, πράγμα που δικαιολογεί πλήρως την επιβληθείσα κύρωση. Η δήλωση της Audi στην έκθεση της 10ης Φεβρουαρίου 1995 σχετικά με την επαφή της με την Autogerma (υποσημείωση 125 της αποφάσεως), κατά την οποία «καταγγέλθηκαν οι συμβάσεις οκτώ αντιπροσώπων (...) ως αιτιολογία για την καταγγελία δεν προβλήθηκαν οι γκρίζες εξαγωγές», δεν επηρεάζει αυτή τη διαπίστωση, καθόσον υφίστανται, εν πάση περιπτώσει, και άλλες μορφές παραβιάσεως της συμβάσεως αντιπροσωπείας πέραν των πωλήσεων προς μη εξουσιοδοτημένους μεταπωλητές. Εξάλλου, ο συνήγορος της καθής επιβεβαίωσε κατά την προφορική διαδικασία, απαντώντας σε ερώτηση του Πρωτοδικείου, ότι οι αντιπρόσωποι των οποίων καταγγέλθηκε η σύμβαση είχαν πωλήσει αυτοκίνητα προς μη εξουσιοδοτημένους μεταπωλητές.

169 Κατά συνέπεια, τα αποδεικτικά στοιχεία που προσκόμισε η Επιτροπή όσον αφορά τις καταγγελίες συμβάσεων αντιπροσωπείας δεν αρκούν ώστε να αποκλειστεί το ότι επιβλήθηκαν πράγματι κυρώσεις μόνο προς τους αντιπροσώπους εκείνους οι οποίοι, πλην άλλων παραβιάσεων συμβατικών υποχρεώσεων, επώλησαν αυτοκίνητα προς μη εξουσιοδοτημένους μεταπωλητές. Συνεπώς, η Επιτροπή επλανήθη θεωρώντας ως αποδεδειγμένο ότι οι εν λόγω καταγγελίες των συμβάσεων αντιπροσωπείας συνιστούσαν παράνομο μέτρο

Επί των συνεπειών της παρεμποδίσεως των επανεξαγωγών

Επιχειρήματα των διαδίκων

170 Κατά την προσφεύγουσα, η Επιτροπή δεν απέδειξε, επίσης, ότι τα προβαλλόμενα ως ληφθέντα από τους κατασκευαστές και την Autogerma μέτρα επηρέασαν τις νόμιμες επανεξαγωγές από την Ιταλία.

171 Και μόνο το γεγονός ότι καθόλες τις περιόδους κατά τις οποίες υπήρχαν σημαντικές διαφορές μεταξύ της ιταλικής λίρας, αφενός, και του γερμανικού μάρκου και του αυστριακού σελινίου, αφετέρου, οι επανεξαγωγές αυτοκινήτων από την Ιταλία ήταν σημαντικές, αποδεικνύει ότι τα μέτρα που προβάλλεται ότι έλαβαν η προσφεύγουσα, η Audi και η Autogerma δεν είχαν αισθητές συνέπειες. Η προσφεύγουσα παρατηρεί, σχετικώς, ότι κατά τη διάρκεια των ετών 1993 έως 1995 οι πραγματικές επανεξαγωγές από την Ιταλία προς τη Γερμανία περίπου 20 000 αυτοκινήτων ετησίως αποδεικνύουν είτε ότι τα μέτρα που ελήφθησαν κατά των πωλήσεων προς μη εξουσιοδοτημένους μεταπωλητές ήταν αναποτελεσματικά, είτε ότι τα μέτρα αυτά ήταν μεν αποτελεσματικά, αλλά ότι οι νόμιμες αγορές από Γερμανούς τελικούς καταναλωτές στην Ιταλία αυξήθηκαν αναλογικώς. Η προσφεύγουσα παρατηρεί, επίσης, ότι το 1995, έναντι 19 338 επανεξαχθέντων αυτοκινήτων, υπήρξαν μόνο 36 καταγγελίες προσώπων εμφανιζομένων ως τελικών καταναλωτών που δεν μπόρεσαν να αγοράσουν αυτοκίνητο στην Ιταλία. Εξάλλου, πολλές από τις καταγγελίες αυτές είναι αδικαιολόγητες. Η προσφεύγουσα προσθέτει ότι ορισμένοι από τους εν λόγω καταγγέλλοντες αγόρασαν τελικά το αυτοκίνητο που επιθυμούσαν, ενώ άλλοι ήταν, στην πραγματικότητα, μη εξουσιοδοτημένοι μεταπωλητές.

172 Η προσφεύγουσα ισχυρίζεται, επίσης, ότι κατά το μεταλύτερο μέρος της περιόδου που λαμβάνει υπόψη της η Επιτροπή, δηλαδή μεταξύ 1987 και αρχών του έτους 1993, οι μη έχοντες την κατοικία τους στην Ιταλία καταναλωτές δεν είχαν κανένα συμφέρον να αγοράσουν αυτοκίνητο στο εν λόγω κράτος. Μάλλον οι Ιταλοί πελάτες είχαν συμφέρον να αγοράσουν αυτοκίνητο σε άλλο κράτος μέλος.

173 Τέλος, κανένα από τα προβαλλόμενα έγγραφα δεν στηρίζει τον ισχυρισμό της Επιτροπής ότι οι αντιπρόσωποι, κατόπιν της απαγορεύσεως που τους επιβλήθηκε, αποφάσισαν να μην πραγματοποιούν πλέον εξαγωγές ή να τις περιορίζουν στο όριο του 15 % των συνολικών πωλήσεων ή ότι έλαβαν άλλα μέτρα, όπως η καταχώριση όλων των αυτοκινήτων στην Ιταλία ή η απόλυση συνεργατών τους που προέβησαν σε πωλήσεις στην αλλοδαπή.

174 Η καθής υπενθυμίζει, κατ' αρχάς, ότι οποιοδήποτε μέτρο έχει ως σκοπό ή αποτέλεσμα τη στεγανοποίηση των εθνικών αγορών, παρακωλύοντας τις παράλληλες εισαγωγές, αντιβαίνει προς τη Συνθήκη ΕΚ, εφόσον γίνεται αντιληπτό. Η παράβαση

του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης δεν εξαρτάται από της επιτυχία της απόπειρας στεγανοποιήσεως των εθνικών αγορών.

175 Η καθής τονίζει, στη συνέχεια, ότι, ενόψει του μεγάλου αριθμού των επιστολών διαμαρτυρίας που απέστειλαν δυνητικοί αγοραστές, δεν υπάρχει καμία αμφιβολία ότι οι Ιταλοί αντιπρόσωποι θεωρούσαν ότι τους επιβλήθηκε απαγόρευση πωλήσεως αυτοκινήτων σε αλλοδαπούς. Κατά την άποψη της καθής, είναι προφανές ότι η κατάσταση αυτή προκλήθηκε, κατά μέγα μέρος, από το ότι στις οδηγίες της Autogerma προς τους αντιπροσώπους αυτούς δεν γίνεται διάκριση μεταξύ νομίμων και παρανόμων πωλήσεων.

176 Ομοίως, οι επιστολές που απέστειλαν αντιπρόσωποι προς δυνητικούς αγοραστές, με τις οποίες τους πληροφορούν ότι ο χρόνος παραδόσεως θα υπερβεί το έτος ή ότι θα υπάρξουν προφανώς αλλαγές τιμών, είχαν ως προφανές αποτέλεσμα να αποτρέψουν, τους περισσότερους από αυτούς, από την αγορά αυτοκινήτου στην Ιταλία. Το γεγονός της επιβολής στον αγοραστή της υποχρεώσεως, υπό την απειλή σοβαρής κυρώσεως, να μη μεταπωλήσει το αυτοκίνητο κατά τους πρώτους τρεις μήνες μετά την αγορά του ή πριν αυτό συμπληρώσει 3 000 χιλιόμετρα, μπορεί επίσης να αποτρέψει αγορές στο εν λόγω κράτος.

177 Τέλος, η καθής επικαλείται έγγραφο το οποίο αποδεικνύει τη μείωση επανεξαγωγών αυτοκινήτων Audi από την Ιταλία.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

178 Κατά πάγια νομολογία, προς εφαρμογή του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης, η εκτίμηση των συγκεκριμένων αποτελεσμάτων μιας συμφωνίας παρέλκει, όταν προκύπτει ότι αυτή έχει ως σκοπό την παρεμπόδιση, τον περιορισμό ή τη νόθευση του ανταγωνισμού εντός της κοινής αγοράς. Συνεπώς, δεν απαιτείται

απόδειξη των πραγματικών συνεπειών περιορισμού του ανταγωνισμού, εφόσον αποδεικνύεται ότι σκοπός της προσαπτόμενης συμπεριφοράς είναι ο περιορισμός του ανταγωνισμού (βλ. τις αποφάσεις του Δικαστηρίου της 13ης Ιουλίου 1966, 56/64 και 58/64, Consten και Grundig κατά Επιτροπής, Συλλογή τόμος 1965-1968, σ. 363, και της 17ης Ιουλίου 1997, C-219/95 P, Ferriere Nord κατά Επιτροπής, Συλλογή 1997, σ. I-4411, σκέψεις 12 έως 14). Όπως, όμως, διαπιστώθηκε η Επιτροπή απέδειξε ότι η προσφεύγουσα έλαβε μέτρα που αποσκοπούν στη στεγανοποίηση της ιταλικής αγοράς (βλ. ανωτέρω, ιδίως, σκέψεις 88 και 89). Συνεπώς, η Επιτροπή δεν είχε την υποχρέωση να εξετάσει τις πραγματικές συνέπειες των μέτρων αυτών επί του ανταγωνισμού εντός της κοινής αγοράς.

179 Εξάλλου, τέτοια μέτρα θα μπορούσαν, εκ της φύσεώς τους, να επηρεάσουν το εμπόριο μεταξύ κρατών μελών κατά την έννοια του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης (απόφαση του Δικαστηρίου της 12ης Ιουλίου 1979, 32/78, 36/78 έως 82/78, BMW Belgium κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή τόμος 1979/II, σ. 117, σκέψη 32). Πράγματι, για να είναι ικανή να επηρεάσει το εμπόριο μεταξύ κρατών μελών, πρέπει μια συμφωνία ή πρακτική, βάσει ενός συνόλου νομικών και πραγματικών αντικειμενικών στοιχείων, να καθιστά δυνατό να προβλεφθεί με αρκετή πιθανότητα ότι μπορεί να επηρεάσει άμεσα ή έμμεσα, πραγματικά ή δυνάμει, τα εμπορικά ρεύματα μεταξύ των κρατών μελών. Ως προς το ζήτημα αυτό πρέπει, ειδικότερα, να εξετασθεί αν τα συγκεκριμένα μέτρα μπορούν να στεγανοποιήσουν την αγορά ορισμένων προϊόντων μεταξύ κρατών μελών ώστε να καταστήσουν δυσχερέστερη την οικονομική αλληλοδιείσδυση που επιδιώκεται με τη Συνθήκη (απόφαση του Δικαστηρίου της 30ής Ιουνίου 1966, 56/65, Société technique minière, Συλλογή τόμος 1965-1968, σ. 313· απόφαση του Πρωτοδικείου, της 14ης Ιουλίου 1994, T-77/92, Parker Pen κατά Επιτροπής, Συλλογή 1994, σ. II-549, σκέψη 39). Είναι προφανές ότι αυτό συμβαίνει στην προκειμένη υπόθεση. Ο κανόνας του 15 % και η ποσόστωση στις προμήθειες των Ιταλών αντιπροσώπων ισοδυναμούν με εδαφική προστασία, ιδίως των Γερμανών και Αυστριακών αντιπροσώπων, και σε περιορισμό της ελευθερίας εμπορικής δράσεως των Ιταλών αντιπροσώπων. Τα μέτρα αυτά δέσμευαν το σύνολο των αντιπροσώπων Volkswagen και Audi σε σημαντικό μέρος της κοινής αγοράς (την Ιταλία) και συνέβαλλαν, διά του τρόπου αυτού, στη στεγανοποίηση της ιταλικής αγοράς. Πράγματι, πρακτικές περιοριστικές του ανταγωνισμού που εκτείνονται στο σύνολο του εδάφους κράτους μέλους μπορούν, εκ της φύσεώς τους, να ενισχύσουν στεγανοποιήσεις εθνικού χαρακτήρα παρεμποδίζοντας με τον τρόπο αυτό την οικονομική αλληλοδιείσδυση που επιδιώκεται με τη Συνθήκη (βλ., κατ' αναλογία, την απόφαση του Δικαστηρίου, της 11ης Ιουλίου 1985, 42/84, Remia κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 1985, σ. 2545, σκέψη 22, και την απόφαση Bayerische Motorenwerke, προαναφερθείσα, σκέψεις 19 και 20).

180 Τέλος, και εν πάση περιπτώσει, οι καταγγελίες Γερμανών και Αυστριακών καταναλωτών, που εξετάστηκαν ανωτέρω στις σκέψεις 105 έως 116, αποδεικνύουν ότι τα μέτρα που έλαβαν η προσφεύγουσα, η Audi και η Autogerma είχαν πραγματικές συνέπειες. Εξάλλου, η Audi δεν έκρυβε ότι επρόκειτο για «επιτυχία» (βλ. το προαναφερθέν στη σκέψη 85 έγγραφο· βλ., επίσης, την προαναφερθείσα στη σκέψη 138 τηλεομοιοτυπία της εταιρίας Porsche Austria).

181 Για όλους αυτούς τους λόγους, τα επιχειρήματα της προσφεύγουσας αναφορικά με τις συνέπειες της παρεμποδίσεως των επανεξαγωγών δεν μπορούν να γίνουν δεκτά.

Επί της διάρκειας της παρεμοδίσεως των επανεξαγωγών

Επιχειρήματα των διαδίκων

182 Η προσφεύγουσα τονίζει ότι η συμπεριφορά που της προσάπτεται σε καμία περίπτωση δεν άρχισε πριν το 1987 ούτε συνεχίστηκε μετά τον Οκτώβριο 1995. Παρατηρεί, σχετικώς, ότι τα κατασχεθέντα από την Επιτροπή έγγραφα αναφέρονται μόνο στα έτη 1993 έως 1995.

183 Η προσφεύγουσα διευκρινίζει ότι η Επιτροπή καθόρισε ως ημερομηνία ενάρξεως αυτής της συμπεριφοράς την 30ή Δεκεμβρίου 1987, στηριζόμενη στην ημερομηνία μιας τροποποιήσεως της convenzione B (αιτιολογική σκέψη 202 της αποφάσεως). Δεδομένου ότι το έγγραφο αυτό αποδεικνύει απλώς τη συμφωνία των αντιπροσώπων και της Autogerma σχετικά με το σύστημα πριμοδοτήσεως και ότι δεν αφορά τα άλλα μέτρα που της προσάπτονται με την απόφαση, ο ισχυρισμός της

Επιτροπής ότι η παράβαση που εξετάζεται στην απόφαση είναι, γενικώς, αποδεδειγμένη από 30ής Δεκεμβρίου 1987, δεν είναι συνεπής.

184 Όσον αφορά την ημερομηνία παύσεως της προσαπτόμενης συμπεριφοράς, η προσφεύγουσα παρατηρεί ότι, λαμβανομένης υπόψη της εγκυκλίου που απεστάλη στους αντιπροσώπους τον Δεκέμβριο του 1996, το συμπέρασμα που διατυπώνεται στην αιτιολογική σκέψη 216 της αποφάσεως, ότι «[η παράβαση] δεν τερματίστηκε τελείως ως σήμερα», είναι εσφαλμένο. Συνεπώς, ακόμα και αν ευσταθεί η περιεχόμενη στο άρθρο 1 της αποφάσεως διαπίστωση, το άρθρο 2 της αποφάσεως πρέπει να ακυρωθεί, διότι διατάσσει την προσφεύγουσα να λάβει ορισμένα μέτρα τα οποία αυτή έχει ήδη λάβει.

185 Η καθής τονίζει, πρώτον, ότι στην αιτιολογική σκέψη 202 της αποφάσεως όρισε ως ημερομηνία ενάρξεως της παραβάσεως την 30ή Δεκεμβρίου 1987 στηριζόμενη αποκλειστικώς στο σύστημα πριμοδοτήσεως, ώστε να μην είναι δυνατή οποιαδήποτε παρεξήγηση ως προς το αντικείμενο και την έκταση της προσαπτομένης παραβάσεως κατά τη διάρκεια της συγκεκριμένης περιόδου. Κατά την άποψή της, το γεγονός ότι τα άλλα μέτρα δεν ελήφθησαν παρά πολύ αργότερα δεν απαγορεύει τον χαρακτηρισμό του συνόλου των μέτρων αυτών, περιλαμβανομένου του συστήματος πριμοδοτήσεως, ως συνολικής στρατηγικής.

186 Δεύτερον, η καθής παρατηρεί ότι η παράβαση αρχίζει πάντοτε με την πρώτη συμφωνία ή την πρώτη εναρμονισμένη πρακτική και συνεχίζεται μέχρι της καταργήσεως ή της κατ' άλλον τρόπο παύσεως της τελευταίας συμφωνίας ή της τελευταίας εναρμονισμένης πρακτικής. Κατά την άποψή της, με την εγκύκλιο της 16ης Μαρτίου 1995 δεν ήρθη η παράβαση, διότι η εγκύκλιος αυτή δεν εφαρμόστηκε. Αυτό αποδεικνύεται από πολλά έγγραφα. Εξάλλου, η εγκύκλιος αυτή δεν τροποποίησε τα μέτρα που απέβλεπαν στην επιβολή οικονομικών κυρώσεων για τις πωλήσεις εκτός του συμβατικού εδάφους, όπως η δέσμευση της πριμοδοτήσεως του 3 %. Ούτε εξάλλου η εγκύκλιος του Δεκεμβρίου 1996 έθεσε πλήρως τέρμα στην παράβαση.

187 Τέλος, η καθής υποστηρίζει ότι το γεγονός ότι η βαρύτητα της παραβάσεως περιορίστηκε το 1997 ελήφθη υπόψη, κατά τον καθορισμό του προστίμου, διά του ελαττούμενου προσδιορισμού των αυξήσεων που επιβλήθηκαν για τον χρόνο διάρκειας των προσαπτομένων πράξεων.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

188 Πρέπει προκαταρκτικώς να υπομνησθεί ότι η αρχή της ασφαλείας δικαίου, στην οποία πρέπει να μπορούν να στηρίζονται οι επιχειρηματίες, σημαίνει ότι, όταν υπάρχει διαφορά ως προς την ύπαρξη παραβάσεως των κανόνων του ανταγωνισμού, η Επιτροπή προσκομίζει αποδεικτικά στοιχεία που αφορούν περιστατικά τα οποία δεν απέχουν χρονικά μεταξύ τους, ώστε να μπορεί λογικά να γίνει δεκτό ότι η παράβαση συνεχίστηκε αδιάλειπτα μεταξύ δύο συγκεκριμένων ημερομηνιών (απόφαση του Πρωτοδικείου, της 7ης Ιουλίου 1994, Τ-43/92, Dunlop Slazenger κατά Επιτροπής, Συλλογή 1994, σ. II-441, σκέψη 79).

189 Πρώτον, στην παρούσα υπόθεση, παρατηρείται ότι σαφώς συνάγεται από το γεγονός ότι ο κανόνας του 15 % ίσχυε αδιαλείπτως από 1ης Ιανουαρίου 1988 έως 30ής Σεπτεμβρίου 1996 (βλ. ανωτέρω σκέψη 48), ότι η προσφεύγουσα παρέβαινε τους κοινοτικούς κανόνες ανταγωνισμού καθόλη τη διάρκεια αυτής της περιόδου (βλ. ανωτέρω σκέψη 49). Καίτοι αληθεύει, όπως επίσης εκτέθηκε ανωτέρω στη σκέψη 49, ότι ο κανόνας αυτός μπορούσε να έχει συνέπειες περισσότερο αισθητές σε περιόδους κατά τις οποίες οι καταναλωτές από άλλα κράτη μέλη είχαν ιδιαίτερο συμφέρον να αγοράσουν αυτοκίνητο στην Ιταλία (στην παρούσα υπόθεση, από το 1993), εντούτοις αληθεύει επίσης ότι ο εν λόγω κανόνας αποβλέπει στη διασφάλιση κάποιας εδαφικής προστασίας και επομένως, στο μέτρο αυτό, στη στεγανοποίηση της αγοράς καθόσον παρακινεί τους Ιταλούς αντιπροσώπους να διαθέτουν ετησίως το 85 % τουλάχιστον των διαθεσίμων αυτοκινήτων για πωλήσεις προς Ιταλούς πελάτες.

Τέλος, καίτοι αληθεύει ότι η Επιτροπή προσδιόρισε με κάποια ανακρίβεια ως χρόνο ενάρξεως εφαρμογής του κανόνα του 15 % το 1987 (αιτιολογική σκέψη 75 της αποφάσεως), την 30ή Δεκεμβρίου (αιτιολογικές σκέψεις 202 και 216 της αποφάσεως) ή την 31η Δεκεμβρίου (αιτιολογική σκέψη 215 της αποφάσεως), είναι επίσης αληθές ότι η ανακρίβεια αυτή ουδόλως επηρεάζει την οικονομία της αποφάσεως και, επομένως, δεν μπορεί να οδηγήσει στην ακύρωσή της, δεδομένου ότι η Επιτροπή δεν έλαβε υπόψη της το έτος 1987 προς καθορισμό του ποσού του προστίμου (αιτιολογική σκέψη 217 της αποφάσεως).

190 Δεύτερον, πρέπει να επισημανθεί ότι το μόνο αποδεικτικό στοιχείο που προσκόμισε η Επιτροπή σχετικά με το ότι η προσφεύγουσα ήταν πάντοτε, από ορισμένης απόψεως, σε κατάσταση παραβάσεως κατά την περίοδο από 1ης Οκτωβρίου 1996 μέχρι την έκδοση της προσβαλλομένης αποφάσεως, είναι ο ισχυρισμός ότι η προσφεύγουσα δεν προέβη, μετά την παραλαβή της ανακοινώσεως των αιτιάσεων τον Οκτώβριο του 1996 και καθόλη αυτή την περίοδο, σε σαφή δήλωση ότι καταργήθηκαν τα μέτρα στεγανοποιήσεως της αγοράς. Αυτό επιβεβαιώνεται από τα σημεία 27, 28 και 348 του υπομνήματος αντικρούσεως και από το σημείο 126 του υπομνήματος ανταπαντήσεως. Στο τελευταίο αυτό σημείο η Επιτροπή εξηγεί ότι, κατά το τέλος του έτους 1996 και κατά τη διάρκεια του έτους 1997, ήταν αδύνατο να θεωρηθεί ότι τέθηκε τέλος στην παράβαση, διότι η προσφεύγουσα δεν μπόρεσε να αποδείξει ότι κατάργησε «οποιοδήποτε εδαφικό περιορισμό ακόμα και στις συμφωνίες». Απαντώντας σε ερώτηση του Πρωτοδικείου κατά την προφορική διαδικασία ο συνήγορος της καθής επιβεβαίωσε αυτή την εξήγηση.

191 Διαπιστώνεται ότι η εκτίμηση αυτή των πραγματικών περιστατικών προσκρούει σε ορισμένα έγγραφα της δικογραφίας. Συγκεκριμένα, στο σημείο 48 της απαντήσεως της προσφεύγουσας και της Audi στην ανακοίνωση των αιτιάσεων, σαφώς αναφέρεται ότι «από 1ης Οκτωβρίου 1996 (...) καταργήθηκε ο κανόνας του 15 %». Εξάλλου, κατά την ακρόαση της 7ης Απριλίου 1997, η προσφεύγουσα υπογράμμισε ότι: «Οι συμβάσεις αντιπροσωπείας Volkswagen και Audi, καθώς και οι συμβάσεις εισαγωγής στο έδαφος της Ευρωπαϊκής Ενώσεως (...) διαμορφώνονται από 1ης Οκτωβρίου 1996 κατά τέτοιο τρόπο ώστε να είναι στο εξής σύμφωνες με τους όρους που έθεσε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή με τον κανονισμό 1475/95.» Εξάλλου, στην εγκύκλιο της 19ης Δεκεμβρίου 1996 που απέστειλε κατόπιν αιτήσεως της προσφεύγουσας στους Ιταλούς αντιπροσώπους, η Autogerma σαφώς εκθέτει προς

αυτούς τα εμπορικά δικαιώματα που απολαύουν βάσει της κοινοτικής νομοθεσίας, κατά τον ακόλουθο τρόπο:

«Κύριοι,

Τον Οκτώβριο του 1996 η Επιτροπή της Ευρωπαϊκής Ενώσεως μας καταλόγισε επισήμως ότι από το 1987 σας παρεμποδίσαμε, με διάφορα μέτρα, να προβαίνετε σε πωλήσεις αυτοκινήτων Volkswagen και Audi στη Γερμανία και στην Αυστρία. Εκ μέρους της Volkswagen AG και της Audi AG θεωρούμε ότι οι επικρίσεις αυτές είναι αδικαιολόγητες. Επιθυμούμε, εντούτοις, να διευκρινίσουμε τα ακόλουθα:

1. Επιτρέπεται να προβαίνετε, χωρίς περιορισμό, σε πωλήσεις αυτοκινήτων προς τελικούς καταναλωτές σε όλα τα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ενώσεως και της Ευρωπαϊκής Ζώνης Ελευθέρων Συναλλαγών. Αυτό ισχύει, επίσης, και για την περίπτωση που ο τελικός καταναλωτής χρησιμοποιεί μεσολαβητή.

   Επιτρέπεται επίσης, να προβαίνετε, χωρίς περιορισμό, σε πωλήσεις αυτοκινήτων προς άλλους αντιπροσώπους του δικτύου Volkswagen και Audi στα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ενώσεως και της Ευρωπαϊκής Ζώνης Ελευθέρων Συναλλαγών.

   Δεν πρόκειται να αντιμετωπίσετε καμία κύρωση, άμεση ή έμμεση, σε περίπτωση που προβείτε σε τέτοιου είδους πωλήσεις, ούτε εκ μέρους μας ούτε εκ μέρους της Volkswagen AG και της Audi AG.

2. Αντιθέτως, δεν σας επιτρέπεται να προβαίνετε σε πωλήσεις αυτοκινήτων προς επιχειρήσεις οι οποίες δεν αποτελούν μέλη του δικτύου Volkswagen-Audi.

3. Οι εκπτώσεις που σας παραχωρεί η Autogerma, καθώς και η χορήγηση και ο υπολογισμός των πριμοδοτήσεων, ουδόλως εξαρτώνται, αμέσως ή εμμέσως, πλήρως ή μερικώς, από τον όγκο των πωλήσεων που πραγματοποιείτε εκτός του συμβατικού σας εδάφους.»

192 Εφόσον η Επιτροπή δεν προσκόμισε αποδεικτικά στοιχεία, δεν απέδειξε με νομική επάρκεια ότι η προσφεύγουσα ευρίσκετο συνεχώς σε κατάσταση παραβάσεως από 1ης Οκτωβρίου 1996 μέχρι τον μήνα Ιανουάριο 1998.

Συμπεράσματα

193 Τα λυσιτελή και συγκλίνοντα έγγραφα τα κατασχεθέντα από την Επιτροπή αποδεικνύουν ότι η προσφεύγουσα έλαβε μέτρα αποβλέποντα στη στεγανοποίηση της ιταλικής αγοράς καινούργιων αυτοκινήτων Volkswagen και Audi, υπό τη μορφή ποσοστώσεως του εφοδιασμού των Ιταλών αντιπροσώπων, μιας πολιτικής κατά την οποία η συνήθης πριμοδότηση του 3 % εχορηγείτο εν μέρει μόνο στους αντιπροσώπους εκείνους που πραγματοποιούσαν περισσότερο από το 15 % των πωλήσεών τους σε πρόσωπα που έχουν την κατοικία τους εκτός Ιταλίας, καθώς και υπό μορφή ελέγχων και προειδοποιήσεων. Εξάλλου, αποδείχθηκε ότι τα μέτρα αυτά εκφράστηκαν με την παρεμπόδιση αγοράς στην Ιταλία αυτοκινήτων Volkswagen και Audi από καταναλωτές και αντιπροσώπους των εν λόγω αυτοκινήτων σε άλλα κράτη μέλη.

194 Συνεπώς, από την εξέταση του πρώτου αυτού λόγου προκύπτει ότι η Επιτροπή ορθώς κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η προσφεύγουσα, από κοινού με τις θυγατρικές της Audi και Autogerma, διέπραξε παραβάσεις του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης. Θα εξετασθεί κατωτέρω, στο πλαίσιο του δεύτερου λόγου, το ζήτημα αν η Επιτροπή υπέπεσε σε νομική πλάνη χαρακτηρίζοντας τα παράνομα μέτρα ως

«συμφωνίες» μεταξύ της προσφεύγουσας, της Audi και της Autogerma, αφενός, και των Ιταλών αντιπροσώπων, αφετέρου (βλ. το κείμενο του άρθρου 1 της προσβαλλομένης αποφάσεως ανωτέρω στη σκέψη 28).

195 Εξάλλου, τα αποδεικτικά στοιχεία που προσκόμισε η Επιτροπή και εκτέθηκαν ανωτέρω έχουν μια τέτοια αποδεικτική αξία ώστε τα αριθμητικά δεδομένα και τα επιχειρήματα της προσφεύγουσας σχετικά με τις σημαντικές ποσότητες αυτοκινήτων τα οποία, παρά ταύτα, επανεξήχθησαν από την Ιταλία στη Γερμανία κατά την εξεταζόμενη εν προκειμένω περίοδο (βλ. ανωτέρω σκέψη 76) δεν μπορούν, εν πάση περιπτώσει, να επηρεάσουν τα συμπεράσματα ως προς το υποστατό της παραβάσεως. Πράγματι, από τα αποδεικτικά αυτά στοιχεία προκύπτει, τουλάχιστον, ότι τα μέτρα που έλαβαν η προσφεύγουσα και οι θυγατρικές της δεν κατέστησαν δυνατή την επίτευξή του καθορισθέντος σκοπού (βλ. επίσης ανωτέρω σκέψη 178). Εν πάση περιπτώσει, ακόμα και αν αποδειχθεί ότι ο αριθμός των επανεξαγωγών που παρεμποδίστηκαν δεν είναι υψηλός σε σχέση με τις επανεξαγωγές που πραγματοποιήθηκαν παρά τα μέτρα που ελήφθησαν για να τις παρεμποδίσουν, εντούτοις αυτό δεν μπορεί να επηρεάσει τον συστηματικό χαρακτήρα της συνιστώσας παράβαση συμπεριφοράς που διαπίστωσε η Επιτροπή και αναλύθηκε ανωτέρω (βλ. την απόφαση του Δικαστηρίου της 25ης Οκτωβρίου 1983, 107/82, AEG κατά Επιτροπής, Συλλογή 1983, σ. 3151, σκέψεις 45 και 46).

196 Επιβάλλεται, επίσης, η διαπίστωση ότι, καίτοι η προσφεύγουσα απέδειξε ότι ορισμένες αιτιολογικές σκέψεις της αποφάσεως βαρύνονται με πλάνη περί τα πραγματικά στοιχεία, καθόσον η Επιτροπή συνήγαγε τα συμπεράσματά της αναφορικά με το σύστημα του σπαστού περιθωρίου και της καταγγελίας ορισμένων συμβάσεων αντιπροσωπείας χωρίς να διαθέτει επαρκώς ακριβείς, λυσιτελείς και συγκλίνουσες ενδείξεις (βλ. ανωτέρω σκέψεις 65 έως 72 και 166 έως 169), εντούτοις αυτό δεν μπορεί να οδηγήσει σε ακύρωση της αποφάσεως στο σύνολό της. Πράγματι, όπως διαπιστώθηκε ανωτέρω στις σκέψεις 193 και 194, οθρώς η Επιτροπή κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η προσφεύγουσα παρέβη το άρθρο 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης.

197 Εντούτοις, οι πλάνες αυτές της Επιτροπής περί τα πραγματικά περιστατικά επηρεάζουν κατά κάποιο τρόπο το διατακτικό της αποφάσεως. Ειδικότερα, όπως προκύπτει από τις αιτιολογικές σκέψεις 214 και 220 της αποφάσεως, το σύστημα σπαστού περιθωρίου και η καταγγελία ορισμένων συμβάσεων αντιπροσωπείας

ελήφθησαν υπόψη, έστω και περιορισμένα, για τον προσδιορισμό της βαρύτητας της παραβάσεως και, επομένως, τον καθορισμό του προστίμου, το ποσό του οποίου ορίζεται στο άρθρο 3 της αποφάσεως.

198 Επομένως, η προσβαλλόμενη απόφαση πρέπει να ακυρωθεί καθόσον διαπιστώνει ότι ένα σύστημα σπαστού περιθωρίου και η καταγγελία ορισμένων συμβάσεων αντιπροσωπείας ως κύρωση συνιστούν μέτρα ληφθέντα προς παρεμπόδιση των επανεξαγωγών αυτοκινήτων Volkswagen και Audi από την Ιταλία εκ μέρους τελικών καταναλωτών και αντιπροσώπων της Volkswagen και της Audi σε άλλα κράτη μέλη.

199 Όσον αφορά την έλλειψη αποδείξεων για την περίοδο από 1ης Οκτωβρίου 1996 μέχρι την ημερομηνία εκδόσεως της προσβαλλομένης αποφάσεως, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι αυτό δεν επηρεάζει τη νομιμότητα του άρθρου 1 της αποφάσεως, καθόσον η Επιτροπή διαπιστώνει ότι η προσφεύγουσα παρέβη τις διατάξεις του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης. Επίσης, δεν επηρεάζει τη νομιμότητα των άρθρων 2 και 5 της αποφάσεως, με τα οποία η Επιτροπή επιβάλλει στην προσφεύγουσα την υποχρέωση να λάβει, μεταξύ άλλων, ορισμένα μέτρα προκειμένου να τεθεί τέρμα στην παράβαση και ορίζει χρηματικό πρόστιμο προς διασφάλιση της εκτελέσεως αυτών των οδηγιών. Επιβάλλεται σχετικώς η διαπίστωση ότι η παράλειψη της Επιτροπής να παράσχει λυσιτελείς και συγκλίνουσες ενδείξεις σχετικά με τη διατήρηση της παραβάσεως και μετά την 1η Οκτωβρίου 1996, δεν αρκεί αφεαυτής να δημιουργήσει τη βεβαιότητα ότι πράγματι έπαυσε η παράβαση αυτή. Συνεπώς, καίτοι μπορεί να καταλογιστεί στην Επιτροπή ότι καθόρισε το ύψος του προστίμου λαμβάνοντας υπόψη, μεταξύ άλλων, τον μη αποδειχθένα ισχυρισμό ότι η παράβαση συνεχίστηκε μεταξύ της 1ης Οκτωβρίου 1996 και της ημερομηνίας εκδόσεως της αποφάσεως, αντιθέτως, δεν μπορεί να της καταλογισθεί ότι με το διατακτικό της αποφάσεως παρέσχε ορισμένες οδηγίες στην προσφεύγουσα, συνοδευόμενες με επιβολή προστίμου, προκειμένου να διασφαλίσει με βεβαιότητα την παύση οποιασδήποτε συνιστώσας παράβαση συμπεριφοράς. Εξάλλου, αν υποτεθεί ότι πράγματι έπαυσε η παράβαση, τότε, εν πάση περιπτώσει, τα άρθρα 2 και 5 της αποφάσεως στερούνται πρακτικού αποτελέσματος.

200 Εντούτοις, η πλάνη της Επιτροπής ως προς τη διάρκεια της παραβάσεως επηρεάζει, κατά κάποιο τρόπο, το διατακτικό της αποφάσεως. Ειδικότερα, όπως προκύπτει από την αιτιολογική σκέψη 217 της αποφάσεως, το τέλος του έτους 1996 και το έτος

1997 ελήφθησαν υπόψη κατά τον καθορισμό του προστίμου, το ποσό του οποίου ορίζεται στο άρθρο 3 της αποφάσεως.

201 Κατά συνέπεια, η προσβαλλόμενη απόφαση πρέπει να ακυρωθεί επίσης καθόσον διαπιστώνει ότι η εν λόγω παράβαση δεν είχε παύσει πλήρως κατά την περίοδο από 1ης Οκτωβρίου 1996 μέχρι την έκδοση της αποφάσεως.

202 Εξ όλων των ανωτέρω προκύπτει ότι η προσβαλλόμενη απόφαση πρέπει να ακυρωθεί καθόσον διαπιστώνει, αφενός, ότι ένα σύστημα σπαστού περιθωρίου και η καταγγελία ορισμένων συμβάσεων αντιπροσωπείας, ως κύρωση, συνιστούν μέτρα ληφθέντα προς παρεμπόδιση των επανεξαγωγών αυτοκινήτων Volkswagen και Audi από την Ιταλία εκ μέρους τελικών καταναλωτών και αντιπροσώπων της Volkswagen και της Audi σε άλλα κράτη μέλη και, αφετέρου, ότι η εν λόγω παράβαση δεν είχε παύσει πλήρως κατά την περίοδο από 1ης Οκτωβρίου 1996 μέχρι την έκδοση της αποφάσεως.

B — *Επί του δευτέρου λόγου που αναφέρεται σε νομικές πλάνες κατά την εφαρμογή του άρθρου 85 της Συνθήκης*

Επιχειρήματα των διαδίκων

203 Η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι η Επιτροπή υπέπεσε σε διάφορες νομικές πλάνες κατά την εφαρμογή του άρθρου 85 της Συνθήκης.

Επί της ελλείψεως ορισμού της αγοράς

204 Η προσφεύγουσα παρατηρεί ότι η Επιτροπή εξέτασε στην απόφαση εκείνα τα κριτήρια εφαρμογής του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης που είναι περισσότερο ευκολο να εξακριβωθούν, όπως το κριτήριο που αναφέρεται στο αν οι κατασκευαστές, η Autogerma και οι αντιπρόσωποι είναι επιχειρήσεις, αλλά, αντιθέτως προς την ανακοίνωση των αιτιάσεων, ουδόλως εξέτασε τον τρόπο με τον οποίο πρέπει να προσδιοριστεί η αγορά εντός της οποίας διαπράχθηκε η παράβαση της Συνθήκης. Η προσφεύγουσα δέχεται ότι είναι προφανής στην προκειμένη περίπτωση ο καθ' ύλην ορισμός της αγοράς (αγορά αυτοκινήτων), φρονεί όμως ότι η έλλειψη γεωγραφικού ορισμού της αγοράς αυτής επηρεάζει τη νομιμότητα της αποφάσεως.

205 Η προσφεύγουσα υπενθυμίζει σχετικώς ότι μόνον αν οριστεί η αγορά μπορεί να προσδιοριστεί με ακρίβεια αν η συμφωνία ή η εναρμονισμένη πρακτική για την οποία πρόκειται μπορεί να επηρεάσει το εμπόριο μεταξύ κρατών μελών και εάν έχει ως σκοπό την παρεμπόδιση, τον περιορισμό ή τη νόθευση του ανταγωνισμού εντός της κοινής αγοράς. Παρατηρεί, επίσης, ότι η άποψη που υποστηρίζει η Επιτροπή στην ανακοίνωση των αιτιάσεων, κατά την οποία η σχετική γεωγραφική αγορά είναι η κοινή αγορά, αποκρούστηκε εντόνως από τους κατασκευαστές στις παρατηρήσεις τους επί της ανακοινώσεως αυτής. Κατά την άποψη της προσφεύγουσας, η κοινή αγορά δεν αποτελεί τη σχετική γεωγραφική αγορά, δεδομένου ότι υφίστανται σημαντικές νομικές (φορολογικής φύσεως) και οικονομικές (νομισματικές διαφορές και διαφορετικές προτιμήσεις αγοράς) μεταξύ των κρατών μελών.

206 Κατά την προσφεύγουσα, δεν είναι αναγκαίος στην παρούσα υπόθεση ο γεωγραφικός ορισμός της αγοράς. Υποστηρίζει ότι ορισμός της αγοράς επιβάλλεται, κατά κανόνα, μόνο στις περιπτώσεις ελέγχου των συγχωνεύσεων ή σε περιπτώσεις διαδικασιών που αποσκοπούν στη διαπίστωση καταχρήσεως δεσπόζουσας θέσεως. Στις περιπτώσεις εφαρμογής του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης το μόνο

επιτακτικό ζήτημα που τίθεται σε γεωγραφικό επίπεδο είναι αν η συγκεκριμένη συμφωνία ή οι εναρμονισμένες πρακτικές μπορούν να επηρεάσουν το εμπόριο μεταξύ κρατών μελών.

Επί της εσφαλμένης εκτιμήσεως των εμποδίων στο σύνολό τους

207 Η προσφεύγουσα υπενθυμίζει ότι, κατά την αξιολόγηση μιας συμφωνίας σε σχέση με το άρθρο 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης, πρέπει να γίνεται διάκριση μεταξύ των τμημάτων της συμφωνίας αυτής που εμπίπτουν πράγματι στην απαγόρευση που επιβάλλει το άρθρο αυτό και των τμημάτων εκείνων που δεν εμπίπτουν. Στην προκειμένη περίπτωση η Επιτροπή αγνόησε τον κανόνα αυτόν συνάγουσα μια απαγόρευση ή ένα περιορισμό των εξαγωγών από ένα «σύνολο μέτρων» (αιτιολογικές σκέψεις 112 και 131 της αποφάσεως).

208 Εξάλλου, τα μέτρα που επικαλείται η Επιτροπή δεν συνιστούν σύνολο, δεδομένου ότι δεν υφίσταται σύνδεσμος μεταξύ τους.

209 Η καθής αντιτάσσει ότι, προφανώς, τα μέτρα που εξετάζονται στην απόφαση, όπως τα συστήματα πριμοδοτήσεως και σπαστού περιθωρίου, η ποσόστωση του εφοδιασμού και η ανάληψη υποχρεώσεως από τους αγοραστές, αποτελούν στοιχεία μιας συνολικής στρατηγικής αποβλέπουσας να υποχρεώσει τους Ιταλούς αντιπροσώπους να παραιτηθούν από οποιαδήποτε δραστηριότητα εκτός του συμβατικού τους εδάφους. Εξάλλου, η καθής ισχυρίζεται ότι προέβη σε διάκριση μεταξύ επιτρεπομένων και απαγορευομένων μέτρων, δεδομένου ότι διατύπωσε επικρίσεις μόνο κατά των μέτρων εκείνων που απέβλεπαν ή που είχαν ως αποτέλεσμα την παρεμπόδιση των πωλήσεων προς τελικούς καταναλωτές (εδνεχομένως μέσω μεσαζόντων) και προς αντιπροσώπους άλλων κρατών μελών πλην της Ιταλίας.

Επί του εσφαλμένου χαρακτηρισμού των εμποδίων, συνολικώς εξεταζομένων, ως συμφωνιών

210 Η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι εσφαλμένως η Επιτροπή χαρακτήρισε τα μέτρα που έλαβαν οι δύο κατασκευαστές και η Autogerma ως συμφωνίες μεταξύ των τριών αυτών επιχειρήσεων και των Ιταλών αντιπροσώπων. Αναγνωρίζει, βεβαίως, ότι υπήρξε συμφωνία ως προς το σύστημα πριμοδοτήσεως, η οποία ρητώς περιλαμβάνεται στην convenzione B, η οποία επισυνάφθηκε στη σύμβαση αντιπροσωπείας και ότι το ίδιο θα συνέβαινε και με το σύστημα σπαστού περιθωρίου εάν αυτό είχε επιβληθεί. Εντούτοις, τα άλλα μέτρα, όπως η απαγόρευση των διασταυρούμενων παραδόσεων εντός του δικτύου διανομής και ο περιορισμός του εφοδιασμού στην ιταλική αγορά δεν επιδέχονται έναν τέτοιο χαρακτηρισμό κατά την άποψη της προσφεύγουσας. Εξάλλου, η απόφαση περιέχει αντιφάσεις σχετικά με το ζήτημα αυτό, δεδομένου ότι τονίζεται σ' αυτήν «ότι συμφωνήθηκε από κοινού η ένταξη των μέτρων αυτών στη σύμβαση αντιπροσωπείας» (αιτιολογική σκέψη 128), αφετέρου δε, ότι «για να υπάρχει συντονισμένη πρακτική αρκεί μια ανεξάρτητη επιχείρηση να προσαρμόζει συνειδητά και εθελούσια τη συμπεριφορά της στις επιθυμίες που εκφράζει κάποια άλλη επιχείρηση» (αιτιολογική σκέψη 129).

211 Η προσφεύγουσα προσθέτει, επίσης, ότι η υποχρέωση που εζητείτο να αναλάβουν ορισμένοι πελάτες, την οποία η Επιτροπή χαρακτήρισε επίσης ως ασυμβίβαστη με τους κοινοτικούς κανόνες περί ανταγωνισμού, δεν μπορεί να αποτελέσει συμφωνία κατά την έννοια του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης, δεδομένου ότι οι πελάτες αυτοί δεν είναι επιχειρήσεις.

212 Η καθής διευκρινίζει, πρώτον, ότι τα διάφορα μέτρα που εξετάζονται στην απόφαση περιέχουν, σε διαφορετικούς βαθμούς, στοιχεία συμφωνίας ή, τουλάχιστον, αποτελούν εναρμονισμένες πρακτικές. Λεπτομερής διάκριση μεταξύ των δύο αυτών εννοιών δεν θα ήταν χρήσιμη, δεδομένου ότι η Συνθήκη απαγορεύει ομοίως τις συμφωνίες και τις εναρμονισμένες πρακτικές.

213 Η καθής δέχεται, δεύτερον, ότι δεν μπορεί να υπάρξει ούτε συμφωνία ούτε εναρμονισμένη πρακτική στο πλαίσιο μιας οικονομικής μονάδας. Εντούτοις, προσθέτει

ότι αυτό δεν αποκλείει τη δυνατότητα εσωτερικά έγγραφα να αποδεικνύουν ότι αφού συζητήθηκαν ορισμένα μέτρα στη συνέχεια εφαρμόστηκαν ή αποτέλεσαν αντικείμενο συμφωνιών ή εναρμονισμένων πρακτικών. Για παράδειγμα, ο περιορισμένος εφοδιασμός της ιταλικής αγοράς περιελήφθη στις συμβατικές σχέσεις μεταξύ Autogerma και των αντιπροσώπων, κατά το μέτρο που η σύμβαση αντιπροσωπείας εξήρτησε τις παραδόσεις της Autogerma προς τους αντιπροσώπους από τον εφοδιασμό της εκ μέρους των κατασκευαστών.

214 Εν πάση περιπτώσει, υπήρξε συμφωνία υπό την έννοια ότι πολλοί αντιπρόσωποι δέχθηκαν να εφαρμόσουν την απαγόρευση των διασταυρούμενων παραδόσεων εντός του δικτύου διανομής.

215 Τέλος, δεν είναι λυσιτελές το επιχείρημα ότι ο αγοραστής του αυτοκινήτου δεν αποτελεί επιχείρηση. Η καθής παρατηρεί σχετικώς ότι αντίθετη προς τη Συνθήκη δεν είναι η υποχρέωση που ο αντιπρόσωπος ζητεί να αναλάβει ο πελάτης, αλλά η συμφωνία μεταξύ της Autogerma και των αντιπροσώπων σχετικά με τη δέσμευση να ζητείται η ανάληψη μιας τέτοιας υποχρεώσεως.

Επί της μη τηρήσεως των κανονισμών 123/85 και 1475/95

216 Η προσφεύγουσα προσάπτει, επίσης, στην Επιτροπή ότι δεν έλαβε δεόντως υπόψη της τον κανονισμό 123/85, ο οποίος στην πρώτη αιτιολογική του σκέψη ορίζει ότι συμφωνίες, στο πλαίσιο του συστήματος επιλεκτικής διανομής αυτοκινήτων είναι οι συμφωνίες «με τις οποίες ο συμβαλλόμενος προμηθευτής αναθέτει στον συμβαλλόμενο πωλητή την προώθηση της διανομής και της εξηπηρέτησης πελατών πριν και μετά την πώληση ορισμένων προϊόντων του τομέα των αυτοκινήτων οχημάτων σε καθορισμένη περιοχή και με τις οποίες συμφωνίες ο προμηθευτής αναλαμβάνει, έναντι του διανομέα, την υποχρέωση να προμηθεύει τα προϊόντα της συμφωνίας, στη συμφωνημένη περιοχή, μόνο στον διανομέα ή, πέραν του διανομέα, μόνο σε περιορισμένο αριθμό επιχειρήσεων του δικτύου διανομής, με σκοπό τη μεταπώλησή τους». Κατά την ένατη αιτιολογική σκέψη του ιδίου κανονισμού, μπορούν να επιβληθούν περιορισμοί στις δραστηριότητες του αντιπροσώπου εκτός του συμβατικού εδάφους καθόσον οι δραστηριότητες αυτές «τον αναγκάζουν να εξασφαλίσει καλύτερα τη

διανομή και την εξυπηρέτηση των πελατών μέσα σε μια συμφωνημένη και ελεγχόμενη περιοχή, να γνωρίζει την αγορά με τρόπο που προσεγγίζει τις απόψεις του καταναλωτή και να κατευθύνει την προσφορά του σε συνάρτηση με τις ανάγκες». Εξάλλου, το άρθρο 4, παράγραφος 1, σημείο 3, του κανονισμού 123/85 προβλέπει ότι ο αντιπρόσωπος μπορεί να υποχρεωθεί «να καταβάλλει προσπάθεια να πωλεί στη συμφωνημένη περιοχή κατά τη διάρκεια καθορισμένης χρονικής περιόδου έναν ελάχιστο αριθμό προϊόντων της συμφωνίας». Η Επιτροπή αγνόησε τον κανονισμό 123/85, ιδίως κατά την αξιολόγηση του συστήματος πριμοδοτήσεως. Κατά την προσφεύγουσα, ο κανόνας του 15 % είναι απολύτως δικαιολογημένος σε σχέση με τα προαναφερθέντα χωρία του κανονισμού 123/85. Πράγματι, θεωρείται ότι κάθε αντιπρόσωπος επικεντρώνει τη δραστηριότητά του εντός του συμβατικού του εδάφους. Επομένως, το σύστημα πριμοδοτήσεως ούτε απέβλεπε ούτε είχε ως αποτέλεσμα περιορισμό του ανταγωνισμού.

217 Η προσφεύγουσα διευκρινίζει ότι, όσον αφορά τη νομική εκτίμηση του εν λόγω συστήματος, μόνον ο κανονισμός 123/85 ειναι κρίσιμος, δεδομένου ότι δεν είχε πλέον εφαρμογή για την περίοδο μετά την έναρξη ισχύος του κανονισμού 1475/95. Εντούτοις, προσθέτει ότι ακόμα και μετά την έναρξη ισχύος του κανονισμού 1475/95, το σύστημα πριμοδοτήσεως ήταν νόμιμο, δεδομένου ότι ο εν λόγω κανονισμός επιτρέπει διαφοροποίηση κατά τη χορήγηση της αμοιβής «αναλόγως του τόπου προορισμού των μεταπωλουμένων αυτοκινήτων ή της κατοικίας του αγοραστή».

218 Η Επιτροπή παρέλειψε, επίσης, να λάβει υπόψη της τους κανονισμούς 123/85 και 1475/95 κατά την εκτίμηση των προβαλλομένων προσπαθειών των κατασκευαστών να περιορίσουν τον εφοδιασμό των αντιπροσώπων στην Ιταλία στο ύψος του αριθμού αυτοκινήτων που πράγματι απαιτούνται για την επιτόπια ζήτηση. Σχετικά με το ζήτημα αυτό η προσφεύγουσα υπογραμμίζει ότι, στο πλαίσιο του συστήματος των εν λόγω κανονισμών, ο κατασκευαστής δεν υποχρεούται να παραδίδει στους εισαγωγείς και τους αντιπροσώπους όσα αυτοκίνητα παραγγέλνουν. Αντιθέτως, κάθε κατασκευαστής δικαιούται να εφαρμόσει μια πολιτική πωλήσεων η οποία, στο πλαίσιο ενδεχομένως περιορισμένων δυνατοτήτων παραδόσεως, αποσκοπεί στον εφοδιασμό της εθνικής αγοράς αναλόγως των αναγκών της.

219 Εξάλλου, η προσφεύγουσα δεν συμφωνεί με την άποψη της Επιτροπής ότι το μέτρο που συνίστατο στο να ζητείται από ορισμένους πελάτες να αναλαμβάνουν μια υποχρέωση είναι ασυμβίβαστο με το άρθρο 3, σημείο 11, του κανονισμού 123/85. Σύμφωνα με τη διάταξη αυτή δεν επιτρέπεται ο περιορισμός των δυνατοτήτων ενός αντιπροσώπου να πωλεί προς τελικούς καταναλωτές που προσφεύγουν στις υπηρεσίες ενός μεσολαβητή, εφόσον οι καταναλωτές αυτοί εξουσιοδότησαν προηγουμένως εγγράφως τον μεσολαβητή να αγοράσει συγκεκριμένο αυτοκίνητο. Στην προκειμένη όμως περίπτωση ζητήθηκε η ανάληψη υποχρεώσεων σε μια άλλη ακριβώς περίπτωση, συγκεκριμένα την περίπτωση κατά την οποία ο πελάτης αγοράζει χωρίς μεσολαβητή.

220 Η προσφεύγουσα υπογραμμίζει, επίσης, ότι τόσο η ίδια όσο και η Audi και η Autogerma παρέμειναν πάντοτε στο πλαίσιο του άρθρου 3, σημείο 10, στοιχείο α', του κανονισμού 123/85, σεβόμενες το δικαίωμα των αντιπροσώπων να παραδίδουν αυτοκίνητα προς μεταπωλητές οι οποίοι αποτελούν επιχειρήσεις του δικτύου διανομής.

221 Η προσφεύγουσα επικαλείται το ίδιο το γράμμα των συμβάσεων αντιπροσωπείας ως έρεισμα των επιχειρημάτων που συνοπτικώς εκτέθηκαν ανωτέρω. Μεταξύ άλλων επικαλείται τη σύμβαση αντιπροσωπείας αυτοκινήτων Volkswagen και Audi, όπως ίσχυε τον Ιανουάριο του 1989, η οποία εφαρμοζόταν στη Γερμανία μέχρι την ημερομηνία λήξεως ισχύος του κανονισμού 123/85, δηλαδή την 30ή Σεπτεμβρίου 1996. Κατά την εν λόγω σύμβαση, «δεν επιτρέπεται στον αντιπρόσωπο να πωλεί είδη του προγράμματος παραδόσεων σε πρόσωπα και επιχειρήσεις εκτός του δικτύου διανομής VW και Audi που μεταπωλούν (...) αυτοκίνητα και/ή ανταλλακτικά χωρίς προηγούμενη γραπτή συμφωνία της VW AG». Επικαλείται, επίσης, την «μεταβατική σύμβαση», η οποία εφαρμόστηκε από 1ης Οκτωβρίου 1996 έως 31ης Δεκεμβρίου 1997, και η οποία περιελάμβανε τον ίδιο κανόνα. Επικαλείται, επίσης, την ισχύουσα στη Γερμανία από 1ης Ιανουαρίου 1998 σύμβαση, η οποία επαναλαμβάνει τον ανωτέρω κανόνα και προσθέτει ότι «ο αντιπρόσωπος δεν μπορεί να πωλεί καινούργια αυτοκίνητα (...) προς τελικούς καταναλωτές οι οποίοι ζήτησαν την παρέμβαση μεσολαβητή, παρά μόνον εφόσον αυτός εξουσιοδοτήθηκε, προηγουμένως, γραπτώς για την αγορά ορισμένου αυτοκινήτου και εφόσον, σε περίπτωση παραλαβής του αυτοκινήτου από τον μεσολαβητή, έχει επίσης εξουσιοδοτηθεί για την παραλαβή». Επικαλείται, επίσης, την εφαρμοσθείσα στην Ιταλία από 30ής Δεκεμβρίου 1987 μέχρι 30ής Σεπτεμβρίου 1996 σύμβαση αντιπροσωπείας. Στη σύμβαση αυτή προβλέπεται ότι: «Ο αντιπρόσωπος μπορεί να πωλεί τα προϊόντα που αφορά η σύμβαση προς όλους τους τελικούς καταναλωτές ανεξαρτήτως του τόπου κατοικίας τους. Σε περίπτωση που ο τελικός καταναλωτής ζητεί την παρέμβαση μεσολαβητή για την αγορά ενός από τα αυτοκίνητα που αφορά η σύμβαση, ο αντιπρόσωπος δεν θα προβεί σε παράδοση αν ο εν λόγω μεσολαβητής δεν προσκομίσει γραπτή εξουσιοδότηση του τελικού καταναλωτή. Σε περίπτωση απευθείας παραδόσεως στον

μεσολαβητή, η δυνατότητα αυτή πρέπει ρητώς να προβλέπεται στην εξουσιοδότηση. Ο αντιπρόσωπος δεν έχει το δικαίωμα να πωλεί τα προϊόντα που αφορά η σύμβαση προς μεταπωλητές που δεν αποτελούν μέρος του δικτύου, ενώ μπορούν να πωλούνται ανταλλακτικά σε τρίτους προς πραγματοποίηση επισκευών.» Τέλος, επικαλείται τη σύμβαση που ίσχυσε στην Ιταλία από 1ης Οκτωβρίου 1996 κατά την οποία: «Ο αντιπρόσωπος δεν έχει το δικαίωμα να διανέμει και να πωλεί τα προϊόντα που αφορά η σύμβαση προς μεταπωλητές εκτός του δικτύου διανομής (...). Κατά τη σύμβαση, ο αντιπρόσωπος μπορεί να πωλεί νέα αυτοκίνητα προς τελικούς καταναλωτές που ζητούν την παρέμβαση μεσολαβητή μόνον όταν αυτός έχει προηγουμένως εξουσιοδοτηθεί γραπτώς για την αγορτά ορισμένου αυτοκινήτου και, σε περίπτωση παραλαβής του αυτοκινήτου από τον μεσολαβητή, εφόσον αυτός έχει επίσης εξουσιοδοτηθεί προς τούτο.» Κατά την προσφεύγουσα, όλες αυτές οι διατάξεις αποδεικνύουν ότι τηρήθηκαν κανονικά οι κανονισμοί 123/85 και 1475/95.

222 Η προσφεύγουσα καταλήγει στο συμπέρασμα ότι, αν το Πρωτοδικείο διαπιστώσει ότι υφίσταται ασυμβίβαστο με το άρθρο 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης, τότε η Επιτροπή θα έπρεπε να εφαρμόσει το άρθρο 85, παράγραφος 3, της Συνθήκης μέσω του κανονισμού 123/85, ενδεχομένως δε, μέσω του κανονισμού 1475/95.

223 Εντούτοις, η προσφεύγουσα εμμένει στο ότι όλες οι διαπιστωθείσες από την Επιτροπή συμπεριφορές είναι προγενέστερες του Οκτωβρίου 1996 και υποστηρίζει ότι, κατά συνέπεια, δεν έχει εν προκειμένω εφαρμογή ο κανονισμός 1475/95. Πράγματι, όσον αφορά την προγενέστερη της 1ης Οκτωβρίου 1996 περίοδο, η Επιτροπή δεν επικαλέστηκε ούτε ένα στοιχείο από το οποίο να συνάγεται ότι συνεχίστηκε η προβαλλόμενη παράβαση. Εκ του λόγου αυτού η προσφεύγουσα φρονεί ότι η Επιτροπή εσφαλμένως διαπίστωσε με την απόφαση τη μη εφαρμογή στην παρούσα υπόθεση της εξαιρέσεως που προβλέπει ο κανονισμός 1475/95. Προσθέτει ότι τρίτοι ενδιαφερόμενοι μπορούν να επικαλεστούν την αιτιολογική αυτή σκέψη ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων. Εξάλλου, κατά το άρθρο 6, παράγραφος 3, του κανονισμού 1475/95, η μη εφαρμογή της εξαιρέσεως ισχύει μόνον εφόσον διαρκεί η προσαπτόμενη συμπεριφορά. Για τον λόγο αυτό, επίσης, δεν μπορεί να τεθεί ζήτημα μη εφαρμογής της εξαιρέσεως, δεδομένου ότι η προσαπτόμενη συμπεριφορά έπαυσε να υφίσταται. Η προσφεύγουσα επισημαίνει ότι η Επιτροπή στηρίχθηκε επίσης, στην απόφαση της, στο άρθρο 6, παράγραφος 1, σημείο 3, του κανονισμού 1475/95, κατά το οποίο η εξαίρεση ισχύει μόνον εφόσον «τα μέρη συμφωνούν περιορισμούς του ανταγωνισμού που δεν απαλλάσσονται ρητά από τον παρόντα κανονισμό», ενώ η διάταξη αυτή δεν αναφερόταν στην ανακοίνωση των αιτιάσεων και δεν μπορεί, εν πάση περιπτώσει, να εφαρμοσθεί εν προκειμένω, δεδομένου ότι δεν συμφωνήθηκε

κανένας περιορισμός του ανταγωνισμού μεταξύ των κατασκευαστών, της Autogerma και των αντιπροσώπων. Η προσφεύγουσα φρονεί ότι, κατά συνέπεια, εξακολουθεί να ισχύει η απαλλαγή του δικτύου διανομής του ομίλου Volkswagen. Κατά την άποψή της, το άρθρο 6 του κανονισμού 1475/95 δεν μπορεί να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι η λήψη περιοριστικών μέτρων στερεί πλήρως και διαρκώς το οικείο δίκτυο διανομής από το όφελος της απαλλαγής. Στο πλαίσιο αυτό, η προσφεύγουσα παρατηρεί, επίσης, ότι το άρθρο 6, παράγραφος 2, του κανονισμού 1475/95, κατά το οποίο η απαλλαγή δεν εφαρμόζεται πλέον από τη στιγμή που πληρούται μία από τις πραγματικές προϋποθέσεις που απαριθμούνται στην παράγραφο 1 του εν λόγω άρθρου, είναι ασυμβίβαστο με το άρθρο 7 του κανονισμού 19/65/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 2ας Μαρτίου 1965, περί της εφαρμογής του άρθρου 85, παράγραφος 3, της Συνθήκης σε κατηγορίες συμφωνιών και εναρμονισμένων πρακτικών (ΕΕ ειδ. έκδ. 08/001, σ. 59), το οποίο επιτρέπει στην Επιτροπή να αίρει την εφαρμογή της ευεργετικής διατάξεως περί εξαιρέσεως σε μια μεμονωμένη περίπτωση, μόνον κατόπιν διαδικασίας κινούμενης κατά τα προβλεπόμενα στον κανονισμό 17.

224 Η καθής αμφισβητεί, κατ' αρχάς, το επιχείρημα της προσφεύγουσας ότι οι αιτιολογικές σκέψεις και το άρθρο 4, παράγραφος 1, σημείο 3, του κανονισμού 123/85 επιτρέπουν τον κανόνα του 15 %. Υπενθυμίζει ότι συντρέχει παράβαση του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης όταν τα μέρη μιας συμφωνίας αποκλειστικής διανομής συμφωνούν ή εφαρμόζουν τιμές, επιστροφές ή εκπτώσεις που καθιστούν δυσχερέστερες τις επανεξαγωγές. Αυτό προφανώς συμβαίνει όταν μια συμφωνία εξαρτά τη χορήγηση πριμοδοτήσεων από τη μη εξαγωγή των προϊόντων που αφορά η σύμβαση. Το γεγονός ότι ο αντιπρόσωπος είναι πρωτίστως υπεύθυνος για το συμβατικό του έδαφος δεν δικαιολογεί μέτρα αποβλέπονται στην παρεμπόδιση των πωλήσεων εκτός του εν λόγω εδάφους. Η αιτιολογική σκέψη 9 του κανονισμού 123/85, την οποία επικαλείται η προσφεύγουσα, είναι ακριβώς κρίσιμη για το ζήτημα αυτό. Η καθής παρατηρεί, επίσης, ότι η χορήγηση καλύτερης αμοιβής για τις πωλήσεις που πραγματοποιούνται εντός του συμβατικού εδάφους συνεπάγεται εμμέσως εδαφικό περιορισμό μη προβλεπόμενο από το άρθρο 4, παράγραφος 1, του κανονισμού 123/85. Τέλος, τονίζει ότι ο κανόνας του 15 % δεν μπορεί να δικαιολογηθεί με βάση το άρθρο 6, παράγραφος 1, σημείο 8, του κανονισμού 1475/95, δεδομένου ότι με τον κανόνα άνευ οιουδήποτε αντικειμενικού λόγου, αλλά επιδιώκεται ο περιορισμός των επανεξαγωγών.

225 Η καθής ισχυρίζεται, επίσης, ότι οι καθυστερήσεις και η επιβολή ποσοστώσεων επί του εφοδιασμού των αντιπροσώπων με σκοπό την παρεμπόδιση των επιτρεπομένων εξαγωγών ασφαλώς αντιβαίνει προς τους κανονισμούς 123/85 και 1475/95.

226 Η καθής τονίζει, επίσης, ότι το μέτρο που συνίσταται στο να επιβάλλεται στους Ιταλούς αντιπροσώπους να ζητούν από ορισμένους πελάτες την ανάληψη υποχρεώσεως, καθόσον καθιστά δυσχερέστερη την πώληση αυτοκινήτων, συνιστά περιορισμό της ελευθερίας δράσεως των εν λόγω αντιπροσώπων και, κατά συνέπεια, αποτελεί μέτρο αντίθετο προς το άρθρο 3, σημείο 11, του κανονισμού 123/85.

227 Όσον αφορά την εφαρμογή του κανονισμού 1475/95, η καθής εμμένει ότι η εν λόγω παράβαση έπαυσε μόνον όταν η προσφεύγουσα έλαβε μέτρα σύμφωνα με το άρθρο 2 της αποφάσεως. Συνεπώς, ο εν λόγω κανονισμός έχει επίσης εφαρμογή. Η καθής αμφισβητεί, επίσης, ότι με την απόφαση διαπίστωσε ότι έχει εφαρμογή η απαλλαγή δυνάμει του κανονισμού 1475/95. Απλώς περιορίστηκε να παραθέσει ορισμένα χωρία του άρθρου 6 του κανονισμού 1475/95.

228 Η καθής καταλήγει στο συμπέρασμα ότι υπήρξε υπέρβαση των ορίων των υποχρεώσεων που επιτρέπεται να επιβάλλονται στους αντιπροσώπους σύμφωνα με το άρθρο 3, σημείο 10, στοιχείο α', και σημείο 11, του κανονισμού 123/85, και ότι το ίδιο συμβαίνει με το πλαίσιο απαλλαγής που προβλέπει το άρθρο 3 του κανονισμού 1475/95, καθόσον οι προσαπτόμενες με την απόφαση συμφωνίες και εναρμονισμένες πρακτικές δεν καταγγέλθηκαν ή δεν έπαυσαν πριν από την 1η Οκτωβρίου 1996.

229 Όσον αφορά τις διατάξεις των συμβάσεων αντιπροσωπείας που επικαλείται η προσφεύγουσα, η καθής παρατηρεί ότι οι διατάξεις αυτές παρέμειναν νεκρό γράμμα. Υπογραμμίζει ότι δεν αρνείται το δικαίωμα της προσφεύγουσας να λαμβάνει μέτρα για την παρεμπόδιση των παραδόσεων προς μη εξουσιοδοτημένους

μεταπωλητές, αλλά ότι τα μέτρα που ελήφθησαν στην προκειμένη περίπτωση βαίνουν πέραν αυτού του σκοπού. Είναι προφανές ότι οι διατάξεις των συμβάσεων αντιπροσωπείας δεν μπορούν να χρησιμοποιηθούν προς δικαιολόγηση παραβιάσεων των κανόνων περί ανταγωνισμού. Παρατηρεί, επίσης, ότι η σύμβαση αντιπροσωπείας της 30ής Δεκεμβρίου 1987 εξαρτά την πώληση καινούργιων αυτοκινήτων που έχουν παραγγελθεί από Ιταλούς αντιπροσώπους από τον εφοδιασμό της Autogerma εκ μέρους των κατασκευαστών και ότι στο πλαίσιο αυτού του εφοδιασμού η προσφεύγουσα έλαβε ένα από τα μέτρα που απέβλεπαν στην παρεμπόδιση των επανεξαγωγών από την Ιταλία.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

Επί της ελλείψεως ορισμού της αγοράς

230 Προκειμένου να προσδιοριστεί η έκταση της υποχρεώσεως της Επιτροπής να ορίζει τη σχετική αγορά πριν διαπιστώσει παράβαση των κοινοτικών κανόνων περί ανταγωνισμού, πρέπει να υπομνησθεί ότι ο ορισμός της αγοράς δεν έχει την ίδια σημασία στην περίπτωση εφαρμογής του άρθρου 85 της Συνθήκης ή του άρθρου 86 της Συνθήκης ΕΚ (νυν άρθρου 82 ΕΚ). Στο πλαίσιο εφαρμογής του άρθρου 86 της Συνθήκης, ο προσήκων ορισμός της σχετικής αγοράς αποτελεί απαραίτητο και προαπαιτούμενο όρο κάθε κρίσεως αναφερομένης σε συμπεριφορά που θεωρείται αντίθετη προς τον ανταγωνισμό, εφόσον, προκειμένου να αποδειχθεί η ύπαρξη καταχρηστικής εκμεταλλεύσεως δεσπόζουσας θέσεως, πρέπει προηγουμένως να αποδειχθεί η ύπαρξη δεσπόζουσας θέσεως εντός συγκεκριμένης αγοράς, πράγμα που σημαίνει ότι η αγορά αυτή πρέπει προηγουμένως να έχει οριοθετηθεί. Αντιθέτως, στο πλαίσιο εφαρμογής του άρθρου 85 της Συνθήκης, σκοπός του ορισμού της σχετικής αγοράς είναι να εξακριβωθεί κατά πόσον η επίμαχη συμφωνία, η απόφαση ενώσεως επιχειρήσεων ή η εναρμονισμένη πρακτική μπορεί να επηρεάσει το εμπόριο μεταξύ των κρατών μελών και έχει ως αντικείμενο ή ως αποτέλεσμα την παρακώλυση, τον περιορισμό ή τη νόθευση των όρων του ανταγωνισμού εντός της κοινής αγοράς (απόφαση του Πρωτοδικείου, της 21ης Φεβρουαρίου 1995, Τ-29/92, SPO κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 1995, σ. II-289, σκέψη 74). Κατά συνέπεια, η Επιτροπή υπέχει υποχρέωση ορισμού της αγοράς σε μια απόφαση που εκδίδεται κατ' εφαρμογήν του άρθρου 85 της Συνθήκης όταν, ελλείψει ενός τέτοιου ορισμού, είναι αδύνατο να καθοριστεί αν η συγκεκριμένη συμφωνία,η απόφαση ενώσεως επιχειρήσεων ή η εναρμονισμένη πρακτική μπορεί να επηρεάσει το εμπόριο μεταξύ κρατών μελών και έχει ως αντικείμενο ή ως αποτέλεσμα την παρακώλυση, τον περιορισμό ή τη νόθευση των όρων του ανταγωνισμού εντός της κοινής αγοράς (απόφαση του Πρωτοδικείου της 15ης Σεπτεμβρίου 1998, Τ-374/94, Τ-375/94,

T-384/94 και T-388/94, European Night Services κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 1998, σ. II-3141, σκέψεις 93 έως 95 και 105).

231 Όπως όμως διαπιστώθηκε στο πλαίσιο της εξετάσεως του πρώτου λόγου (βλ. ανωτέρω σκέψεις 179, 193 και 194), η Επιτροπή προσηκόντως απέδειξε, στην απόφασή της, ότι η προσφεύγουσα διέπραξε παράβαση έχουσα σκοπό τον περιορισμό του ανταγωνισμού εντός της κοινής αγοράς και δυνάμενη, ως εκ της φύσεώς της, να επηρεάσει το εμπόριο μεταξύ κρατών μελών. Δεδομένου ότι η Επιτροπή ορθώς διαπίστωσε ότι η προσφεύγουσα είχε, μαζί με τις θυγατρικές της Audi και Autogerma, στεγανοποιήσει την ιταλική αγορά, αναγκαίως συνάγεται ότι μπορούσαν να επηρεαστούν οι εμπορικές συναλλαγές μεταξύ Ιταλίας και του συνόλου των υπολοίπων κρατών μελών. Συνεπώς, η εκ μέρους της Επιτροπής εφαρμογή του άρθρου 85 της Συνθήκης δεν απαιτούσε, στην προκειμένη περίπτωση, προηγούμενο ορισμό της γεωγραφικής αγοράς.

232 Συνεπώς, το πρώτο αυτό σκέλος του δευτέρου λόγου πρέπει να απορριφθεί.

Επί της εκτιμήσεως των εμποδίων στο σύνολό τους

233 Επισημαίνεται ότι, κατά το μέτρο που η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι η Επιτροπή παρέλειψε να διακρίνει τις συμπεριφορές που απαγορεύονται δυνάμει του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης από εκείνες οι οποίες δεν απαγορεύονται, η επιχειρηματολογία της συγχέεται, κατ' ουσία, με την επιχειρηματολογία που προέβαλε στο πλαίσιο του πρώτου λόγου, η οποία αφορούσε τις εσφαλμένες εκτιμήσεις των πραγματικών περιστατικών κατά την εφαρμογή του εν λόγω άρθρου. Δεδομένου ότι το Πρωτοδικείο έχει ήδη διαπιστώσει, αφενός, ότι δεν αποδείχθηκε η επιβολή ενός συστήματος σπαστού περιθωρίου και ότι η καταγγελία ορισμένων συμβάσεων αντιπροσωπείας αποτέλεσε αντικείμενο εσφαλμένης εκτιμήσεως και ότι, αφετέρου, όλες οι υπόλοιπες συνιστώσες παράβαση συμπεριφορές που προσάπτονται στην προσφεύγουσα αποσκοπούσαν στη στεγανοποίηση της ιταλικής αγοράς, το σκέλος αυτό του δεύτερου λόγου δεν έχει πλέον αυτοτελή αξία.

234 Εξάλλου, τίποτε δεν αποκλείει οι ενδείξεις τις οποίες επικαλείται σε απόφασή της η Επιτροπή, για να αποδείξει την ύπαρξη παραβάσεως του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης, να εκτιμώνται όχι μεμονωμένα, αλλά στο σύνολό τους (βλ. την απόφαση του Δικαστηρίου, της 14ης Ιουλίου 1972, 48/69, ICI κατά Επιτροπής, Συλλογή τόμος 1972-1973, σ. 99, σκέψη 68, και την απόφαση του Πρωτοδικείου της 14ης Μαΐου 1998, T-311/94, BPB de Eendracht κατά Επιτροπής, Συλλογή 1998, σ. II-1129, σκέψη 201). Συνεπώς, δεν μπορεί να προσαφθεί στην Επιτροπή ότι συνδύασε εν προκειμένω τα διάφορα αποδεικτικά στοιχεία που κατέσχε κατά τους ελέγχους προκειμένου να καταλήξει σε γενικά συμπεράσματα αναφορικά με τις συμπεριφορές της προσφεύγουσας. Αυτή η μέθοδος έρευνας και ερμηνείας είναι δικαιολογημένη δεδομένου ότι όλα τα κατασχεθέντα από την Επιτροπή έγγραφα είχαν ως κοινό αντικείμενο τις επανεξαγωγές αυτοκινήτων από την Ιταλία. Ενόψει αυτού του στοιχείου, το επιχείρημα της προσφεύγουσας ότι δεν υφίσταται εσωτερικός σύνδεσμος μεταξύ των διαφόρων μέτρων που επικαλείται η Επιτροπή δεν ευσταθεί. Αντιθέτως, τα διάφορα μέτρα που έλαβε η προσφεύγουσα εντάσσονται σε μια σειρά ενεργειών που αποβλέπουν σε ένα μόνον οικονομικό σκοπό, δηλαδή τη στεγανοποίηση της ιταλικής αγοράς. Είναι, επομένως, τεχνητή η απόπειρα να υποδιαιρεθεί αυτή η συνεχής συμπεριφορά που χαρακτηρίζεται από ένα και τον αυτό σκοπό (βλ. απόφαση του Πρωτοδικείου της 17ης Δεκεμβρίου 1991, T-7/89, Hercules Chemicals κατά Επιτροπής, Συλλογή 1991, σ. II-1711, σκέψη 263).

235 Συνεπώς, το δεύτερο αυτό σκέλος του δευτέρου λόγου πρέπει επίσης να απορριφθεί.

Επί του χαρακτηρισμού των εμποδίων, τα οποία θεωρήθηκαν στο σύνολό τους ως συμφωνίες

236 Κατά πάγια νομολογία η πρόσκληση την οποία απευθύνει ένας κατασκευαστής αυτοκινήτων στους συμβεβλημένους διανομείς του δεν συνιστά μονομερή ενέργεια εκφεύγουσα του πεδίου εφαρμογής του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης, αλλά συμφωνία κατά την έννοια του άρθρου αυτού, όταν εντάσσεται σε ένα πλέγμα διαρκών εμπορικών σχέσεων διεπομένων από προϋφιστάμενη γενική συμφωνία (αποφάσεις του Δικαστηρίου της 17ης Σεπτεμβρίου 1985, 25/84 και 26/84, Ford κατά Επιτροπής, Συλλογή 1985, Συλλογή 1985, σ. 2725, σκέψη 21, και Bayerische Motorenwerke, προαναφερθείσα, σκέψεις 15 και 16). Η νομολογία αυτή έχει εν προκειμένω εφαρμογή. Πράγματι, όπως προκύπτει από την εξέταση του πρώτου λόγου (βλ. ανωτέρω, ιδίως σκέψεις 49, 58, 89 έως 92 και 162 έως 165), ο κανόνας του 15 %, η ποσόστωση του εφοδιασμού, οι έλεγχοι και οι προειδοποιήσεις απέβλεπαν στο σύνολό τους στο να επηρεάσουν τους Ιταλούς αντιπροσώπους στο πλαίσιο εκτελέσεως της συμβάσεώς τους με την Autogerma.

237 Εξάλλου, στο πλαίσιο μιας παραβάσεως η οποία συντίθεται από διάφορες συνδεόμενες μεταξύ τους συμπεριφορές, δεν μπορεί να απαιτηθεί από την Επιτροπή ο ακριβής χαρακτηρισμός των συνιστώντων παράβαση στοιχείων της συμφωνίας ή της εναρμονισμένης πρακτικής. Πράγματι, εν πάση περιπτώσει, η μία ή η άλλη από αυτές τις μορφές παραβάσεως εμπίπτουν στο άρθρο 85 της Συνθήκης (βλ. την απόφαση του Δικαστηρίου της 8ης Ιουλίου 1999, C-49/92 P, Επιτροπή κατά Anic Partecipazioni, Συλλογή 1999, σ. I-4125, σκέψεις 132 και 133).

238 Τέλος, όσον αφορά το επιχείρημα της προσφεύγουσας ότι η επιβαλλόμενη ανάληψη υποχρεώσεως εκ μέρους ορισμένων πελατών δεν μπορεί να αποτελέσει συμφωνία, επειδή οι πελάτες αυτοί δεν είναι επιχειρήσεις, αρκεί η διαπίστωση ότι, όπως ορθώς παρατηρεί η Επιτροπή, δεν γίνεται χαρακτηρισμός αυτών καθεαυτών των υποχρεώσεων που εζητείτο να αναληφθούν, αλλά η αποφασισθείσα στο πλαίσιο του ομίλου Volkswagen τακτική να ζητείται η ανάληψή τους.

239 Επομένως, το τρίτο αυτό σκέλος του δευτέρου λόγου πρέπει επίσης να απορριφθεί.

Επί της προβαλλόμενης παραβιάσεως των κανονισμών 123/85 και 1475/95

240 Επιβάλλεται να τονισθεί, καταρχάς, ότι παρέλκει πλέον η απόφαση επί του τετάρτου αυτού σκέλους του δευτέρου λόγου, καθόσον αυτό αναφέρεται στην παραβίαση του κανονισμού 1475/95. Πράγματι, έχει ήδη διαπιστωθεί από το Πρωτοδικείο ότι η Επιτροπή δεν απέδειξε την ύπαρξη παραβάσεως πέραν της 30ής Σεπτεμβρίου 1996 (βλ. ανωτέρω σκέψεις 190 έως 192). Κατά συνέπεια, η εκτίμηση της Επιτροπής, ιδίως στη σκέψη 191 της αποφάσεως, κατά την οποία, για την περίοδο από 1ης Οκτωβρίου 1996, η παρεμπόδιση των επανεξαγωγών που επέβαλαν η Volkswagen, η Audi και η Autogerma δεν καλύπτεται από τον κανονισμό 1475/95, παύει αυτομάτως να έχει αξία, ενόψει της ανωτέρω διαπιστώσεως.

241 Όσον αφορά, στη συνέχεια, την προβαλλόμενη παραβίαση του κανονισμού 123/85, επιβάλλεται και πάλι να τονιστεί ότι η Επιτροπή απέδειξε ότι η προσφεύγουσα, από κοινού με τις θυγατρικές της Audi και Autogerma, παρεμπόδισε τις επανεξαγωγές από την Ιταλία (βλ. ανωτέρω τις αναλύσεις και τα συμπεράσματα στο πλαίσιο εξετάσεως του πρώτου λόγου). Σύμφωνα όμως με πάγια νομολογία, το άρθρο 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης δεν μπορεί, σε καμία περίπτωση, να κριθεί ότι δεν τυγχάνει εφαρμογής, εφόσον οι συμβαλλόμενοι σε μια σύμβαση επιλεκτικής διανομής συμπεριφέρονται κατά τρόπο αποβλέποντα στον περιορισμό των παράλληλων εισαγωγών (απόφαση του Δικαστηρίου της 21ης Φεβρουαρίου 1984, 86/82, Hasselblad κατά Επιτροπής, Συλλογή 1984, σ. 883, σκέψη 35· απόφαση Dunlop Slazenger κατά Επιτροπής, προαναφερθείσα, σκέψη 88· απόφαση του Πρωτοδικείου της 11ης Δεκεμβρίου 1996, T-49/95, Van Megen Sports κατά Επιτροπής, Συλλογή 1996, σ. II-1799, σκέψη 35). Πράγματι, το πνεύμα ενός κανονισμού απαλλαγής κατηγοριών συμφωνιών διανομής είναι ότι εξαρτά την απαλλαγή που προβλέπει από τον όρο ότι διασφαλίζεται, με τη δυνατότητα παράλληλων εισαγωγών, ότι δίκαιο τμήμα από το όφελος που προκύπτει από την αποκλειστική διανομή επιφυλάσσεται στους καταναλωτές (απόφαση του Πρωτοδικείου, της 6ης Απριλίου 1995, T-141/89, Tréfileurope κατά Επιτροπής, Συλλογή 1995, σ. II-791, σκέψη 119).

242 Συνεπώς, σε καμία περίπτωση δεν μπορεί να προσαφθεί στην Επιτροπή ότι παραβίασε τον κανονισμό 123/85, αρνούμενη να κρίνει ανεφάρμοστο το άρθρο 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης επί συμπεριφορών που έχουν προσηκόντως διαπιστωθεί εν προκειμένω (βλ. ανωτέρω, για τον κανόνα του 15 %, τις σκέψεις 49 έως 58, 179 και 189, για την ποσόστωση του εφοδιασμού, τις σκέψεις 79 έως 92, και για τους ελέγχους και τις προειδοποιήσεις, τις σκέψεις 162 έως 165). Καίτοι ο κανονισμός 123/85 παρέχει στους κατασκευαστές σημαντικά μέσα προστασίας των δικτύων τους, δεν τους επιτρέπει να στεγανοποιούν τις αγορές τους (προαναφερθείσα απόφαση Bayerische Motorenwerke, σκέψη 37). Βεβαίως, ο εν λόγω κανονισμός εξαιρεί τις συμφωνίες με τις οποίες ο προμηθευτής αναθέτει σε εξουσιοδοτημένο μεταπωλητή να προάγει, εντός ορισμένης γεωγραφικής περιοχής, τη διανομή και την πριν και μετά την πώληση αυτοκινήτων εξυπηρέτηση αναλαμβάνοντας την υποχρέωση να προμηθεύει, αποκλειστικώς σ' αυτόν εντός της εν λόγω περιοχής, τα καλυπτόμενα από τη συμφωνία προϊόντα. Ο εν λόγω κανονισμός εξαιρεί, επομένως, μεταξύ άλλων, την υποχρέωση που επιβάλλεται στον εξουσιοδοτημένο μεταπωλητή να μην πωλεί προς μη εξουσιοδοτημένους μεταπωλητές (άρθρο 3, σημείο 10), εκτός αν πρόκειται περί μεσαζόντων, δηλαδή επιχειρηματιών που ενεργούν εξ ονόματος και για λογαριασμό τελικών πελατών και οι οποίοι έχουν προς τούτο έγγραφη εντολή (άρθρο 3, σημείο 11) (απόφαση του Δικαστηρίου της 15ης Φεβρουαρίου 1996, C-226/94, Grand garage albigeois κ.λπ., Συλλογή 1996, σ. I-651, σκέψεις 13 και 14). Εντούτοις, κατά το άρθρο 10 του κανονισμού 123/85, η Επιτροπή μπορεί να άρει το

όφελος εφαρμογής αυτού του κανονισμού αν διαπιστώσει ότι συμφωνία εξαιρεθείσα δυνάμει του εν λόγω κανονισμού έχει, εντούτοις, ορισμένες συνέπειες οι οποίες είναι ασυμβίβαστες με τους όρους που προβλέπει το άρθρο 85, παράγραφος 3, της Συνθήκης, ιδίως «αν ο κατασκευαστής ή μια επιχείρηση του δικτύου διανομής εμποδίζει τελικούς καταναλωτές ή άλλες επιχειρήσεις του δικτύου διανομής, κατά τρόπο διαρκή ή συστηματικό, υπερβαίνοντας την απαλλαγή που χορηγείται από τον παρόντα κανονισμό, να αποκτήσουν στο εσωτερικό της κοινής αγοράς προϊόντα της συμφωνίας ή αντίστοιχα προϊόντα».

243 Εκ των ανωτέρω προκύπτει ότι παρέλκει πλέον απόφαση επί του τετάρτου αυτού σκέλους του δευτέρου λόγου, καθόσον αφορά στην παραβίαση του κανονισμού 1475/95 και ότι το σκέλος αυτό πρέπει να απορριφθεί κατά τα λοιπά.

244 Εκ των ανωτέρω προκύπτει ότι ο δεύτερος λόγος δεν ευσταθεί.

Γ — *Επί του τρίτου λόγου, ο οποίος αναφέρεται στην παραβίαση της αρχής της χρηστής διοικήσεως*

Επιχειρήματα των διαδίκων

245 Η προσφεύγουσα προσάπτει στην Επιτροπή ότι παραβίασε στοιχειώδεις δικονομικές αρχές. Ειδικότερα, η Επιτροπή επέδειξε έλλειψη αντικειμενικότητας και αμεροληψίας κατά την εξέλιξη της διαδικασίας και προέβη σε επιλογές και εκτιμήσεις μεροληπτικές όσον αφορά τα αποδεικτικά στοιχεία. Οι παρατηρήσεις που διατυπώθηκαν σε απάντηση της ανακοινώσεως των αιτιάσεων δεν ελήφθησαν, κατά κανόνα, υπόψη. Ιδίως, τα στοιχεία που προσκόμισαν η προσφεύγουσα και η Audi εκτιμήθηκαν μεροληπτικώς. Με τον τρόπο αυτόν διεξαγωγής της έρευνας η Επιτροπή παραβίασε την υποχρέωση εντιμότητας που υπέχει, δηλαδή την υποχρέωσή της να εξετάζει με επιμέλεια και αμεροληψία όλα τα σχετιζόμενα με τη συγκεκριμένη υπόθεση στοιχεία.

Επί της παραβιάσεως της αρχής της χρηστής διοικήσεως κατά την ερμηνεία των εγγράφων που κατασχέθηκαν στο πλαίσιο των ελέγχων

246 Η Επιτροπή συμπεριφέρθηκε κατά τρόπο αθέμιτο επιλέγοντας ορισμένα από τα κατασχεθέντα στο πλαίσιο των ελέγχων έγγραφα και ερμηνεύοντάς τα μεροληπτικώς. Ειδικότερα, δεν έλαβε σοβαρώς υπόψη της τη δυνατότητα να επεχείρησαν η προσφεύγουσα, η Audi και η Autogerma να εμποδίσουν μόνον τις πωλήσεις προς μη εξουσιοδοτημένους μεταπωλητές. Θέλοντας να θεμελιώσει με κάθε τρόπο την άποψή της, η Επιτροπή αλλοίωσε πολλά έγγραφα και συνήγαγε συμπεράσματα βάσει αθεμελίωτων ικασιών. Αντιθέτως, δεν θέλησε να λάβει υπόψη της ούτε τα απαλλακτικά αποδεικτικά στοιχεί:,. όπως τα πρακτικά που συντάχθηκαν στο πλαίσιο των ελέγχων που πραγματοποιήθηκαν στους Ιταλούς αντιπροσώπους και τις πληροφορίες που παρέσχε η Autogerma σχετικά με το σύστημα πριμοδοτήσεως, ούτε ορισμένα σχετικά εμπορικά δεδομένα που προσκόμισαν η προσφεύγουσα και η Audi κατά την απάντησή τους στην ανακοίνωση των αιτιάσεων, όπως π.χ. το ότι η Ιταλία είναι η σημαντικότερη εξαγωγική αγορά της Ευρώπης για τα αυτοκίνητα Volkswagen και Audi. Κατά την προσφεύγουσα, αν το περιεχόμενο ορισμένων εγγράφων υπερέβαινε τα όρια του νομίμου από απόψεως κοινοτικού δικαίου, η Επιτροπή θα μπορούσε να θεωρήσει ότι πρόκειται για βεβιασμένες πρωτοβουλίες, οι οποίες ποτέ δεν μπορούν να αποκλειστούν στο πλαίσιο ενός μεγάλου οργανισμού διανομής.

247 Η καθής ισχυρίζεται ότι τα επιχειρήματα της προσφεύγουσας δεν στηρίζονται σε κανένα στοιχείο. Προσθέτει ότι τα αποδεικτικά στοιχεία περί του ότι η προσφεύγουσα παρεμπόδισε το σύνολο των επανεξαγωγών είναι απλώς τόσα πολλά ώστε να είναι αδύνατη τυχόν διαφορετική ερμηνεία της συμπεριφοράς της προσφεύγουσας.

248 Η καθής προσθέτει ότι, όσον αφορά τους ελέγχους που έγιναν σε επίπεδο αντιπροσώπων, έλαβε υπόψη της όχι μόνον όσα αυτοί δήλωσαν γραπτώς αλλά και όσα δήλωσαν προφορικώς. Παρατηρεί ότι οι προφορικές τους δηλώσεις ευλόγως διέφεραν από τις γραπτές δεδομένου ότι οι αντιπρόσωποι είχαν απειληθεί με καταγγελία της συμβάσεώς τους. Εξάλλου, τα πρακτικά που περιέχουν τις γραπτές δηλώσεις των αντιπροσώπων, τα οποία η προσφεύγουσα θεωρεί απαλλακτικά γι' αυτήν, είναι σαφώς επιβαρυντικά αν αναγνωσθούν «ανάμεσα από τις γραμμές».

Επί της παραβιάσεως της αρχής της χρηστής διοικήσεως, σε σχέση με το άρθρο 89 της Συνθήκης ΕΚ

249 Η Επιτροπή συμπεριφέρθηκε κατά τρόπο αθέμιτο μη λαμβάνουσα θέση, πριν την έκδοση της αποφάσεως, επί του ζητήματος αν τα μέτρα που έλαβε η προσφεύγουσα μετά την ανακοίνωση των αιτιάσεων μπορούσαν ή όχι να θέσουν τέρμα στην προβαλλόμενη παραβίαση των κοινοτικών κανόνων περί ανταγωνισμού. Η προσφεύγουσα υπογραμμίζει, σχετικώς, ότι κοινοποίησε στην Επιτροπή το κείμενο της εγκυκλίου που απέστειλε στους αντιπροσώπους τον Δεκέμβριο του 1996 και ότι ρητώς επικαλέστηκε και πάλι το έγγραφο αυτό στο πλαίσιο της ακροάσεως της 7ης Απριλίου 1997. Κατά την προσφεύγουσα, κατά το πέρας αυτής της ακροάσεως, ο νόμιμος εκπρόσωπός της ζήτησε από τον προϊστάμενο της αρμόδιας υπηρεσίας της Επιτροπής να του επιβεβαιώσει ότι η αποστολή στους αντιπροσώπους αυτής της εγκυκλίου έθεσε τέρμα στις προβαλλόμενες παραβιάσεις και πρότεινε να συνομιλήσουν σχετικώς, πράγμα που έγινε στις 7 Οκτωβρίου 1997. Όμως, τόσο κατά την ακρόαση της 7ης Απριλίου 1997, όσο και κατά τη συνομιλία της 7ης Οκτωβρίου 1997, παρά το ρητό αίτημα της προσφεύγουσας, η Επιτροπή δεν πήρε θέση επί του ζητήματος αν η προσφεύγουσα και η Audi έθεσαν πράγματι τέρμα στην προβαλλόμενη παράβαση, αλλά κατέληξε στο συμπέρασμα, στην αιτιολογική σκέψη 216 της αποφάσεως, ότι: «[η παράβαση] δεν τερματίστηκε τελείως ως σήμερα».

250 Η προσφεύγουσα φρονεί ότι η συμπεριφορά αυτή είναι ασυμβίβαστη με την υποχρέωση εντιμότητας. Παρατηρεί, επίσης, ότι η υποχρέωση αυτή πρέπει να ερμηνευθεί υπό το πρίσμα του άρθρου 89, παράγραφος 1, της Συνθήκης ΕΚ (νυν, κατόπιν τροποποιήσεως, άρθρο 85, παράγραφος 1, ΕΚ), κατά το οποίο η Επιτροπή, όταν διαπιστώνει παράβαση των άρθρων 85 ή 86 της Συνθήκης, πρέπει να προτείνει «τα κατάλληλα μέσα ώστε να τεθεί τέρμα σ'αυτήν». Στην προκειμένη περίπτωση η Επιτροπή αγνόησε τη διάταξη αυτή, παραλείπουσα να λάβει θέση επί των μέτρων που έλαβε η προσφεύγουσα μετά την κοινοποίηση των αιτιάσεων.

251 Η καθής υποστηρίζει ότι τα μέτρα που έλαβε η προσφεύγουσα μετά την κοινοποίηση των αιτιάσεων δεν έθεσαν τέρμα στην παράβαση. Ούτε οι εξηγήσεις που δόθηκαν με

την απάντηση στην εν λόγω ανακοίνωση και κατά τη διάρκεια της ακροάσεως ούτε η εγκύκλιος που απεστάλη στους αντιπροσώπους τον Δεκέμβριο του 1996 αρκούσαν, δεδομένου ότι τα μέτρα αυτά περιορίστηκαν σε εντολή άρσεως των εμποδίων επανεξαγωγής στην πράξη, ενώ με την ανακοίνωση των αιτιάσεων ζητήθηκε επίσης από την προσφεύγουσα να καταγγείλει τη συμφωνία που προέβλεπε αυτά τα εμπόδια. Η καθής παρατηρεί σχετικώς ότι η εν λόγω εγκύκλιος δεν τροποποίησε το σύστημα πριμοδοτήσεων. Μόνο στο δικόγραφο της προσφυγής της η προσφεύγουσα εξήγησε, παρουσιάζοντας τη σύμβαση αντιπροσωπείας που ίσχυε από 1ης Οκτωβρίου 1996, ότι το σύστημα αυτό δεν εφαρμόζεται πλέον από της ημερομηνίας αυτής. Στην απάντησή της προς την ανακοίνωση των αιτιάσεων η προσφεύγουσα περιορίστηκε να δηλώσει ότι ο κανόνας του 15 % καταργήθηκε από 1ης Οκτωβρίου 1996.

252 Η καθής διευκρινίζει ότι η εγκύκλιος αυτή, όπως και εκείνη που απεστάλη στους αντιπροσώπους κατά το έτος 1995, κατόπιν της επιστολής οχλήσεως της 24ης Φεβρουαρίου 1995, περιελάμβανε απλώς «διευκρινίσεις», ενώ η καθής είχε επιμείνει στην κατάργηση των εφαρμοζομένων περιορισμών.

253 Τέλος, η καθής τονίζει ότι ο εκπρόσωπος της προσφεύγουσας ενημερώθηκε περί του ότι ο σκοπός της συνομιλίας της 7ης Οκτωβρίου 1997 δεν ήταν η επιβεβαίωση ή η συνέχιση της ακροάσεως, δεδομένου ότι το σχέδιο αποφάσεως βρισκόταν ήδη στο στάδιο της εσωτερικής διαβουλεύσεως. Για τον λόγο αυτό ήταν αδύνατο να δοθεί απάντηση στο ερώτημα αν επαρκούσαν τα ληφθέντα μέτρα ώστε να τεθεί τέρμα στην παράβαση.

Επί της παραβιάσεως της αρχής της χρηστής διοικήσεως, σε σχέση με το άρθρο 191 της Συνθήκης ΕΚ

254 Η προσφεύγουσα χαρακτηρίζει αθέμιτη την άρνηση της Επιτροπής, η οποία ανακοινώθηκε με επιστολή της 26ης Φεβρουαρίου 1998, να διαβιβάσει στον νόμιμο

εκπρόσωπό της αντίγραφα των αποδεικτικών εγγράφων κατά τη σειρά των υποσημειώσεων της αποφάσεως, σε απάντηση σχετικού αιτήματος του εκπροσώπου που διατυπώθηκε με επιστολή της 18ης Φεβρουαρίου 1998. Η προσφεύγουσα δηλώνει ότι η άρνηση αυτή της προξένησε σημαντική πρόσθετη εργασία, ενώ η Επιτροπή έχει την υποχρέωση, δυνάμει του άρθρου 191, παράγραφος 3, της Συνθήκης ΕΚ (νυν άρθρο 254, παράγραφος 3, ΕΚ) να κοινοποιεί το σύνολο της αποφάσεως, δηλαδή περιλαμβανομένων των εγγράφων στα οποία παραπέμπουν οι υποσημειώσεις της.

255 Η καθής φρονεί ότι η προσφεύγουσα συγχέει την έκταση της απαιτούμενης κοινοποιήσεως και το αντικείμενο της προσβάσεως στον φάκελο. Σημειώνει ότι η αναφορά εγγράφων στο κείμενο ή στις υποσημειώσεις της προσβαλλομένης πράξεως δεν καθιστά τα έγγραφα αυτά αναπόσπαστο τμήμα της αποφάσεως. Εν πάση περιπτώσει, η αμφισβητούμενη άρνηση δεν μπορεί να επηρεάζει τη νομιμότητα της αποφάσεως, δεδομένου ότι η άρνηση αυτή προβλήθηκε μετά την έκδοση της αποφάσεως.

256 Η καθής προσθέτει ότι οι διοικητικές πράξεις, περιλαμβανομένων των αποδεικτικών στοιχείων, διαβιβάζονται στο Πρωτοδικείο από τις υπηρεσίες της όταν διατάσσεται σχετική διεξαγωγή αποδείξεων κατ' εφαρμογήν του άρθρου 49 του Κανονισμού Διαδικασίας του Πρωτοδικείου. Εφόσον δεν διετάχθη τέτοιο μέτρο, αίτηση με την οποία επιδιώκεται ακόμη μια φορά, μετά τη μελέτη του φακέλου και την έκδοση της τελικής αποφάσεως, η παροχή αποδεικτικών στοιχείων κατατεταγμένων σε διαφορετική σειρά είναι αβάσιμη.

Επί της παραβιάσεως της αρχής της χρηστής διοικήσεως, σε σχέση με το άρθρο 214 της Συνθήκης ΕΚ

257 Η προσφεύγουσα προσάπτει στην Επιτροπή ότι πριν από την έκδοση της αποφάσεως έδωσε δημοσιότητα στις εκτιμήσεις της και στις προθέσεις της σχετικά με το πρόστιμο.

258 Πράγματι, στις 6 Ιανουαρίου 1998, ο ραδιοφωνικός σταθμός Westdeutsche Rundfunk μετέδωσε ανταπόκριση σχετικά με τις προσαπτόμενες στην προσφεύγουσα παρα-

βάσεις και το σχεδιαζόμενο να επιβληθεί πρόστιμο, το οποίο εκτιμήθηκε ότι ανέρχεται σε «εκατοντάδες εκατομμύρια». Διάφορα έντυπα επανέλαβαν το περιεχόμενο αυτής της ανταποκρίσεως, η δε προσφεύγουσα παρατηρεί ότι η διαρροή αυτή δεν θα ήταν δυνατή αν δεν συνέπραττε ένας υπάλληλος της Επιτροπής.

259 Εξάλλου, στις 26 Ιανουαρίου 1998, η Επιτροπή επιβεβαίωσε στην Deutsche Press Agentur ότι θα επιβληθεί πρόστιμο ύψους εκατοντάδων εκατομμυρίων στην προσφεύγουσα.

260 Εξάλλου, κατά το πρωινό της 28 Ιανουαρίου 1998 το αργότερο, η υπηρεσία Τύπου της Επιτροπής απέστειλε στα γραφεία συντάξεως των κυριοτέρων εφημερίδων ένα ανακοινωθέν Τύπου που είχε ετοιμασθεί για να διανεμηθεί μετά την έκδοση της αποφάσεως.

261 Τέλος, σε συνέντευξη που παραχώρησε στην εβδομαδιαία εφημερίδα *Die Zeit* το αρμόδιο μέλος της Επιτροπής, ο κ. Van Miert, επιβεβαίωσε ότι η προσφεύγουσα πρέπει να καταβάλει πρόστιμο το οποίο θα ανέρχεται σε 200 περίπου γερμανικά μάρκα (DEM). Η συνέντευξη αυτή δημοσιεύθηκε στις 29 Ιανουαρίου 1998, αλλά μια περίληψή της δόθηκε στη δημοσιότητα το πρωί της 28ης Ιανουαρίου 1998.

262 Η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι τα περιστατικά αυτά αποδεικνύουν όχι μόνο παράβαση του άρθρου 214 της Συνθήκης ΕΚ (νυν άρθρο 287 ΕΚ), το οποίο επιβάλλει την υποχρέωση του απορρήτου, αλλά επίσης ότι η συνεδρίαση της συμβουλευτικής επιτροπής της 26ης Ιανουαρίου 1998, η προπαρασκευαστική συνεδρίαση των προϊσταμένων των ιδιαιτέρων γραφείων της 27ης Ιανουαρίου 1998, και η συνεδρίαση της ολομέλειας της Επιτροπής στο πλαίσιο της οποίας εγκρίθηκε η απόφαση το απόγευμα της 28ης Ιανουαρίου 1998 δεν μπόρεσαν να διεξαχθούν υπό κανονικές συνθήκες και αμερολήπτως. Η προσφεύγουσα παρατηρεί, εξάλλου, ότι ένας τέτοιος τρόπος ενέργειας της Επιτροπής θίγει ασφαλώς την οικεία επιχείρηση, χωρίς αυτή να μπορεί λυσιτελώς να αμυνθεί, δεδομένου ότι δεν έχει ακόμα στη διάθεσή της την ακριβή αιτιολογία της τελικής αποφάσεως.

263 Εξάλλου, η κατάσταση αυτή συνεχίστηκε και κατά την εβδομάδα που ακολούθησε την έκδοση της αποφάσεως. Η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι, παρά το αίτημά της

να της δοθεί εκ των προτέρων το πλήρες κείμενο της αποφάσεως, της απεστάλη στις 28 Ιανουαρίου 1998, ώρα 16.42, μόνο το διατακτικό, χρειάστηκε δε να περιμένει την κοινοποίηση της 6ης Φεβρουαρίου 1998 προκειμένου να έχει στη διάθεσή της την αιτιολογική έκθεση, ενώ ο κ. Van Miert οργάνωσε συνάντηση με τους εκπροσώπους του Τύπου στις 28 Ιανουαρίου 1998, ώρα 17.00, κατά τη διάρκεια της οποίας σχολίασε λεπτομερώς την αιτιολογική αυτή έκθεση. Στις 2 Φεβρουαρίου 1998 δημοσιεύθηκε σε ένα περιοδικό άρθρο με θέμα την απόφαση, το οποίο παρέπεμπε σε μεγάλο αριθμό εγγράφων.

264 Η καθής παρατηρεί, αρχικώς, ότι η κινηθείσα κατά της προσφεύγουσας διαδικασία προκάλεσε το ζωηρό ενδιαφέρον του κοινού.

265 Εξηγεί, στη συνέχεια, ότι οι υπηρεσίες της κοινοποίησαν μεν πληροφορίες στον Τύπο πριν από την έκδοση της αποφάσεως, αλλ' ότι οι πληροφορίες αυτές αφορούσαν μόνο το στάδιο εξελίξεως της διοικητικής διαδικασίας και δεν επηρέασαν τις διαβουλεύσεις στο εσωτερικό του οργάνου (η συμβουλευτική επιτροπή συνήλθε στις 26 Ιανουαρίου 1998· η προπαρασκευαστική συνεδρίαση των προϊσταμένων των ιδιαιτέρων γραφείων πραγματοποιήθηκε στις 27 Ιανουαρίου 1998· η ολομέλεια της Επιτροπής συνήλθε στις 28 Ιανουαρίου 1998).

266 Εξάλλου, αντιθέτως προς τους ισχυρισμούς της προσφεύγουσας, ο κ. Van Miert δεν αναφέρθηκε, στη συνέντευξη που παραχώρησε σε δημοσιογράφο της εβδομαδιαίας εφημερίδας *Die Zeit,* στο πιθανό ποσό του προστίμου. Ερωτηθείς σχετικώς ο συγκεκριμένος δημοσιογράφος δήλωσε ότι το απόγευμα της 27ης Ιανουαρίου 1998 τον πληροφόρησαν ότι το ποσό του προστίμου θα ανέρχεται προφανώς στο ποσό των 200 εκατομμυρίων DEM περίπου. Στις 28 Ιανουαρίου 1998 ζήτησε τηλεφωνικώς διευκρινίσεις και ο εκπρόσωπος Τύπου του κ. Van Miert του επιβεβαίωσε αυτό το ποσό. Ο εν λόγω εκπρόσωπος Τύπου, ο οποίος επίσης ερωτήθηκε σχετικώς, δήλωσε ότι ρητώς επέστησε την προσοχή του δημοσιογράφου στο ότι, κατά τον χρόνο της τηλεφωνικής τους επικοινωνίας, είχε διακοπεί η συνεδρίαση της Επιτροπής και ότι, συνεπώς, δεν είχε ακόμα ορισθεί το ποσό του προστίμου.

267 Ως προς τις δημόσιες ανακοινώσεις που έγιναν στις 28 Ιανουαρίου 1998, η καθής τονίζει ότι, σύμφωνα με τη συνήθη πρακτική της, διαβίβασε στην προσφεύγουσα το

διατακτικό της αποφάσεως την ημέρα εκδόσεως αυτής, και της κοινοποίησε το πλήρες κείμενο λίγες ημέρες αργότερα. Πράγματι, κατά την καθής, επικυρώθηκε προηγουμένως η απόφαση διά της υπογραφής του Προέδρου και του εκτελεστικού Γραμματέα, καμία δε διάταξη δεν προβλέπει την κοινοποίηση ή την ανακοίνωση μιας τέτοιας πράξεως, ατύπως, στους εκπροσώπους του αποδέκτη. Εξάλλου, η καθής υπογραμμίζει ότι οι υπηρεσίες της γνωρίζουν ότι μια πράξη όπως η απόφαση δεν επιτρέπεται να κοινοποιηθεί σε τρίτους παρά μόνο μετά την κοινοποίησή της στην οικεία επιχείρηση και μόνον εφόσον αυτή δηλώσει ότι δεν περιλαμβάνει επιχειρηματικά απόρρητα. Στην παρούσα υπόθεση, η Επιτροπή έλαβε την εν λόγω δήλωση στις 24 Φεβρουαρίου 1998, πριν δε από την ημερομηνία αυτή η απόφαση δεν ανακοινώθηκε ούτε πλήρως ούτε εν μέρει σε τρίτους. Εξάλλου, η προσφεύγουσα γνώριζε τις πράξεις που της προσάπτονται και θα μπορούσε, εάν επιθυμούσε, να λάβει θέση επί των ρεπορτάζ που δημοσιεύθηκαν πριν από τις 6 Φεβουαρίου 1998.

268 Εν πάση περιπτώσει, η προσφεύγουσα παρέλειψε να προσδιορίσει γιατί οι ανακοινώσεις στις οποίες προέβη η Επιτροπή πριν από την έκδοση της αποφάσεως μπορούν να επηρεάσουν τη νομιμότητα της αποφάσεως αυτής.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

269 Επιβάλλεται, προκαταρκτικώς, η διαπίστωση ότι η προσφεύγουσα διατυπώνει ορισμένες επικρίσεις κατά της διαδικασίας που ακολουθήθηκε για την έκδοση της αποφάσεως. Μεταξύ άλλων, προσάπτει στην Επιτροπή έλλειψη αμεροληψίας και επιμέλειας στην επιλογή και εκτίμηση των αποδεικτικών στοιχείων. Κατά την προσφεύγουσα, οι παραλείψεις της Επιτροπής συνιστούν, συνολικώς, παραβίαση της υποχρεώσεως ευθύτητας. Σύμφωνα, όμως, με τη νομολογία οι πλημμέλειες που επικαλείται η προσφεύγουσα πρέπει να θεωρηθούν ως προσβολή της αρχής της χρηστής διοικήσεως από την οποία απορρέει η υποχρέωση της Επιτροπής να εξετάζει με επιμέλεια και αμεροληψία όλα τα κρίσιμα στοιχεία της οικείας υποθέσεως (αποφάσεις του Δικαστηρίου της 21ης Νοεμβρίου 1991, C-269/90, Technische Universität München, Συλλογή 1991, σ. I-5469, σκέψεις 14 και 26, και της 2ας Απριλίου 1998, C-367/95 P, Επιτροπή κατά Sytraval και Brink's France, Συλλογή 1998, σ. I-1719, σκέψη 62· αποφάσεις του Πρωτοδικείου της 24ης Ιανουαρίου 1992,

Τ-44/90, La Cinq κατά Επιτροπής, Συλλογή 1992, σ. II-1, σκέψη 86, και της 11ης Ιουλίου 1996, Τ-528/93, Τ-542/93, Τ-543/93 και Τ-546/93, Métropole télévision κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 1996, σ. II-649, σκέψη 93). Η προσφεύγουσα συνέδεσε, σχετικώς, στο σημείο 22 του δικογράφου της προσφυγής της, το επιχείρημά της το σχετικό με την υποχρέωση ευθύτητας με την εν λόγω νομολογία.

Επί της προβαλλόμενης παραβιάσεως της αρχής της χρηστής διοικήσεως κατά την ερμηνεία των κατασχεθέντων κατά τους ελέγχους εγγράφων

270 Πρέπει να τονισθεί ότι τα επιχειρήματα που προέβαλε η προσφεύγουσα προς στήριξη αυτού του σκέλους του τρίτου λόγου, κατά το οποίο η Επιτροπή επέδειξε μεροληψία και παρέλειψε να λάβει υπόψη της ορισμένα απαλλακτικά στοιχεία, συγχέεται με το αν η Επιτροπή προσκόμισε αποδεικτικά στοιχεία για να στοιχειοθετήσει τα πραγματικά περιστατικά που διαπίστωσε με την απόφασή της (βλ. την απόφαση του Πρωτοδικείου της 24ης Οκτωβρίου 1991, Τ-3/89, Atochem κατά Επιτροπής, Συλλογή 1991, σ. II-1177, σκέψη 39). Πράγματι, το υποστατό μιας παραβάσεως που πράγματι αποδεικνύεται με την περάτωση της διοικητικής διαδικασίας δεν μπορεί να αμφισβητηθεί επειδή η Επιτροπή εξέφρασε πρόωρα, διαρκούσης αυτής της διαδικασίας, την πεποίθησή της ότι υφίσταται η εν λόγω παράβαση.

271 Όπως, όμως, εκτέθηκε στο πλαίσιο εξετάσεως του πρώτου λόγου, τα πραγματικά στοιχεία που διαπίστωσε η Επιτροπή στην προσβαλλόμενη απόφαση αποδείχθηκαν κατά τρόπο επαρκή από νομικής απόψεως. Κατά συνέπεια, στο μέτρο αυτό, η προσφεύγουσα δεν μπορεί λυσιτελώς να ισχυρισθεί ότι η Επιτροπή εκτίμησε τα κατασχεθέντα έγγραφα με μεροληψία ή ότι κατέληξε σε συμπεράσματα βάσει αθεμελίωτων εικασιών. Κατά το μέτρο που η Επιτροπή διαπιστώνει πραγματικά περιστατικά μη επαρκώς αποδεικνυόμενα, το Πρωτοδικείο έχει ήδη κρίνει ότι η απόφαση πρέπει να ακυρωθεί (βλ. ανωτέρω σκέψη 202).

272 Εξάλλου, τα επιχειρήματα της προσφεύγουσας απορρέουν από απλούς ισχυρισμούς και δεν μπορούν να αποδείξουν ότι η προσφεύγουσα είχε πράγματι προδικάσει την προσβαλλόμενη απόφαση ή ότι επέδειξε μεροληψία κατά την έρευνα.

273 Από το σύνολο των σκέψεων αυτών προκύπτει ότι το πρώτο αυτό σκέλος του τρίτου λόγου πρέπει να απορριφθεί.

Επί της προβαλλόμενης παραβιάσεως της αρχής της χρηστής διοικήσεως, σε σχέση με το άρθρο 89 της Συνθήκης

274 Υπενθυμίζεται ότι το άρθρο 89 της Συνθήκης προλέπει ότι η Επιτροπή πρέπει να μεριμνά για την εφαρμογή των αρχών που καθορίζονται στα άρθρα 85 και 86 της Συνθήκης και να θέτει σε εφαρμογή τους στόχους της κοινοτικής πολιτικής ανταγωνισμού (αποφάσεις του Δικαστηρίου της 28ης Φεβρουαρίου 1991, C-234/89, Δελημίτης, Συλλογή 1991, σ. I-935, σκέψη 44, και της 4ης Μαρτίου 1999, C-119/97 P, Ufex κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 1999, σ. I-1341, σκέψη 88). Όπως ορθώς υπογραμμίζει η προσφεύγουσα, η υποχρέωση της Επιτροπής να πραγματοποιεί τις έρευνές της με επιμέλεια και αμεροληψία πρέπει, επίσης, να ερμηνεύεται υπό το πρίσμα αυτού του άρθρου.

275 Εντούτοις, η προσφεύγουσα δεν απέδειξε ότι η Επιτροπή παρέλειψε να εξετάσει αν η παράβαση έπαυσε ή όχι. Αντιθέτως, από την αιτιολογική σκέψη 216 της αποφάσεως, σύμφωνα με την οποία «[η παράβαση] δεν τερματίστηκε τελείως ως σήμερα», καθώς και από την αιτιολογική σκέψη 219, η οποία αιτιολογεί αυτήν τη διαπίστωση (βλ. κατωτέρω σκέψη 300), καίτοι αυτές βαρύνονται με έλλειψη αποδείξεων (βλ. ανωτέρω σκέψεις 190 έως 192), προκύπτει ότι η Επιτροπή εξέτασε το ζήτημα αυτό. Εξάλλου, το γεγονός ότι η Επιτροπή δεν θέλησε να αποφανθεί επί του ζητήματος αυτού κατά την ακρόαση της 7ης Απριλίου 1997 και τη συνομιλία της 7ης Οκτωβρίου 1997 δεν μπορεί να θεωρηθεί ως παραβίαση της υποχρεώσεως διεξαγωγής της έρευνας με επιμέλεια, ερμηνευομένης υπό το πρίσμα της υποχρεώσεως να μεριμνά για την τήρηση, εκ μέρους της προσφεύγουσας, των αρχών του άρθρου 85 της Συνθήκης. Αρκεί σχετικώς η διαπίστωση ότι, στο σημείο 203 της κοινοποιήσεως των αιτιάσεων, η Επιτροπή υπογραμμίζει ότι, σύμφωνα με τις αναλύσεις της, η διαπραχθείσα παράβαση είναι τέτοιας φύσεως ώστε να υποχρεώνει την προσφεύγουσα, την Audi και την Autogerma να «[απαλείψουν] από τις συμφωνίες και τις πρακτικές τους όλους τους εδαφικούς περιορισμούς εντός της κοινής αγοράς». Ενόψει αυτής της σαφούς ενημερώσεως ως προς τα μέτρα που πρέπει να ληφθούν για την αποκατάσταση μιας καταστάσεως σύμφωνης προς το κοινοτικό δίκαιο, δεν μπορεί να υποστηριχθεί ότι η Επιτροπή όφειλε να λάβει και πάλι τυπικώς θέση ως προς την τήρηση, εκ μέρους της προσφεύγουσας, των αρχών του άρθρου 85 της Συνθήκης, μεταξύ της κοινοποιήσεως των αιτιάσεων και της αποφάσεως, η οποία εκδόθηκε ένα και πλέον έτος αργότερα.

276 Συνεπώς, το σκέλος αυτό του τρίτου λόγου πρέπει επίσης να απορριφθεί.

Επί της προβαλλομένης παραβιάσεως της αρχής της χρηστής διοικήσεως, σε σχέση με το άρθρο 191 της Συνθήκης

277 Επιβάλλεται να διαπιστωθεί ότι το αίτημα της προσφεύγουσας να της διαβιβαστούν αντίγραφα των αποδεικτικών εγγράφων υποβλήθηκε στην Επιτροπή στις 18 Φεβουαρίου 1998, δηλαδή μετά την έκδοση και κοινοποίηση της αποφάσεως. Πρόκειται, συνεπώς, για περιστατικό μεταγενέστερο της λήψεώς της και ότι, κατά συνέπεια, η νομιμότητα της αποφάσεως αυτής δεν μπορεί σε καμία περίπτωση να θιγεί από την άρνηση της Επιτροπής να ικανοποιήσει το εν λόγω αίτημα (βλ., κατ' αναλογία, την απόφαση του Δικαστηρίου της 29ης Οκτωβρίου 1980, 209/78 έως 215/78 και 218/78, Van Landewyck κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 1980, σ. 3125, σκέψη 40, και τις αποφάσεις του Πρωτοδικείου της 6ης Απριλίου 1995, T-145/89, Baustahlgewebe κατά Επιτροπής, Συλλογή 1995, σ. II-987, σκέψη 30, και της 21ης Οκτωβρίου 1997, T-229/94, Deutsche Bahn κατά Επιτροπής, Συλλογή 1997, σ. II-1689, σκέψη 102).

278 Κατά συνέπεια, το σκέλος αυτό του τρίτου λόγου πρέπει επίσης να απορριφθεί.

Επί της προβαλλομένης παραβιάσεως της αρχής της χρηστής διοικήσεως, σε σχέση με το άρθρο 214 της Συνθήκης

279 Υπενθυμίζεται ότι το άρθρο 214 της Συνθήκης επιβάλλει την υποχρέωση στα μέλη των οργάνων της Κοινότητας, στους υπαλλήλους και το λοιπό προσωπικό της, «να μην μεταδίδουν πληροφορίες που αποτελούν εκ φύσεως επαγγελματικά απόρρητα,

ιδίως πληροφορίες σχετικές με επιχειρήσεις που αφορούν τις εμπορικές τους σχέσεις και τα κοστολογικά τους στοιχεία». Καίτοι η διάταξη αυτή αφορά κυρίως τις πληροφορίες που συλλέγονται από επιχειρήσεις, η λέξη «κυρίως» δείχνει ότι πρόκειται για γενική αρχή η οποία έχει επίσης εφαρμογή και σε εμπιστευτικές πληροφορίες (απόφαση του Δικαστηρίου της 7ης Νοεμβρίου 1985, 145/83, Adams κατά Επιτροπής, Συλλογή 1985, σ. 3539, σκέψη 34· απόφαση του Πρωτοδικείου της 18ης Σεπτεμβρίου 1996, T-353/94, Postbank κατά Επιτροπής, Συλλογή 1996, σ. II-921, σκέψη 86).

280 Στην παρούσα υπόθεση, συνάγεται από τη δικογραφία ότι, πριν από την έκδοση της προσβαλλομένης αποφάσεως, ένα ουσιαστικό στοιχείο του σχεδίου αποφάσεως που υποβλήθηκε στη συμβουλετική επιτροπή και κατόπιν, για οριστική έγκριση, στο σώμα των επιτρόπων αποτέλεσε αντικείμενο πολλών διαρροών στον Τύπο. Ήδη από τις αρχές Ιανουαρίου 1998 ο Τύπος είχε την πληροφορία ότι θα επιβληθεί προσεχώς στην προσφεύγουσα υψηλό πρόστιμο. Κατόπιν δημοσιεύθηκε ότι: «Η Volkswagen AG, με έδρα το Wolfsburg θα υποχρεωθεί να καταβάλει πρόστιμο "περίπου" 200 εκατομμυρίων DEM, λόγω παραβιάσεως του κοινοτικού δικαίου. Αυτό ανακοίνωσε ο επίτροπος Karel van Miert σε συνέντευξή του προς την εβδομαδιαία εφημερίδα του Αμβούργου *Die Zeit*. Μέχρι τώρα η επιβολή προστίμου αυτής της τάξεως ήταν γνωστή σε καλά πληροφορημένους κύκλους. Η απόφαση πρόκειται να ανακοινωθεί την Τετάρτη στις Βρυξέλλες.» Το εβδομαδιαίο περιοδικό *Der Spiegel* έγραφε: «Η Τετάρτη της προσεχούς εβδομάδας επιφυλάσσει μια ακόμα δυσάρεστη έκπληξη για τον [επικεφαλής της VW] κ. Piëch: η Ευρωπαϊκή Επιτροπή στις Βρυξέλλες επιβάλλει στον κ. Piëch και στον επικεφαλής της Audi Herbert Demel πρόστιμο ανερχόμενο σε τριψήφιο αριθμό εκατομμυρίων μάρκων.» Εξάλλου, όπως προκύπτει από απάντηση σε ερώτημα του Πρωτοδικείου στο πλαίσιο της προφορικής διαδικασίας, η καθής δεν αμφισβητεί το γεγονός ότι δημοσιογράφος της εφημερίδας *Die Zeit* είχε, πριν από την έκδοση της αποφάσεως, την πληροφορία ότι το σχεδιαζόμενο πρόστιμο ανέρχεται σε 200 περίπου εκατομμύρια DEM.

281 Διαπιστώνεται ότι οι διαρροές αυτές στον Τύπο δεν περιορίζονταν στην έκφραση της προσωπικής απόψεως του αρμόδιου για τα ζητήματα ανταγωνισμού μέλους της Επιτροπής αναφορικά με τη συμφωνία των εξεταζομένων μέτρων με το κοινοτικό δίκαιο, αλλά ότι ενημέρωναν το κοινό, με υψηλό βαθμό ακρίβειας, ως προς το σχεδιαζόμενο ποσό του προστίμου. Επιβάλλεται σχετικώς να υπογραμμισθεί ότι σε

διαδικασίες που στηρίζονται στην αρχή της εκατέρωθεν ακροάσεως και οι οποίες μπορούν να καταλήξουν στην επιβολή κυρώσεων, η φύση και ο χρόνος της προτεινομένης κυρώσεως καλύπτονται, ως εκ της φύσεώς τους, από το επαγγελματικό απόρρητο, όσο η κύρωση δεν έχει οριστικώς εγκριθεί και ανακοινωθεί. Η αρχή αυτή απορρέει, ιδίως, από την ανάγκη σεβασμού της φήμης και της αξιοπρέπειας του ενδιαφερόμενου, όσο αυτός δεν έχει καταδικαστεί. Εν προκειμένω, πρέπει να θεωρηθεί ότι η Επιτροπή προσέβαλε την καλή φήμη της κατηγορούμενης επιχειρήσεως δημιουργώντας μια κατάσταση όπου αυτή πληροφορήθηκε από τον Τύπο το ακριβές περιεχόμενο της κυρώσεως που επρόκειτο, κατά πάση πιθανότητα, να της επιβληθεί. Στο πλαίσιο αυτό, το καθήκον της Επιτροπής να μην επιτρέπει διαρροή στον Τύπο πληροφοριών σχετικών με τη σχεδιαζόμενη να επιβληθεί ακριβή κύρωση δεν συμπίπτει απλώς με την υποχρέωσή της να σέβεται το επαγγελματικό απόρρητο, αλλά και με την υποχρέωσή της για εξασφάλιση της χρηστής διοικήσεως. Τέλος, είναι χρήσιμο να υπομνησθεί ότι η αρχή της τεκμαιρομένης αθωότητας εφαρμόζεται επί των διαδικασιών των σχετικών με παραβάσεις των ισχυόντων επί επιχειρήσεων κανόνων ανταγωνισμού που μπορούν να οδηγήσουν στην επιβολή προστίμων (απόφαση του Δικαστηρίου της 8ης Ιουλίου 1999, C-199/92 P, Hüls κατά Επιτροπής, Συλλογή 1999, σ. I-4287, σκέψη 150· Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, αποφάσεις Öztürk, της 21ης Φεβρουαρίου 1984, σειρά A, αριθ. 73, και Lutz, της 25ης Αυγούστου 1987, σειρά A, αριθ. 123-A). Η Επιτροπή δεν σεβάστηκε, προφανώς, το τεκμήριο αυτό δίνοντας στη δημοσιότητα, πριν από την τυπική καταδίκη της κατηγορουμένης επιχειρήσεως, το διατακτικό της αποφάσεως που ευρίσκετο υπό διαβούλευση στη συμβουλευτική επιτροπή και στο σώμα των επιτρόπων.

282 Εξάλλου, προκαλώντας τη δημοσίευση τόσο ευαίσθητων στοιχείων της διασκέψεως, η Επιτροπή προσέβαλε το συμφέρον για μια χρηστή κοινοτική διοίκηση καθόσον επέτρεψε στο ευρύ κοινό να έχει πρόσβαση, διαρκούσης της διαδικασίας έρευνας και διασκέψεως, σε τέτοιου είδους εσωτερικές πληροφορίες της διοικήσεως.

283 Κατά πάγια νομολογία, πλημμέλεια όπως αυτή που διαπιστώθηκε ανωτέρω μπορεί να επιφέρει την ακύρωση της σχετικής αποφάσεως αν αποδειχθεί ότι ελλείψει αυτής της πλημμέλειας, η εν λόγω απόφαση θα είχε διαφορετικό περιεχόμενο (απόφαση του Δικαστηρίου της 16ης Δεκεμβρίου 1975, 40/73 έως 48/73, 50/73, 54/73 έως 56/73, 111/73, 113/73 και 114/73, Suiker Unie κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή τόμος 1975, σ. 507, σκέψη 91· απόφαση Dunlop Slazenger κατά Επιτροπής, προαναφερθείσα, σκέψη 29). Στην προκειμένη, όμως, υπόθεση η προσφεύγουσα δεν προσκόμισε μια τέτοια απόδειξη. Πράγματι, από κανένα στοιχείο δεν προκύπτει ότι αν δεν είχαν

διαρρεύσει οι επίμαχες πληροφορίες η συμβουλευτική επιτροπή ή το σώμα των επιτρόπων θα είχε τροποποιήσει το ποσό του προστίμου ή το περιεχόμενο της προτεινόμενης απόφασης.

284 Συνεπώς, το σκέλος αυτό του τρίτου λόγου πρέπει επίσης να απορριφθεί. Επομένως, ο τρίτος λόγος πρέπει να απορριφθεί στο σύνολό του.

Δ — *Επί του τετάρτου λόγου, που αναφέρεται σε ανεπαρκή αιτιολογία*

Επιχειρήματα των διαδίκων

285 Η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι οι παρατηρήσεις που διατύπωσαν η ίδια και η Audi στο πλαίσιο της διοικητικής διαδικασίας δεν εξετάστηκαν επαρκώς. Συγκεκριμένα, η Επιτροπή παρέλειψη να λάβει υπόψη την ανάλυση των εγγράφων την περιεχόμενη στην απάντηση στην ανακοίνωση των αιτιάσεων. Η προσφεύγουσα παρατηρεί, σχετικώς, ότι η προσβαλλόμενη απόφαση αποτελεί σχεδόν κατά λέξη επανάληψη της ανακοινώσεως των αιτιάσεων, πλην ολίγων παραγράφων. Δεδομένου ότι η υποχρέωση αιτιολογήσεως πρέπει να εκτιμάται σε σχέση με το περιεχόμενο της πράξεως, την φύση των προβαλλομένων λόγων και το συμφέρον των ενδιαφερομένων να ζητούν επεξηγήσεις, η Επιτροπή όφειλε, στη συγκεκριμένη περίπτωση, την οποία η ίδια χαρακτήρισε ως εξαιρετικώς σημαντική και στην οποία επιβλήθηκε το υψηλότερο μέχρι σήμερα πρόστιμο, να εξετάσει επιμελώς τις αντιρρήσεις της οικείας επιχειρήσεως. Κατά την προσφεύγουσα, η Επιτροπή εξέτασε πράγματι τις παρατηρήσεις επί της ανακοινώσεως των αιτιάσεων μόνο στο στάδιο υποβολής του υπομνήματός της αντικρούσεως στην παρούσα υπόθεση.

286 Η προσφεύγουσα παραθέτει ορισμένα παραδείγματα προκειμένου να αποδείξει ότι οι αντιρρήσεις που διατύπωσαν η ίδια και η Audi δεν εξετάστηκαν επιμελώς.

287 Πρώτον, η Επιτροπή διαπιστώνει με την απόφαση, υπό τον τίτλο «πολιτική περιθωρίου κέρδους» (αιτιολογικές σκέψεις 62 επ.), ότι από το τέλος του έτους 1994 η Autogerma εφάρμοσε σύστημα σπαστού περιθωρίου, χωρίς καμία μνεία των λεπτομερών αντιρρήσεων που προέβαλε η προσφεύγουσα, σύμφωνα με τις οποίες ένα τέτοιο σύστημα συζητήθηκε μεν αλλά ουδέποτε εφαρμόστηκε.

288 Δεύτερον, στην αιτιολογική σκέψη 56 της αποφάσεως, η Επιτροπή αναφέρει ότι η Autogerma απαγόρευσε οποιαδήποτε πώληση προς τους «salonisti» (κατόχους εκθέσεων αυτοκινήτων) και ότι η απαγόρευση αυτή εφαρμοζόταν επίσης στις πωλήσεις προς τελικούς καταναλωτές μέσω μεσολαβητών, χωρίς να παραθέσει κανένα συγκεκριμένο παράδειγμα και χωρίς να απαντήσει στις αντιρρήσεις που προέβαλε η προσφεύγουσα, κατά τις οποίες, αφενός, οι «salonisti» είναι μη εξουσιοδοτημένοι μεταπωλητές (ανεξάρτητοι μεταπωλητές που διαθέτουν εκθεσιακούς χώρους, κοινώς καλούμενους «σαλόνια») και, αφετέρου, η απαγόρευση δεν αφορούσε τις περιπτώσεις εκείνες στις οποίες οι «salonisti» είχαν εξουσιοδότηση από τελικούς καταναλωτές.

289 Τρίτον, η αιτιολογική σκέψη 216 της αποφάσεως, κατά την οποία «[η παράβαση] δεν τερματίστηκε τελείως ως σήμερα», αποτελεί επίσης χαρακτηριστικό παράδειγμα παραβιάσεως της υποχρεώσεως αιτιολογήσεως.

290 Τέταρτον, το μέρος της αποφάσεως όπου η Επιτροπή ορίζει το πρόστιμο βαρύνεται, επίσης, με χαρακτηριστική έλλειψη αιτιολογίας. Στην αιτιολογική σκέψη 213 της αποφάσεως η Επιτροπή διαπιστώνει ότι οι επανεξαγωγές από τελικούς καταναλωτές κατέστησαν «αδύνατες για ένα χρονικό διάστημα», χωρίς να το αιτιολογεί. Στην ίδια αιτιολογική σκέψη η Επιτροπή υποστηρίζει ότι η παράβαση είχε επιπτώσεις στις αγορές καινούργιων αυτοκινήτων στη Γερμανία και την Αυστρία καθώς «και στις αγορές όλων των κρατών μελών», χωρίς να θεμελιώνει αυτόν τον ισχυρισμό. Η προσφεύγουσα παρατηρεί, επίσης, ότι η Επιτροπή όρισε το ποσό του προστίμου στηριζόμενη στις κατευθυντήριες γραμμές για τον υπολογισμό των προστίμων που επιβάλλονται κατ' εφαρμογή του άρθρου 15, παράγραφος 2, του κανονισμού 17 και του άρθρου 65, παράγραφος 5, της Συνθήκης ΕΚΑΧ (ΕΕ 1998, C 9, σ. 3, στο εξής: κατευθυντήριες γραμμές). Η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι οι κατευθυντήριες γραμμές, οι οποίες δημοσιεύθηκαν στην *Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων* δύο εβδομάδες πριν από την έκδοση της προσβαλλομένης αποφάσεως, διατυπώθηκαν ακριβώς ενόψει της διαδικασίας που είχε κινηθεί εναντίον της και

υπογραμμίζει ότι, παραβιάζουσα την υποχρέωση αιτιολογήσεως, η Επιτροπή δεν αναφέρθηκε ρητώς σ' αυτές.

291 Η προσφεύγουσα προσθέτει ότι η Επιτροπή παραπέμπει σε πολλές υποσημειώσεις της αποφάσεως σε έγγραφα τα οποία δεν προσκόμισε ή προσκόμισε μόνο μερικώς.

292 Τέλος, η προσφεύγουσα εμμένει στο ότι από τα παρατιθέμενα στην απόφαση έγγραφα δεν αποδεικνύεται η ύπαρξη ατομικών ή γενικών μέτρων κατά των νομίμων επανεξαγωγών από την Ιταλία.

293 Η καθής υποστηρίζει ότι η απόφαση ουδόλως στερείται αιτιολογίας. Ισχυρίζεται ότι εξέθεσε τα πραγματικά περιστατικά και τους νομικούς λόγους που έχουν ουσιαστική σημασία για την αιτιολόγηση της αποφάσεως και ότι εξέθεσε τα στοιχεία που την οδήγησαν στη λήψη της αποφάσεως αυτής. Όλες οι διαπιστώσεις που περιέχονται στην απόφαση αιτιολογούνται διά της παραπομπής, μέσω υποσημειώσεως, στα έγγραφα επί των οποίων στηρίζεται. Ομοίως, τα διάφορα μέτρα που χαρακτηρίζονται ως παράβαση περιγράφονται και αναλύονται λεπτομερώς, αναφέρονται δε, επίσης, και οι συνέπειες των μέτρων αυτών, ιδίως διά της παραθέσεως επιστολών τελικών καταναλωτών. Η νομική εκτίμηση αιτιολογείται, επίσης, πλήρως. Εξάλλου, όλα τα κύρια επιχειρήματα που προέβαλε η προσφεύγουσα στο πλαίσιο της διοικητικής διαδικασίας αναλύονται και αντικρούονται στην απόφαση.

294 Όσον αφορά ειδικότερα το ζήτημα αν η προβαλλόμενη παράβαση τερματίστηκε ή όχι, η καθής υποστηρίζει ότι η προσήκουσα αιτιολογία περιέχεται στην αιτιολογική σκέψη 219 της αποφάσεως, κατά την οποία η προσφεύγουσα δεν επέφερε τις απαιτούμενες τροποποιήσεις, ιδίως στις συμβάσεις αντιπροσωπείας, κατόπιν των οχλήσεων του Φεβρουαρίου και του Μαΐου 1995, καθώς και στις αιτιολογικές σκέψεις 202 και 203 της αποφάσεως, κατά τις οποίες η παράβαση εξακολουθούσε να υφίσταται όσο δεν είχε τροποποιηθεί το σύστημα πριμοδοτήσεως. Η εκτίμηση της διάρκειας της παραβάσεως αιτιολογείται δεόντως.

295 Όσον αφορά την αιτίαση της προσφεύγουσας ότι η απόφαση παραπέμπει, σε πολλές υποσημειώσεις, σε έγγραφα τα οποία δεν προσκομίστηκαν καθόλου ή εν μέρει μόνον, η καθής παρατηρεί ότι η αιτίαση αυτή διατυπώθηκε για πρώτη φορά στο στάδιο του υπομνήματος απαντήσεως και είναι, κατά συνέπεια, απαράδεκτη. Εν πάση περιπτώσει, η αιτίαση αυτή είναι επίσης αβάσιμη, δεδομένου ότι η υποχρέωση αιτιολογήσεως ουδόλως σημαίνει ότι πρέπει να προσκομιστούν πλήρως όλα τα αποδεικτικά στοιχεία επί των οποίων στηρίζεται η απόφαση.

296 Τέλος, η καθής παρατηρεί ότι το γεγονός ότι η απόφαση αντιστοιχεί σε μεγάλο μέρος προς την κοινοποίηση των αιτιάσεων δεν σημαίνει παραβίαση της υποχρεώσεως αιτιολογήσεως.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

297 Από την αιτιολογία της προσβαλλομένης αποφάσεως προκύπτει, σύμφωνα με τις απαιτήσεις του άρθρου 190 της Συνθήκης ΕΚ (νυν άρθρο 253 ΕΚ), κατά τρόπο σαφή και μη επιδεχόμενο αμφισβήτηση η συλλογιστική της Επιτροπής έτσι ώστε, αφενός, η προσφεύγουσα να γνωρίζει τους λόγους της εν λόγω αποφάσεως, προκειμένου να υπερασπιστεί τα δικαιώματά της και, αφετέρου, το Πρωτοδικείο να ασκήσει τον έλεγχό του ως προς το βάσιμο αυτής (βλ. την απόφαση του Δικαστηρίου της 15ης Μαΐου 1997, C-278/95 P, Siemens κατά Επιτροπής, Συλλογή 1997, σ. I-2507, σκέψη 17, και τις αποφάσεις του Πρωτοδικείου της 6ης Απριλίου 1995, T-150/89, Martinelli κατά Επιτροπής, Συλλογή 1995, σ. II-1165, σκέψη 65, και Deutsche Bahn κατά Επιτροπής, προαναφερθείσα, σκέψη 96).

298 Πράγματι, στην προσβαλλόμενη απόφαση συναφώς εξηγείται, τούτο δε για τις διάφορες προσαπτόμενες συμπεριφορές, ο λόγος για τον οποίο η Επιτροπή έκρινε ότι η προσφεύγουσα παρέβη το άρθρο 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης. Οι αναλύσεις στις οποίες προέβη η Επιτροπή έδωσαν τη δυνατότητα στο Πρωτοδικείο να ασκήσει τον έλεγχο νομιμότητας. Εξάλλου, τόσο στο δικόγραφο της προσφυγής όσο

και στη συνέχεια της διαδικασίας, η προσφεύγουσα απάντησε στα επιχειρήματα που διατυπώνει η Επιτροπή στην απόφαση ως προς τη διαπίστωση της παραβάσεως, πράγμα που αποδεικνύει ότι η απόφαση της παρέσχε τα αναγκαία στοιχεία προς υπεράσπιση των δικαιωμάτων της.

299 Εξάλλου, στην απόφαση και, ειδικότερα, στις αιτιολογικές σκέψεις 194 έως 201 αυτής, η Επιτροπή απάντησε ρητώς, όπως εκτίθεται ανωτέρω στη σκέψη 27, σε ορισμένες από τις παρατηρήσεις που διατύπωσαν η προσφεύγουσα και η Audi σε απάντηση της ανακοινώσεως των αιτιάσεων. Πρέπει σχετικώς να προστεθεί ότι δεν απόκειται στην Επιτροπή να απαντήσει στις λεπτομερείς αντιρρήσεις της προσφεύγουσας, όπως αυτές που προβλήθηκαν αναφορικά με την πολιτική της στον τομέα του περιθωρίου. Αρκεί η Επιτροπή να εξηγήσει σαφώς και κατηγορηματικώς, όπως έκανε στις αιτιολογικές σκέψεις 62 έως 66 της αποφάσεως, γιατί θεώρησε ότι εφαρμόστηκε σύστημα σπαστού περιθωρίου (βλ. την απόφαση Siemens κατά Επιτροπής, προαναφερθείσα, σκέψεις 17 και 18). Επίσης, η Επιτροπή αιτιολόγησε προσηκόντως τις αναλύσεις των κατασχεθέντων εγγράφων εξηγώντας αναλυτικώς για ποιους λόγους θεώρησε ότι τα έγγραφα αυτά απεδείκνυαν την ύπαρξη της προβαλλομένης παραβάσεως, χωρίς να απαντήσει σημείο προς σημείο στις διαφορετικές ερμηνείες των εγγράφων αυτών που υποστήριξε η προσφεύγουσα στην απάντησή της προς την ανακοίνωση των αιτιάσεων. Τέλος, η Επιτροπή εξήγησε σαφώς, στην αιτιλογική σκέψη 56 της αποφάσεως, γιατί έκρινε την απαγόρευση πωλήσεων προς τους «salonisti», την οποία συνήγαγε από τα αναφερόμενα στην υποσημείωση 68 της αποφάσεως έγγραφα, ως επιβαρυντικό στοιχείο, τονίζοντας ότι δεν γινόταν καμία διάκριση μεταξύ ανεξαρτήτων μεταπωλητών και μεσολαβητών και ότι, κατά συνέπεια, η απαγόρευση αυτή περιελάμβανε και τους δεύτερους.

300 Καθόσον η προσφεύγουσα προσάπτει στην Επιτροπή ότι δεν εξειδίκευσε τους λόγους για τους οποίους θεωρούσε ότι η παράβαση δεν είχε εντελώς τερματισθεί κατά τον χρόνο εκδόσεως της αποφάσεως, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι ούτε αυτό το επιχείρημα είναι βάσιμο. Καίτοι αληθεύει ότι ο ισχυρισμός αυτός δεν αποδείχθηκε και, κατά συνέπεια, συνιστά πλάνη περί τα πραγματικά περιστατικά, ώστε η προσβαλλόμενη απόφαση να πρέπει να ακυρωθεί καθόσον περιλαμβάνει αυτόν τον ισχυρισμό (βλ. ανωτέρω σκέψη 202), εντούτοις αληθεύει επίσης ότι η Επιτροπή εξέθεσε την αιτιολογία της επί του ζητήματος, διευκρινίζουσα, στην αιτιολογική

σκέψη 219 της αποφάσεως, ότι «δεν καταργήθηκαν οι προγενέστερες επιβεβλημένες παρεμποδίσεις πωλήσεων σε καταναλωτές και μεσάζοντες. Συγκεκριμένα, τα συμβόλαια διανομής δεν προσαρμόστηκαν καταλλήλως».

301 Όσον αφορά τον ορισμό του προστίμου, αρκεί η διαπίστωση ότι η Επιτροπή λεπτομερώς εξήγησε, στις αιτιολογικές σκέψεις 215 έως 222 της προσβαλλομένης αποφάσεως, τα κριτήρια βάσει των οποίων υπολόγισε το πρόστιμο που επιβλήθηκε στην προσφεύγουσα. Δεδομένου ότι η Επιτροπή υπογράμμισε, στην αιτιολογική σκέψη 213 της αποφάσεως, επισημαίνουσα τα στοιχεία που προσδίδουν στην παράβαση ιδιαίτερη βαρύτητα, ότι «δυσκολεύτηκαν σημαντικά και για ένα χρονικό διάστημα σταμάτησαν ολοκλήρως οι πωλήσεις αυτοκινήτων για παράλληλη εξαγωγή από τους καταναλωτές» και ότι η παράβαση είχε συνέπειες «στις αγορές καινούριων αυτοκινήτων στη Γερμανία και την Αυστρία και στις αγορές όλων των κρατών μελών», πρέπει να γίνει δεκτό ότι οι σκέψεις αυτές λογικώς απορρέουν από τις προηγούμενες διαπιστώσεις που εκτίθενται στην απόφαση, κατά τις οποίες η προσφεύγουσα και οι θυγατρικές της παρεμπόδισαν το σύνολο των επανεξαγωγών από την Ιταλία, τούτο δε επιτυχώς (βλ. π.χ. την αιτιολογική σκέψη 146 της αποφάσεως). Εξάλλου, αντιθέτως προς όσα υποστηρίζει η προσφεύγουσα, η Επιτροπή ρητώς αναφέρθηκε, στην αιτιολογική σκέψη 217 της αποφάσεως, στις κατευθυντήριες γραμμές επί των οποίων στηρίχθηκε και παρέθεσε στο φύλλο της Επίσημης Εφημερίδας στο οποίο δημοσιεύθηκαν.

302 Τέλος, αντιθέτως προς όσα ισχυρίζεται η προσφεύγουσα, η Επιτροπή δεν είχε την υποχρέωση να προσκομίσει τα έγγραφα στα οποία παραπέμπει στις υποσημειώσεις της αποφάσεως, εφόσον η προσφεύγουσα ή οι θυγατρικές της τα έχουν στη διάθεσή τους (απόφαση του Πρωτοδικείου της 24ης Απριλίου 1996, T-551/93, T-231/94 έως T-234/94, Industrias Pesqueras Campos κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 1996, σ. II-247, σκέψη 144).

303 Εκ των ανωτέρω προκύπτει ότι ο τέταρτος λόγος πρέπει να απορριφθεί.

Ε — *Επί του πέμπτου λόγου που αναφέρεται στην παραβίαση του δικαιώματος ακροάσεως*

Επιχειρήματα των διαδίκων

304 Η προσφεύγουσα παρατηρεί ότι με επιστολή της Επιτροπής της 29ης Νοεμβρίου 1996 απορρίφθηκε το αίτημά της για παράταση της προθεσμίας που της είχε ταχθεί προκειμένου να υποβάλει τις παρατηρήσεις της επί της ανακοινώσεως των αιτιάσεων. Η προθεσμία αυτή ήταν δίμηνη ενώ, λόγω της σημασίας της ανακοινώσεως των αιτιάσεων, του αριθμού των ενδιαφερομένων και των προς εξέταση εγγράφων σε διάφορες γλώσσες, ο χρόνος που ήταν αναγκαίος για τη σύνταξη των παρατηρήσεων ήταν προφανώς μεγαλύτερος.

305 Η προσφεύγουσα διευκρινίζει ότι, καίτοι αληθεύει ότι το επείγον της υποθέσεως αποτελεί ένα στοιχείο που πρέπει να λαμβάνεται υπόψη, εντούτοις είναι επίσης προφανές ότι η παρούσα υπόθεση δεν είχε έναν τέτοιο χαρακτήρα κατά την Επιτροπή, δεδομένου ότι η ίδια χρειάστηκε περισσότερο από έτος προς διεξαγωγή της έρευνάς της πριν από την κοινοποίηση των αιτιάσεων και ακόμη ένα έτος για την έκδοση της προσβαλλομένης αποφάσεως, αφού έλαβε τις παρατηρήσεις επί της εν λόγω ανακοινώσεως.

306 Η καθής παρατηρεί ότι η ταχθείσα προθεσμία των δύο μηνών και δύο εβδομάδων (περιλαμβανομένων των διακοπών των Χριστουγέννων), είναι σημαντικά μεγαλύτερη από την ελάχιστη προθεσμία των δύο εβδομάδων που προβλέπει το άρθρο 11, παράγραφος 1, του κανονισμού 99/63/ΕΟΚ της Επιτροπής, της 25ης Ιουλίου 1963, σχετικά με τις ακροάσεις που προβλέπει το άρθρο 19, παράγραφοι 1 και 2, του κανονισμού 17 (ΕΕ ειδ. έκδ. 08/001, σ. 37). Η καθής υποστηρίζει ότι δεν υπήρχε κανένας βάσιμος λόγος για την παράτασή της. Παρατηρεί, σχετικώς, ότι το μεγαλύτερο μέρος των αποδεικτικών στοιχείων προερχόταν από τα γραφεία της προσφεύγουσας και των θυγατρικών της Audi και Autogerma, ότι τα έγγραφα αυτά ήταν συντεταγμένα στις γλώσσες που συνήθως χρησιμοποιούν οι εταιρίες αυτές στην

επικοινωνία τους και ότι, πλην των Ιταλών αντιπροσώπων οι οποίοι δεν έλαβαν ενεργό μέρος στην παράβαση, όλα τα εμπλεκόμενα πρόσωπα ανήκαν στον ίδιο όμιλο.

307 Εξάλλου, δεδομένου ότι η προσφεύγουσα δεν εξήγησε επί ποίων σημείων ήθελε να διατυπώσει λεπτομερέστερες παρατηρήσεις, δεν απέδειξε σε τι εθίγη το δικαίωμά της να διατυπώσει προφορικώς την αποψή της.

308 Τέλος, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι η υπόθεση ήταν επείγουσα, δεδομένου του μεγάλου αριθμού καταγγελιών εκ μέρους των καταναλωτών. Προσθέτει, επίσης, ότι καίτοι δυστυχώς η διοικητική διαδικασία καθυστέρησε και ότι η απόφαση δεν μπόρεσε να εκδοθεί γρήγορα, εντούτοις δεν μπορεί να καταστεί εκ των υστέρων παράνομη η αμφισβητούμενη άρνηση παρατάσεως της προθεσμίας.

309 Στην απάντησή της η προσφεύγουσα παρατηρεί ότι η καθής επικαλείται στο υπόμνημα αντικρούσεως το επείγον της υποθέσεως προκειμένου να δικαιολογήσει την άρνηση παρατάσεως της προθεσμίας, ενώ στην απορριπτική επιστολή προβλήθηκε ένας εντελώς διαφορετικός λόγος, ότι δηλαδή η υπόθεση δεν ήταν «εξαιρετικά δυσχερής». Πέραν αυτής της προφανούς αντιφάσεως, η προσφεύγουσα διαπιστώνει ότι τα υπομνήματα που κατατέθηκαν ενώπιον του Πρωτοδικείου και, ιδίως, η αίτηση παρατάσεως της προθεσμίας για το υπόμνημα αντικρούσεως αποδεικνύουν ότι η υπόθεση αυτή είναι «εξαιρετικά περίπλοκη».

310 Η καθής αντιτάσσει ότι ο όγκος και το περιεχόμενο του υπομνήματος αντικρούσεως ευλόγως αντιστοιχούν σε εκείνα του δικογράφου της προσφυγής.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

311 Κατά πάγια νομολογία, ο σεβασμός των δικαιωμάτων άμυνας σε διαδικασίες που μπορούν να οδηγήσουν στην επιβολή κυρώσεων επιβάλλει να παρέχεται στην οικεία επιχείρηση η δυνατότητα, ήδη από το στάδιο της διοικητικής διαδικασίας, να καταστήσει λυσιτελώς γνωστή την άποψή της ως προς το υποστατό και την κρισιμότητα των πραγματικών περιστατικών, αιτιάσεων και συνθηκών που επικαλείται η Επιτροπή (απόφαση του Δικαστηρίου της 13ης Φεβρουαρίου 1979, υπόθεση 85/76, Hoffmann-La Roche κατά Επιτροπής, Συλλογή τόμος 1979/II, σ. 215, σκέψη 11· και απόφαση του Πρωτοδικείου της 23ης Φεβρουαρίου 1994, Τ-39/92 και Τ-40/92, Συλλογή 1994, σ. II-49, σκέψη 48).

312 Όσον αφορά, ειδικότερα, τον καθορισμό της προθεσμίας για την κατάθεση των παρατηρήσεων επί της ανακοινώσεως των αιτιάσεων, το άρθρο 11, παράγραφος 1, του κανονισμού 99/63 επιβάλλει στην Επιτροπή την υποχρέωση να λαμβάνει υπόψη «τον απαραίτητο χρόνο για την προπαρασκευή των παρατηρήσεων» και το «επείγον της υποθέσεως».

313 Καίτοι αληθεύει εν προκειμένω ότι η προθεσμία που ετάχθη ήταν μικρή σε σχέση με τον όγκο του φακέλου και τον αριθμό των παρανόμων συμπεριφορών που προσήπτοντο στον όμιλο Volkswagen, αληθεύει επίσης ότι η προσφεύγουσα μπόρεσε λυσιτελώς να κάνει γνωστή την άποψή της. Πράγματι, από τις παρατηρήσεις επί της ανακοινώσεως των αιτιάσεων που διατυπώθηκαν με επιστολή της 12ης Ιανουαρίου 1997 προκύπτει ότι η προσφεύγουσα εξέθεσε με μεγάλη λεπτομέρεια την άποψή της επί όλων των ουσιαστικών ισχυρισμών της Επιτροπής. Η προσφεύγουσα δεν προσδιόρισε, εξάλλου, επί ποιων πτυχών των δικογραφίας θα είχε διατυπώσει εκτενέστερες παρατηρήσεις αν της είχε παραχωρηθεί μεγαλύτερη προθεσμία.

314 Επομένως, δεν αποδείχθηκε ότι η ταχθείσα εν προκειμένω προθεσμία προς υποβολή των παρατηρήσεων επί της ανακοινώσεως αιτιάσεων ήταν εξαιρετικά σύντομη και ότι η Επιτροπή παρέλειψε να λάβει προσηκόντως υπόψη τον χρόνο που απαιτείται για τη διατύπωση τέτοιων παρατηρήσεων.

315 Εν πάση περιπτώσει, λόγος ακυρώσεως αναφερόμενος σε παραβίαση δικαιωμάτων άμυνας μπορεί να γίνει δεκτός μόνο στην περίπτωση που η προβαλλόμενη παραβίαση μπορεί πράγματι να επηρεάσει την υπεράσπιστη του προσφεύγοντος διαδίκου (βλ. την απόφαση του Πρωτοδικείου της 29ης Ιουνίου 1995, T-37/91, ICI κατρά Επιτροπής, Συλλογή 1995, σ. II-1901, σκέψεις 59, 66 και 70). Όπως, όμως, τονίζεται στις προηγούμενες σκέψεις αυτό δεν συμβαίνει στην παρούσα υπόθεση.

316 Επιβάλλεται, εξάλλου, η διαπίστωση ότι ο λόγος αρνήσεως που προέβαλε η Επιτροπή στο αίτημα παρατάσεως της προθεσμίας, δηλαδή ότι η υπόθεση δεν είναι εξαιρετικά περίπλοκη, δεν είναι εσφαλμένος. Πράγματι, η δικογραφία, καίτοι ογκώδης, δεν παρουσιάζει μεγάλη δυσχέρεια για την προσφεύγουσα, δεδομένου ότι υποτίθεται ότι είναι καλά ενημερωμένη τόσο για τις συμπεριφορές του ομίλου Volkswagen όσο και για την κοινοτική νομοθεσία και νομολογία σχετικά με τις παράλληλες εισαγωγές.

317 Τέλος, καθόσον το άρθρο 11, παράγραφος 1, του κανονισμού 99/63 επιβάλλει, επίσης, να λαμβάνεται υπόψη το επείγον της υποθέσεως, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η Επιτροπή, επειδή έκρινε ότι επρόκειτο για ιδιαιτέρως βαρεία παραβίαση των κανόνων του ανταγωνισμού, υποχρεώθηκε να προωθήσει ταχύτερα τη διοικητική αυτή διαδικασία, ώστε να μπορέσει να θέσει το ταχύτερο τέρμα στις προσαπτόμενες συμπεριφορές. Αντιθέτως προς όσα ισχυρίζεται η προσφεύγουσα, η άποψη αυτή δεν επηρεάζεται από το γεγονός ότι διέρρευσε ένα έτος μεταξύ των ελέγχων και της αποστολής της ανακοινώσεως των αιτιάσεων και ίδιο χρονικό διάστημα μεταξύ της παραλαβής των παρατηρήσεων επ' αυτής της ανακοινώσεως και της εκδόσεως της αποφάσεως. Πράγματι, η Επιτροπή έπρεπε να εξετάσει μεγάλο αριθμό εγγράφων, ενώ η προσφεύγουσα και η Audi, κατ' ουσίαν, δεν είχαν παρά να παράσχουν εξηγήσεις για την ίδια τη συμπεριφορά τους όπως προέκυπτε εκ των ανωτέρω εγγράφων (βλ. την απόφαση Suiker Unie κ.λπ. κατά Επιτροπής, προαναφερθείσα, σκέψεις 97 και 98).

318 Εκ των ανωτέρω προκύπτει ότι ο πέμπτος λόγος πρέπει επίσης να απορριφθεί.

ΣΤ — *Επί του επικουρικού λόγου που αναφέρεται στον υπερβολικό χαρακτήρα του επιβληθέντος προστίμου*

Επιχειρήματα των διαδίκων

319 Η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι ακόμα και αν υποτεθεί ότι οι πραγματικές και νομικές διαπιστώσεις της Επιτροπής είναι βάσιμες, το επιβληθέν πρόστιμο είναι εντελέως δυσανάλογο. Πρώτον, οι συγκεκριμένες συνέπειες της προβαλλομένης παραβάσεως επί του εμπορίου μεταξύ κρατών μελών είναι αμελητέες. Δεύτερον, η προσφεύγουσα ουδέποτε είχε την πρόθεση να διαπράξει παραβάσεις, τα έγγραφα δε που παρατίθενται στην απόφαση προκειμένου να αποδείξουν το αντίθετο (αιτιολογική σκέψη 214 της αποφάσεως) ερμηνεύθηκαν από την Επιτροπή κατά τρόπο εντελώς εσφαλμένο. Η προσφεύγουσα, εξάλλου, δεν καταχράστηκε τη σχέση εξαρτήσεως που υφίστατο μεταξύ των αντιπροσώπων και των κατασκευαστών. Αντιθέτως, οχλήσεις και κυρώσεις επιβλήθηκαν μόνο στους αντιπροσώπους που δεν τηρούσαν τη σύμβασή τους.

320 Η προσφεύγουσα φρονεί, επίσης, ότι δεν τηρήθηκαν οι κατευθυντήριες γραμμές, δεδομένου ότι η Επιτροπή δεν όρισε τη σχετική γεωγραφική αγορά, ενώ κατά τις κατευθυντήριες γραμμές πρέπει «να λαμβάνεται υπόψη (...) η έκταση της σχετικής γεωγραφικής αγοράς».

321 Τέλος, η προσφεύγουσα επαναλαμβάνει ότι ορισμένα στοιχεία που ελήφθησαν υπόψη προς καθορισμό του προστίμου, ουδόλως αποδείχθηκαν στην απόφαση και ότι η διάρκεια της παραβάσεως που έλαβε υπόψη της η Επιτροπή είναι ανακριβής. Υπενθυμίζει, επίσης, ότι η Autogerma κοινοποίησε την convenzione B στην Επιτροπή, με επιστολή της 20ής Ιανουαρίου 1988, ενώ η Επιτροπή από το έγγραφο αυτό συνάγει την ύπαρξη παραβάσεως από το τέλος του έτους 1987. Συνεπώς, αν πράγματι η συμφωνία αυτή αντέβαινε στο άρθρο 85 της Συνθήκης, η Επιτροπή δεν τήρησε την υποχρέωσή της, την απορρέουσα από το άρθρο 89 της Συνθήκης, να προτείνει, εφόσον διαπιστώνει ότι υπάρχει παράβαση, τα κατάλληλα μέτρα προκειμένου να τεθεί τέρμα σ' αυτήν. Το γεγονός ότι η Επιτροπή εξέδωσε την απόφαση μόλις το 1998, δικαιολογεί περιορισμό του προστίμου. Εξάλλου, κατά το άρθρο 15, παράγραφος 5, του κανονισμού 17, δεν μπορεί να επιβληθεί κανένα πρόστιμο για συμφωνίες που έχουν κοινοποιηθεί. Επομένως ο κανόνας αυτός θα έπρεπε να έχει εφαρμοστεί για την convenzione B, αλλά επίσης και για τις μεταγενέστερες τροπο-

ποιήσεις της, οι οποίες πάντα εντάσσονταν στο πλαίσιο της συμφωνίας που είχε κοινοποιηθεί.

322 Η προσφεύγουσα υπενθυμίζει ότι η Επιτροπή γνώριζε από ετών ότι εζητείτο από ορισμένους πελάτες να αναλάβουν κάποια υποχρέωση, αλλά ανέχθηκε το μέτρο αυτό και δήλωσε ότι έπρεπε σχετικώς να γίνει διευκρίνιση στον κανονισμό 1475/95.

323 Η προσφεύγουσα παρατηρεί, επίσης, ότι η καθής δέχεται, σε απάντηση στον λόγο που αναφέρεται σε παραβίαση των δικαιωμάτων άμυνας, ότι υπήρξε δυστυχώς καθυστέρηση στην εξέλιξη της διοικητικής διαδικασίας. Η καθυστέρηση, όμως, αυτή παρέτεινε την περίοδο που η Επιτροπή έλαβε υπόψη της για τον καθορισμό του προστίμου και, κατά συνέπεια, και το ίδιο το ποσό της εν λόγω κυρώσεως.

324 Η Επιτροπή, επίσης, εσφαλμένα έκρινε ως επιβαρυντικό στοιχείο το γεγονός ότι είχε επισημάνει, με επιστολή της 24ης Φεβρουαρίου 1995, ότι πληροφορήθηκε την ύπαρξη εμποδίων στις επανεξαγωγές από την Ιταλία, τα οποία συνιστούσαν παράβαση των κοινοτικών κανόνων περί ανταγωνισμού και ότι η προσφεύγουσα και η Audi δεν έλαβαν υπόψη τους την προειδοποίηση αυτή. Η προσφεύγουσα, όμως, υπογραμμίζει ότι απεστάλη στους αντιπροσώπους εγκύκλιος στις 16 Μαρτίου 1995. Κατά τη διάρκεια της έρευνας που διεξήγαγε η Επιτροπή η προσφεύγουσα έλαβε σειρά μέτρων προκειμένου να θέσει τέρμα σε όλες τις προβαλλόμενες παραβάσεις.

325 Τέλος, η προσφεύγουσα προσάπτει στην Επιτροπή ότι δεν έλαβε υπόψη της, ως ελαφρυντικό στοιχείο, τη σημαντική διολίσθηση της ιταλικής λιρέτας από τον Σεπτέμβριο του 1992, ενώ η ίδια η Επιτροπή είχε αναγνωρίσει, σε ανακοίνωση της 31ης Οκτωβρίου 1995 σχετικά με την επίδραση των νομισματικών διακυμάνσεων στην εσωτερική αγορά, ότι οι νομισματικές διακυμάνσεις προκαλούν ορισμένες δυσχέρειες στην οικονομία της Ενώσεως. Η προσφεύγουσα υπογραμμίζει, σχετικώς, ότι δεν υπάρχει ακόμα ενιαία ευρωπαϊκή αγορά εντός της οποίας ένας κατα-

σκευαστής αυτοκινήτων να έχει τη δυνατότητα να πωλεί τα ίδια προϊόντα παντού βάσει ενιαίας στρατηγικής. Πράγματι, κατά την άποψή της, τα κράτη μέλη έχουν διαφορετικά φορολογικά συστήματα και νομίσματα, πράγμα το οποίο, στην πράξη, περιορίζει το ενδοκοινοτικό εμπόριο πολύ περισσότερο από τους περιορισμούς του ανταγωνισμού που εισάγουν οι ίδιοι οι κατασκευαστές. Λόγω αυτών των διαφορών οι κατασκευαστές δεν έχουν τη δυνατότητα να πωλούν σε όλα τα κράτη μέλη στην ίδια τιμή. Η προσφεύγουσα επικαλείται, σχετικώς, επιστολή της 25ης Φεβρουαρίου 1998, την οποία απηύθυνε ο κ. Van Miert στον πρώην πρόεδρο της Zentralverband des deutschen Kraftfahrzeuggewerbes, όπου παραδέχεται ότι «ελλείψει εναρμονίσεως και λόγω νομισματικών διακυμάνσεων που συχνά παρατηρούνται μεταξύ κρατών μελών, η εσωτερική αγορά δεν έχει ακόμα ολοκληρωθεί, όσον αφορά τη διανομή αυτοκινήτων».

326 Κατά την καθής, η προσφεύγουσα κακοπίστως έλαβε μέτρα επηρεάζονται, άνευ διακρίσεως, τόσο τις απαγορευμένες όσο και τις επιτρεπόμενες επανεξαγωγές. Κατά συνέπεια, το πρόστιμο είναι ανάλογο της βαρύτητας της παραβάσεως. Εξάλλου, τη σχετική πρόθεση αποδεικνύουν ορισμένα υπηρεσιακά σημειώματα της προσφεύγουσας και της Autogerma, όπου δηλώνεται ότι τελούν σε παράβαση.

327 Η καθής επισημαίνει, στη συνέχεια, ότι γνωστοποίησε στην προσφεύγουσα, με επιστολή της 8ης Μαΐου 1987, ότι οι «κοινοποιήσεις» ορισμένων συμβάσεων αντιπροσωπείας, καθώς και των τροποποιήσεων και των παραρτημάτων τους, είναι άνευ αντικειμένου, εφόσον δεν διευκρινίζονται, σχετικά με τις συμβατικές διατάξεις που δεν εξαιρέθηκαν με τον κανονισμό 123/85, οι λόγοι για τους οποίους ζητείται εξαίρεση. Εξάλλου, η Επιτροπή την πληροφόρησε επίσης, με επιστολή της 25ης Νοεμβρίου 1988, ότι η αποστολή ορισμένων παραρτημάτων, μεταξύ των οποίων και η convenzione B, δεν μπορεί να χαρακτηρισθεί ως «κοινοποίηση», δεδομένου ότι η συνοδευτική επιστολή περιελάμβανε έξι μόνον γραμμές. Η προσφεύγουσα ουδέποτε απάντησε στις επιστολές αυτές. Στην ίδια αλληλουχία, η καθής ισχυρίζεται ότι ο ισχυρισμός κατά τον οποίο είχε θεωρήσει νόμιμο το να ζητείται από ορισμένους αγοραστές να αναλάβουν υποχρέωση είναι εσφαλμένος και παραπλανητικός. Η καθής αναφέρεται σε αλληλογραφία με την προσφεύγουσα όπου χαρακτηρίζει ρητώς την απαίτηση αναλήψεως μιας τέτοιας υποχρεώσεως ως ασυμβίβαστη με τις αρχές της κοινής αγοράς. Τέλος, παρατηρεί ότι το άρθρο 89, παράγραφος 1, τρίτη περίοδος, της Συνθήκης αποτελεί απλώς μεταβατική διάταξη, η οποία αντικαταστάθηκε με τον κανονισμό 17 και έχει, επομένως, καταστεί άνευ αντικειμένου.

328 Η καθής υποστηρίζει, επίσης, ότι ήταν πολυάριθμες οι συμφωνίες που ήταν αντίθετες προς τους κοινοτικούς κανόνες περί ανταγωνισμού, ότι η παράβαση διήρκεσε πολλά έτη (ένα από τα στοιχεία αυτής, συγκεκριμένα το σύστημα πριμοδοτήσεως, άρχισε από τα τέλη του έτους 1987), ότι τρεις επιχειρήσεις του ομίλου της προσφεύγουσας, πολλές υπηρεσίες και πολυάριθμοι υπάλληλοι διαφόρων ιεραρχικών βαθμών συνέπραξαν στις εν λόγω συμφωνίες, ότι η παράβαση προκλήθηκε από ένα σύνολο διαφορετικών μέτρων ληφθέντων στο πλαίσιο μιας συνολικής στρατηγικής και, τέλος, ότι τα αποτελέσματα αυτής της παραβάσεως έγιναν αισθητά στις αγορές όλων των κρατών μελών. Πράγματι, το σύστημα πριμοδοτήσεως κατευθύνθηκε, γενικώς, κατά των επανεξαγωγών από την Ιταλία και τα υπόλοιπα μέτρα δεν περιορίστηκαν μόνο στο εμπόριο μεταξύ του κράτους αυτού, αφενός, και της Γερμανίας και της Αυστρίας, αφετέρου.

329 Η καθής διευκρινίζει, επίσης, ότι κατά τον υπολογισμό των προσαυξήσεων που πρέπει να γίνουν λόγω της διάρκειας της παραβάσεως (αιτιολογική σκέψη 217 της αποφάσεως), προέβη σε διάκριση μεταξύ, αφενός, της περιόδου 1988 έως 1992 καθώς και του έτους 1997 και, αφετέρου, της περιόδου 1993 έως 1996. Για τη δεύτερη αυτή περίοδο το βασικό ποσό του προστίμου προσαυξήθηκε κατά 10 %. Εντούτοις, για την περίοδο από 1988 έως 1992 και για το έτος 1997, η προσαύξηση ήταν μόνο 5 %. Το συνολικό ποσό του προστίμου αντιστοιχεί στο 0,25 % περίπου του κύκλου εργασιών που πραγματοποίησε ο όμιλος Volkswagen εντός της Ευρωπαϊκής Ενώσεως κατά τη χρήση 1997 και στο 0,5 % περίπου του κύκλου εργασιών που πραγματοποίησε ο εν λόγω όμιλος κατά την ίδια χρήση εντός των χωρών στις οποίες εκδηλώθηκαν άμεσα και ειδικότερα οι συνέπειες της παραβάσεως, δηλαδή της Ιταλίας, της Γερμανίας και της Αυστρίας.

330 Κατά την άποψη της καθής, η υποτίμηση της ιταλικής λιρέτας δεν μπορεί να αποτελέσει ελαφρυντικό στοιχείο, διότι από όλους τους κατασκευαστές αυτοκινήτων που είναι εγκατεστημένοι σε κράτη μέλη πλην της Ιταλίας, μόνον η προσφεύγουσα και η Audi αντέδρασαν με μια συνολική στρατηγική παρεμβολής εμποδίων στην επανεξαγωγή.

331 Η καθής παρατηρεί, τέλος, ότι ρητώς επικαλέστηκε τις κατευθυντήριες γραμμές (αιτιολογική σκέψη 217 της αποφάσεως), προκειμένου λεπτομερώς να εξηγήσει γιατί το βασικό ποσό που ορίστηκε αρχικώς βάσει της βαρύτητας της παραβάσεως αυξήθηκε λαμβανομένης υπόψη της διάρκειας της παραβάσεως. Προσθέτει ότι ένα

από τα κριτήρια που προσδιορίζουν τη βαρύτητα της παραβάσεως είναι η γεωγραφική έκταση της αγοράς επί της οποίας εκδηλώνεται η παράβαση και ότι, αντιθέτως προς όσα υποστηρίζει η προσφεύγουσα, στις κατευθυντήριες γραμμές δεν γίνεται λόγος για γεωγραφικό ορισμό της αγοράς.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

332 Κατά το άρθρο 15, παράγραφος 2, του κανονισμού 17, η Επιτροπή δύναται να επιβάλει με απόφαση στις επιχειρήσεις οι οποίες διαπράττουν, εκ προθέσεως ή εξ αμελείας, παράβαση των διατάξεων του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης, πρόστιμο ύψους χιλίων μέχρις ενός εκατομμυρίου λογιστικών μονάδων ή και ποσό μεγαλύτερο από αυτό μέχρι ποσοστού 10 % του κύκλου εργασιών που πραγματοποιήθηκε κατά την προηγούμενη διαχειριστική περίοδο σε κάθε μία από τις επιχειρήσεις οι οποίες συνήργησαν στην παράβαση. Το ποσό του προστίμου ορίζεται βάσει της βαρύτητας και της διάρκειας της παραβάσεως.

333 Από την σαφή και ακριβή αυτή διάταξη προκύπτει ότι με αυτήν ρυθμίζονται δύο διαφορετικά ζητήματα. Πρώτον, καθορίζονται οι προϋποθέσεις που πρέπει να συντρέχουν προκειμένου η Επιτροπή να μπορέσει να επιβάλει πρόστιμα (προϋποθέσεις επιβολής). Μεταξύ των προϋποθέσεων αυτών περιλαμβάνεται και εκείνη που αφορά την εκ προθέσεως παράβαση ή την παράβαση λόγω αμέλειας (πρώτο εδάφιο). Δεύτερον, ρυθμίζεται ο τρόπος ορισμού του ποσού του προστίμου, αναλόγως της βαρύτητας και της διάρκειας της παραβάσεως (δεύτερο εδάφιο) (διάταξη του Δικαστηρίου της 25ης Μαρτίου 1996, C-137/95 P, SPO κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 1996, σ. I-1611, σκέψη 53).

334 Όσον αφορά το πρώτο ζήτημα, δεν αμφισβητείται ότι, στην παρούσα υπόθεση, η Επιτροπή διαπίστωσε ότι η παράβαση διαπράχθηκε εκ προθέσεως και όχι εξ απλής αμελείας (αιτιολογική σκέψη 214 της αποφάσεως). Η εκτίμηση αυτή είναι πλήρως δικαιολογημένη. Πράγματι, όπως διαπιστώθηκε ανωτέρω, στο πλαίσιο εξετάσεως του πρώτου λόγου, η προσφεύγουσα έλαβε μέτρα αποβλέποντα στη στεγανοποίηση της ιταλικής αγοράς και, κατά συνέπεια, στην παρεμπόδιση του ανταγωνισμού (βλ.

ανωτέρω, ιδίως σκέψεις 88, 89 και 193). Εξάλλου, για να μπορεί να θεωρηθεί ότι μια παράβαση διαπράχθηκε εκ προθέσεως δεν είναι απαραίτητο η επιχείρηση να έχει επίγνωση ότι παραβαίνει τους κανόνες αυτούς, αλλά αρκεί το ότι δεν μπορούσε να αγνοεί ότι η συμπεριφορά της είχε ως αντικείμενο τον περιορισμό του ανταγωνισμού (βλ. αποφάσεις του Πρωτοδικείου της 2ας Ιουλίου 1992, T-61/89, Dansk Pelsdyravlerforening κατά Επιτροπής, Συλλογή 1992, σ. II-1931, σκέψη 157, και της 6ης Απριλίου 1995, T-143/89, Ferriere Nord κατά Επιτροπής, Συλλογή 1995, σ. II-917, σκέψη 41). Δεδομένης όμως της υπάρξεως πάγιας νομολογίας κατά την οποία οι στεγανοποιήσεις των αγορών αντιβαίνουν προς τους κοινοτικούς κανόνες περί ανταγωνισμού (βλ. ανωτέρω σκέψη 179), η προσφεύγουσα δεν μπορούσε να αγνοεί ότι η συμπεριφορά της παρεμπόδιζε τον ανταγωνισμό.

335 Όσον αφορά το δεύτερο ζήτημα, αρκεί η υπόμνηση, πρώτον, ότι η επιλογή του ποσού του προστίμου συνιστά μέσο ασκήσεως της πολιτικής της Επιτροπής στον τομέα του ανταγωνισμού, ώστε να κατευθύνεται η συμπεριφορά των επιχειρήσεων προς την τήρηση των κανόνων περί ανταγωνισμού (αποφάσεις Martinelli κατά Επιτροπής, προαναφερθείσα, σκέψη 59, και Van Megen Sports κατά Επιτροπής, προαναφερθείσα, σκέψη 53), αλλ' ότι εναπόκειται εντούτοις, στο Πρωτοδικείο ο έλεγχος της αναλογικότητας του ποσού του επιβληθέντος προστίμου σε σχέση με τη βαρύτητα και τη διάρκεια της παραβάσεως (απόφαση Deutsche Bahn κατά Επιτροπής, προαναφερθείσα, σκέψη 127). Ειδικότερα, το Πρωτοδικείο πρέπει να σταθμίζει τη βαρύτητα της παραβάσεως και τις περιστάσεις που επικαλείται η προσφεύγουσα (απόφαση του Δικαστηρίου της 14ης Νοεμβρίου 1996, C-333/94 P, Tetra Pak κατά Επιτροπής, Συλλογή 1996, σ. I-5951, σκέψη 48).

336 Όπως προκύπτει από την εξέταση του πρώτου λόγου, η Επιτροπή διέθετε άφθονα αποδεικτικά στοιχεία που αποδείκνυαν ότι η παράβαση απέβλεπε στη στεγανοποίηση της ιταλικής αγοράς. Μια τέτοια παράβαση, εκ της φύσεώς της, είναι βαρεία. Αντιβαίνει προς τους θεμελιωδέστερους σκοπούς της Κοινότητας και, ιδίως, την υλοποίηση της ενιαίας αγοράς (απόφαση του Πρωτοδικείου της 22ας Απριλίου 1993, T-9/92, Peugeot κατά Επιτροπής, Συλλογή 1993, σ. II-493, σκέψη 42). Πράγματι, η προσφεύγουσα, από κοινού με τις θυγατρικές της, παρεμπόδισε τους καταναλωτές να ασκήσουν ακωλύτως τις ελευθερίες της κοινής αγοράς που παρέχει η Συνθήκη, διαταράσσοντας μία από τις σημαντικότερες επιτεύξεις στην οικοδόμηση της Ευρώπης. Στην προκειμένη περίπτωση η παράβαση προσλαμβάνει ακόμη μεγαλύτερη βαρύτητα λόγω του μεγέθους του ομίλου Volkswagen (βλ. την απόφαση του Δικαστηρίου της 7ης Ιουνίου 1983, 100/80 έως 103/80, Musique Diffusion française κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 1983, σ. 1825, σκέψη 120) και λόγω του ότι δια-

πράχθηκε παρά την προειδοποίηση που αποτελούσε η πάγια κοινοτική νομολογία η σχετική με τις παράλληλες εισαγωγές στον τομέα του αυτοκινήτου (βλ. την απόφαση του Πρωτοδικείου της 14ης Μαΐου 1998, T-304/94, Europa Carton κατά Επιτροπής, Συλλογή 1998, σ. II-869, σκέψη 91). Ενόψει των διαφόρων αυτών στοιχείων, η έλλειψη νομισματικής και φορολογικής εναρμονίσεως (βλ. ανωτέρω σκέψη 325), δεν μπορεί, καίτοι μπορούσε ενδεχομένως να συνεπάγεται εμπορικές δυσχέρειες για την προσφεύγουσα, να αποτελέσει δικαιολογία για τη συγκεκριμένη παράβαση, ούτε ελαφρυντικό στοιχείο. Πράγματι, αυτή η έλλειψη εναρμονίσεως δεν απαλλάσσει την προσφεύγουσα από την υποχρέωση τηρήσεως των πλέον ουσιωδών κανόνων της κοινής αγοράς, όπως είναι η απαγόρευση της στεγανοποιήσεως.

337 Εξάλλου, η Επιτροπή δεν ήταν υποχρεωμένη να ορίσει μικρότερο ποσό προστίμου, επειδή καθυστέρησε να δράσει κατά της συμπεριφοράς του ομίλου Volkswagen, αντιθέτως προς όσα υποστηρίζει η προσφεύγουσα. Βεβαίως, όταν η βαρύτητα μιας παραβάσεως δικαιολογεί την επιβολή σημαντικού προστίμου, πρέπει να λαμβάνεται υπόψη ότι η διάρκειά της θα ήταν μικρότερη αν η Επιτροπή είχε παρέμβει ταχύτερα (απόφαση του Δικαστηρίου της 6ης Μαρτίου 1974, 6/73 και 7/73, Istituto chemioterapico italiano και Comercial Solvents κατά Επιτροπής, Συλλογή τόμος 1974, σ. 113, σκέψη 51). Εντούτοις, στην προκειμένη περίπτωση, η Επιτροπή απηύθυνε μια πρώτη προειδοποιητική επιστολή στην προσφεύγουσα τον Φεβρουάριο του 1995, δηλαδή λίγο μετά την παραλαβή της πρώτης σειράς καταγγελιών εκ μέρους καταναλωτών. Υπό τις περιστάσεις αυτές δεν μπορεί να προσαφθεί στην Επιτροπή ότι αδράνησε συμβάλλουσα στην παράταση της λαμβανομένης υπόψη για τον ορισμό του ποσού του προστίμου διάρκειας της παραβάσεως. Ως προς την ισχυρισμό της προσφεύγουσας ότι η Επιτροπή παρέτεινε επίσης την περίοδο που ελήφθη υπόψη για τον ορισμό του προστίμου επειδή καθυστέρησε την εξέλιξη της διοικητικής διαδικασίας, αρκεί και πάλι η διαπίστωση ότι η διάρκεια της διαδικασίας αυτής δεν υπήρξε υπερβολικά μεγάλη (βλ. ανωτέρω σκέψη 317).

338 Το επιχείρημα της προσφεύγουσας ότι η Επιτροπή γνώριζε από ετών ότι εζητείτο από ορισμένους αγοραστές η ανάληψη υποχρεώσεως και ότι ανέχθηκε το μέτρο αυτό δεν μπορεί επίσης να γίνει δεκτό προκειμένου να μειωθεί το πρόστιμο. Πρώτον, η επιστολή που επικαλείται η προσφεύγουσα προς στήριξη αυτής της θέσεως (σημείο 220 του δικογράφου της προσφυγής· παράρτημα 220 του δικογράφου της προσφυγής) αφορά την ημερομηνία της 31ης Μαρτίου 1995 και, επομένως, είναι μεταγενέστερη της προειδοποιητικής επιστολής που της απέστειλε η Επιτροπή στις 24 Φεβρουαρίου 1995 (βλ. ανωτέρω σκέψη 10). Εξάλλου, από τη δικογραφία

προκύπτει ότι η Επιτροπή, μόλις έλαβε γνώση του μέτρου αυτού όπως το εφάρμοζαν οι αντιπρόσωποι Volkswagen και Audi περί το τέλος του έτους 1994 σε πολλά κράτη μέλη, έλαβε αρνητική θέση. Πράγματι, σε επιστολή της 23ης Νοεμβρίου 1994 γράφει στην προσφεύγουσα:

«Έχουν περιέλθει σε γνώση μας έντυπα προερχόμενα από τη Δανία και το Βέλγιο κατά τα οποία ο αγοραστής νέων αυτοκινήτων VW/Audi αναλαμβάνει την υποχρέωση να αγοράσει το αυτοκίνητο μόνο για ιδία χρήση και να μην το μεταπωλήσει πριν την παρέλευση 3 ή 6 μηνών από της καταχωρήσεώς του ή πριν τη συμπλήρωση 3000 km ή 6000 km. Σε περίπτωση μη συμμορφώσεως ο αγοραστής υποχρεούται να καταβάλει αποζημίωση ύψους 10 % της τιμής της πωλήσεως προς τον Δανό εισαγωγέα ή, όσον αφορά το Βέλγιο, προς τον αντίστοιχο αντιπρόσωπο.

Τέτοιου είδους αναλήψεις υποχρεώσεων αντιβαίνουν προς τις αρχές που διέπουν την εσωτερική αγορά, δεδομένου ότι κατευθύνονται κατά των παραλλήλων εισαγωγών. Εξάλλου, δεν καλύπτονται από τους κανόνες περί ανταγωνισμού. Παρακαλούμε να μας πληροφορήσετε αν αντίστοιχες αναλήψεις υποχρεώσεων ζητούνται και σε άλλα κράτη μέλη.

Αν δεν ανακληθούν αυτές οι αναλήψεις υποχρεώσεων θα κινηθεί διαδικασία εναντίον σας. Αναμένω τις παρατηρήσεις σας εντός δύο εβδομάδων από της λήψεως της παρούσας επιστολής.»

339 Βεβαίως, από την απάντηση της προσφεύγουσας στην εν λόγω επιστολή προκύπτει ότι απέστειλε το 1979 στην Επιτροπή το έντυπο το οποίο εζητείτο τότε από τους αγοραστές να συμπληρώσουν προς ανάληψη της υποχρεώσεως (παράρτημα 5 του υπομνήματος αντικρούσεως). Εντούτοις, δεν μπορεί να προσαφθεί στην Επιτροπή ότι δεν παρενέβη, το 1979, όταν πληροφορήθηκε την ύπαρξη αυτού μόνο του μέτρου, ούτε ότι επέδειξε ιδιαίτερη αυστηρότητα επιβάλλοντας, εντούτοις, κυρώσεις στην προσφεύγουσα το 1998, χωρίς να δεχθεί ελαφρυντικά στοιχεία για την ύπαρξη συνόλου μέτρων που απέβλεπαν στη στεγανοποίηση της ιταλικής αγοράς, μεταξύ των οποίων περιλαμβανόταν και η πρακτική να ζητείται από τους πελάτες η ανάληψη υποχρεώσεως. Εξάλλου, η υποχρέωση αυτή διέφερε από εκείνη που είχε κοινοποιηθεί το 1979, καθόσον επέτρεπε στον όμιλο Volkswagen να εξακριβώνει ευχερέστερα την τήρησή της και, ενδεχομένως, να εφαρμόζει τις κυρώσεις που προβλέπονταν σε περίπτωση μη τηρήσεώς της, διότι εζητείτο από τον αγοραστή να

αποδεικνύει, σε περίπτωση ελέγχου εκ μέρους του ομίλου, τη χρήση του αυτοκινήτου και τη διάρκειά της (υποσημείωση 128 της αποφάσεως· παράρτημα 218.1 του δικογράφου της προσφυγής: «Ο αγοραστής αναλαμβάνει εξάλλου την υποχρέωση, κατόπιν αιτήσεως του κάτωθι υπογράφοντος φορέα, να προσκομίσει έγγραφα αποδεικνύοντα ότι χρησιμοποιεί το συγκεκριμένο αυτοκίνητο ως τελικός καταναλωτής, καθώς και τη διάρκεια της περιόδου κατά την οποία είναι κάτοχος του εν λόγω αυτοκινήτου».

340 Τέλος, ορθώς η Επιτροπή δεν δέχθηκε, ως ελαφρυντικό στοιχείο, την αποστολή εγκυκλίου προς τους Ιταλούς αντιπροσώπους τον Μάρτιο του 1995. Πράγματι, όπως διαπιστώθηκε ανωτέρω, στις σκέψεις 57, 58, 88 και 107 έως 113, η παράβαση διατηρήθηκε και μετά την αποστολή αυτής της εγκυκλίου.

341 Όσον αφορά το επιχείρημα της προσφεύγουσας ότι η Επιτροπή δεν έλαβε υπόψη τις κατευθυντήριες οδηγίες, αρκεί η παρατήρηση ότι οι οδηγίες αυτές δεν επιβάλλουν τον τυπικό εκ μέρους της Επιτροπής ορισμό της σχετικής γεωγραφικής αγοράς. Συνεπώς, η Επιτροπή μπορούσε να περιοριστεί στη διαπίστωση στην οποία προβαίνει στην αιτιολογική σκέψη 213 της αποφάσεως: «Η παράβαση είχε άμεσες επιπτώσεις στην ιταλική αγορά καινούργιων αυτοκινήτων (...). Παραλλήλως η παράβαση είχε επιπτώσεις στις αγορές καινούργιων αυτοκινήτων στη Γερμανία και την Αυστρία και στις αγορές όλων των κρατών μελών.» Η διαπίστωση αυτή, εξάλλου, όπως τονίστηκε ανωτέρω (σκέψη 231), είναι βάσιμη.

342 Όσον αφορά το επιχείρημα ότι η convenzione B είχε κοινοποιηθεί το 1988 και ότι, κατά συνέπεια, η Επιτροπή δεν μπορούσε να επιβάλει κυρώσεις στην προσφεύγουσα για τον κανόνα του 15 % που περιέχεται στην εν λόγω συμφωνία, υπενθυμίζεται, πρώτον, ότι η απαγόρευση του άρθρου 15, παράγραφος 5, στοιχείο α', του κανονισμού 17 να επιβάλλονται πρόστιμα για πράξεις «μεταγενέστερες της κοινοποιήσεως στην Επιτροπή και προγενέστερες της αποφάσεως με την οποία δέχεται ή αποκλείει την εφαρμογή του άρθρου 85, παράγραφος 3, της Συνθήκης, εφόσον εμπίπτουν στα όρια της δραστηριότητας που περιγράφεται στην κοινοποίηση», ισχύει μόνο για τις συμφωνίες που έχουν κοινοποιηθεί κατά τον απαιτούμενο τύπο (απόφαση του Δικαστηρίου της 10ης Δεκεμβρίου 1985, 240/82 έως 242/82, 261/82, 262/82, 268/82 και 269/82, Stichting Sigarettenindustrie κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 3831, σκέψη 77· απόφαση SPO κ.λπ. κατά Επιτροπής, προαναφερθείσα, σκέψη 342·

βλ. επίσης την απόφαση του Δικαστηρίου της 10ης Ιουλίου 1980, 30/78, Distillers Company κατά Επιτροπής, Συλλογή 1980, σ. 2229, σκέψεις 23 και 24). Επιβάλλεται, επίσης, να παρατηρηθεί ότι με επιστολή της 25ης Νοεμβρίου 1988 (παράρτημα 3 του υπομνήματος αντικρούσεως), η Επιτροπή πληροφορεί την Autogerma ότι η εκ μέρους της αποστολή της convenzione B δεν συνιστά κοινοποίηση κατά την έννοια του κανονισμού 17:

«Με την από 20 Ιανουαρίου 1988 επιστολή σας μου γνωστοποιήσατε το κείμενο της συμβάσεως αντιπροσωπείας που προτείνει η Autogerma στους αντιπροσώπους της στην Ιταλία.

Σχετικώς σας διαβιβάζω αντίγραφο της επιστολής που η παρούσα Διεύθυνση απέστειλε στις 8 Μαΐου 1987 στην εταιρία Volkswagen (...).

Με την επιστολή αυτή δηλώνεται ότι ελήφθη υπό σημείωση η διαβεβαίωση που παρέσχε η εταιρία Volkswagen ότι προσάρμοσε προς τον κανονισμό 123/85 όλες τις συμβάσεις διανομής στις διάφορες ευρωπαϊκές χώρες. Με την ίδια επιστολή ανακοινώθηκε στην εν λόγω εταιρία ο κατάλογος των συμβάσεων διανομής του ομίλου Volkswagen ο οποίος, κατόπιν τούτου, τέθηκε στο αρχείο.

Μεταξύ των εν λόγω συμβάσεων περιλαμβανόταν και η σύμβαση διανομής που προτεινόταν προς υπογραφή στην Ιταλία (ανακοίνωσή σας της 31ης Ιανουαρίου 1963).

Στο πλαίσιο μιας τέτοιας διαδικασίας, η απλή ανακοίνωση, έστω και αν αυτή γίνεται, όπως τονίζετε, ως κοινοποίηση, δεν μπορεί να αντικαταστήσει μια κοινοποίηση κατά την έννοια του κανονισμού 17 (...) και του άρθρου 8 του κανονισμού 123/85 (...).

Συνεπώς, η Επιτροπή αδυνατεί να εκφράσει γνώμη ως προς τη συμφωνία της προτεινομένης συμβάσεως διανομής με τον κανονισμό 123/85. Αυτό δεν σημαίνει ότι η προτεινόμενη προς υπογραφή σύμβαση δεν συμφωνεί με τον ανωτέρω κανονισμό, αλλά μάλλον ότι εναπόκειται στους ενδιαφερομένους να συναγάγουν τις συνέπειες από τον κανονισμό απαλλαγής και να αναλάβουν τις ευθύνες τους συνάπτοντας συμβάσεις σύμφωνες προς τις απαιτούμενες προϋποθέσεις. Οι συμβάσεις αυτές δεν απαιτείται να κοινοποιηθούν, δεδομένου ότι έχουν ήδη απαλλαγεί με τον κανονισμό (...).

Συνεπώς, βάσει των ανωτέρω, η υπόθεση αυτή τίθεται στο αρχείο χωρίς άλλη συνέπεια.»

343 Ανεξαρτήτως του αν η ανακοίνωση της convenzione Β συνιστά ή όχι κοινοποίηση κατά την έννοια του άρθρου 17, και μόνο το γεγονός ότι η σύμβαση αυτή είχε ήδη ανακοινωθεί στην Επιτροπή από το 1988 θα έπρεπε να την οδηγήσει στο να μην θεωρήσει τη σύμβαση αυτή, μόνη της, ως στοιχείο που δικαιολογεί αύξηση του ποσού που ορίστηκε λόγω της βαρύτητας της παραβάσεως (αιτιολογική σκέψη 217 της αποφάσεως). Συνεπώς, η περίοδος από το 1988 έως το 1992, κατά την οποία ο προβλεπόμενος από την convenzione Β κανόνας του 15 % συνιστά τη μόνη προσαπτόμενη πράξη (βλ. αιτιολογική σκέψη 202 της αποφάσεως), δεν πρέπει να ληφθεί υπόψη για τον ορισμό του προστίμου, καίτοι ορθώς ο κανόνας αυτός χαρακτηρίστηκε ασυμβίβαστος με τη Συνθήκη (βλ., σχετικώς, ανωτέρω, σκέψεις 49 και 189).

344 Αντιθέτως, ο κανόνας του 15 % μπορεί να ληφθεί υπόψη για τον ορισμό του προστίμου για την περίοδο 1993 έως 1996. Πράγματι, όπως διαπιστώθηκε ανωτέρω (ιδίως στις σκέψεις 79 έως 90 και 162 έως 165), κατά την εν λόγω περίοδο, η προβλεπόμενη από τον κανόνα του 15 % οροφή συνδυάστηκε και, επομένως, ενισχύθηκε, με σκοπό την παρεμπόδιση των επανεξαγωγών, από άλλα μέτρα. Εξάλλου, από εσωτερικά έγγραφα του ομίλου Volkswagen προκύπτει ότι ο κανόνας του 15 %, κατά την περίοδο αυτή, ερμηνεύθηκε και εφαρμόστηκε κατά τρόπο διασταλτικό, δηλαδή ως κανόνας απαγορεύων οποιαδήποτε πώληση εκτός του συμβατικού εδάφους πέραν του 15 % του συνόλου των πραγματοποιουμένων πωλήσεων (βλ. ανωτέρω σκέψη 58). Συνεπώς, καίτοι αποδείχθηκε ότι η convenzione Β είχε κοινοποιηθεί, εντούτοις επιβάλλεται η διαπίστωση ότι, από το 1993, η εφαρμογή του κανόνα του 15 % υπερέβη τα όρια της δραστηριότητας που περιγράφεται στο κείμενο της συμβάσεως που απεστάλη στην Επιτροπή, έτσι ώστε, δυνάμει της σαφούς διατάξεως του άρθρου 15, παράγραφος 5, στοιχείο α', του κανονισμού 17, δεν ισχύει

πλέον η απαλλαγή από το πρόστιμο. Συνεπώς, έπρεπε να θεωρηθεί ως αρχή της περιόδου που λαμβάνεται υπόψη προς ορισμό του προστίμου η 1η Σεπτεμβρίου 1993 (βλ., σχετικώς, ανωτέρω σκέψεις 81 έως 83, καθώς και την αιτιολογική σκέψη 202 της αποφάσεως).

345 Όπως έχει ήδη διαπιστώσει το Πρωτοδικείο, η Επιτροπή έλαβε επίσης υπόψη, κατά τον ορισμό του προστίμου, το μη αποδειχθέν συμπέρασμά της ότι η παράβαση συνεχίστηκε και μετά την 30ή Σεπτεμβρίου 1996 (βλ. ανωτέρω σκέψη 200) και επικαλέστηκε, προς καθορισμό της βαρύτητας της παραβάσεως, τις εσφαλμένες διαπιστώσεις της ότι το σύστημα σπαστού περιθωρίου και η καταγγελία ορισμένων συμβάσεων αντιπροσωπείας εν είδει ποινής συνιστούσαν μέτρα ληφθέντα προς παρεμπόδιση των επανεξαγωγών (βλ. ανωτέρω σκέψη 197).

346 Εκ των ανωτέρω σκέψεων προκύπτει ότι η διάρκεια της παραβάσεως που πρέπει να ληφθεί υπόψη για τον ορισμό του προστίμου μειώνεται σε τρία έτη και ότι η περιγραφή της παραβάσεως στην οποία προβαίνει η Επιτροπή προς εκτίμηση της βαρύτητάς της δεν είναι εντελώς ακριβής. Συνεπώς, απόκειται στο Πρωτοδικείο, στο πλαίσιο της πλήρους δικαιοδοσίας του, να προβεί στη μεταρρύθμιση της αποφάσεως και στη μείωση του προστίμου που επιβλήθηκε στην προσφεύγουσα (βλ., κατ' αναλογία, την απόφαση Dunlop Slazenger κατά Επιτροπής, προαναφερθείσα, σκέψη 154).

347 Εντούτοις, η μείωση του προστίμου δεν πρέπει να είναι οπωσδήποτε αναλογική της μειώσεως της διάρκειας που έλαβε υπόψη της η Επιτροπή ούτε να αντιστοιχεί στα ποσοστά αυξήσεως που υπολόγισε η Επιτροπή για την περίοδο από το 1988 έως τον Αύγουστο του 1993, από το τελευταίο τρίμηνο του έτους 1996 και από το έτος 1997 (βλ., κατ' αναλογία, την απόφαση Dunlop Slazenger κατά Επιτροπής, προαναφερθείσα, σκέψη 178). Πράγματι, απόκειται στο Πρωτοδικείο, στο πλαίσιο της δικαιοδοσίας του, να εκτιμήσει τα περιστατικά της υποθέσεως προκειμένου να προσδιορίσει το ποσό του προστίμου (απόφαση του Δικαστηρίου της 9ης Νοεμβρίου 1983, 322/81, Michelin κατά Επιτροπής, Συλλογή 1983, σ. 3461, σκέψη 111· απόφαση του Πρωτοδικείου της 11ης Μαρτίου 1999, T-148/94, Preussag Stahl κατά Επιτροπής, Συλλογή 1999, σ. II-613, σκέψη 728). Στην παρούσα υπόθεση, η συμφυής προς τη διαπραχθείσα παράβαση σημαντική βαρύτητα, όπως αυτή υπογραμμίστηκε ανωτέρω στη σκέψη 336, αφενός, και ο εντατικός τρόπος με τον οποίο τα παράνομα μέτρα εφαρμόστηκαν, όπως προκύπτει από τις πολυάριθμες επιστολές που εξετάστηκαν ανωτέρω στο πλαίσιο του πρώτου λόγου, αφετέρου, επιβάλλουν το

πρόστιμο να είναι πράγματι αποτρεπτικό (βλ. την απόφαση του Πρωτοδικείου της 10ης Μαρτίου 1992, Τ-12/89, Solvay κατά Επιτροπής, Συλλογή 1992, σ. II-907, σκέψη 309, και την απόφαση της 17ης Ιουλίου 1997, Ferriere Nord κατά Επιτροπής, προαναφερθείσα, σκέψη 33). Υπό το πρίσμα αυτών των σκέψεων, το επιβληθέν πρόστιμο των 102 000 000 ECU, το οποίο αντιστοιχεί περίπου, όπως επιβεβαίωσε η προσφεύγουσα απαντώντας σε γραπτή ερώτηση του Πρωτοδικείου, στο 0,5 % του κύκλου εργασιών που πραγματοποίησε το 1997 ο όμιλος Volkswagen στα τρία κράτη Ιταλία, Γερμανία και Αυστρία, και στο 0,25 % του κύκλου εργασιών που πραγματοποίησε εντός της Ευρωπαϊκής Ενώσεως κατά το ίδιο έτος, δεν έχει αφύσικα υψηλό χαρακτήρα. Τέλος, το γεγονός ότι δεν αποδείχθηκαν επαρκώς τα συμπεράσματα της Επιτροπής όσον αφορά το σύστημα σπαστού περιθωρίου και την καταγγελία ορισμένων συμβάσεων αντιπροσωπείας δεν μειώνει τη σημαντική βαρύτητα της εν λόγω παραβάσεως, η οποία προσηκόντως θεμελιώθηκε με την απόδειξη των άλλων προσαπτομένων συμπεριφορών (βλ., ανωτέρω, σκέψεις 193 και 194).

348 Βάσει του συνόλου των πραγματικών περιστατικών και των σκέψεων που προεκτέθηκαν, το Πρωτοδικείο, κρίνοντας στο πλαίσιο ασκήσεως της αρμοδιότητάς του πλήρους δικαιοδοσίας, κατά την έννοια των άρθρων 172 της Συνθήκης ΕΚ (νυν άρθρου 229 ΕΚ) και 17 του κανονισμού 17 (βλ. αποφάσεις του Δικαστηρίου, της 15ης Δεκεμβρίου 1994, C-320/92 P, Finsider κατά Επιτροπής, Συλλογή 1994, σ. I-5697, σκέψη 46, και της 17ης Δεκεμβρίου 1998, C-185/95 P, Baustahlgewebe κατά Επιτροπής, Συλλογή 1998, σ. I-8417, σκέψη 129), κρίνει δίκαιο να περιορίσει το ποσό του προστίμου, εκφραζόμενο σε ευρώ, κατ' εφαρμογή του άρθρου 2, παράγραφος 1, του κανονισμού (ΕΚ) 1103/97 του Συμβουλίου, της 17ης Ιουνίου 1997, σχετικά με ορισμένες διατάξεις που αφορούν την εισαγωγή του ευρώ (ΕΕ L 162, σ. 1), σε 90 000 000 ευρώ.

Επί των δικαστικών εξόδων

349 Κατά το άρθρο 87, παράγραφος 3, του Κανονισμού Διαδικασίας του, το Πρωτοδικείο μπορεί να κατανείμει τα έξοδα ή να αποφασίσει ότι κάθε διάδικος φέρει τα δικαστικά του έξοδα σε περίπτωση μερικής ήττας των διαδίκων. Δεδομένου ότι η προσφυγή έγινε δεκτή κατά μικρό μόνο μέρος της, κατά δικαία εκτίμηση των περιστατικών της υποθέσεως, αποφασίζεται ότι η προσφεύγουσα θα φέρει τα

δικαστικά της έξοδα καθώς και τα δικαστικά έξοδα της Επιτροπής μέχρι ποσοστού 90 % και ότι η δεύτερη θα φέρει τα δικαστικά της έξοδα κατά ποσοστό 10 %.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ (τέταρτο τμήμα)

αποφασίζει:

1) **Ακυρώνει την απόφαση 98/273/ΕΚ της Επιτροπής, της 28ης Ιανουαρίου 1998, στο πλαίσιο διαδικασίας του άρθρου 85 της Συνθήκης ΕΚ (υπόθεση IV/ 35.733 — VW), καθόσον δι' αυτής διαπιστώνεται ότι:**

α) το σύστημα σπαστού περιθωρίου και η καταγγελία ορισμένων συμβάσεων αντιπροσωπείας, ως κύρωση, συνιστούν μέτρα ληφθέντα προς παρεμπόδιση των επανεξαγωγών αυτοκινήτων Volkswagen και Audi από την Ιταλία, εκ μέρους τελικών καταναλωτών και αντιπροσώπων της Volkswagen και της Audi σε άλλα κράτη μέλη·

β) η παράβαση δεν είχε παύσει πλήρως κατά την περίοδο από 1ης Οκτωβρίου 1996 μέχρι την έκδοση της αποφάσεως.

2) **Μειώνει σε 90 000 000 ευρώ το ποσό του προστίμου που επιβλήθηκε στην προσφεύγουσα με το άρθρο 3 της προσβαλλομένης αποφάσεως.**

3) **Απορρίπτει την προσφυγή κατά τα λοιπά.**

4) **Η προσφεύγουσα φέρει τα δικαστικά της έξοδα και το 90 % των εξόδων στα οποία υποβλήθηκε η Επιτροπή.**

5) **Η Επιτροπή φέρει το 10 % των δικαστικών της εξόδων.**

Moura Ramos Tiili Mengozzi

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 6 Ιουλίου 2000.

Ο Γραμματέας Ο Πρόεδρος

H. Jung V. Tiili

Περιεχόμενα

Πραγματικά περιστατικά και νομικό πλαίσιο II-2714

Διαδικασία και αιτήματα των διαδίκων II-2726

Επί της ουσίας II-2727

Α — Πρώτος λόγος, αναφερόμενος σε πλάνη περί τα πραγματικά περιστατικά κατά την εφαρμογή του άρθρου 85 της Συνθήκης II-2728

Επί των εμποδίων επανεξαγωγής II-2728

Προκαταρκτικές διαπιστώσεις II-2728

Επί της παραβάσεως που προκύπτει από το σύστημα πριμοδοτήσεως II-2729

— Επιχειρήματα των διαδίκων II-2729

— Εκτίμηση του Πρωτοδικείου II-2732

Επί της θεσπίσεως συστήματος σπαστού περιθωρίου II-2737

— Επιχειρήματα των διαδίκων II-2737

— Εκτίμηση του Πρωτοδικείου II-2739

Επί του εμποδίου που προκύπτει από τα μέτρα που ελήφθησαν σε επίπεδο εφοδιασμού II-2743

— Επιχειρήματα των διαδίκων II-2743

— Εκτίμηση του Πρωτοδικείου II-2745

Επί του εμποδίου που προκύπτει από την εμπορική συμπεριφορά έναντι των καταναλωτών II-2750

— Επιχειρήματα των διαδίκων II-2750

— Εκτίμηση του Πρωτοδικείου II-2754

Επί του επιχειρήματος της προσφεύγουσας ότι τα ληφθέντα μέτρα αποβλέπουν μόνο στην παρεμπόδιση των πωλήσεων προς μη εξουσιοδοτημένους μεταπωλητές II-2761

— Επιχειρήματα των διαδίκων II-2761

— Εκτίμηση του Πρωτοδικείου II-2765

Επί των ελέγχων, των προειδοποιήσεων και των κυρώσεων που αντιμετώπισαν οι αντιπρόσωποι II-2773

— Επιχειρήματα των διαδίκων II-2773

— Εκτίμηση του Πρωτοδικείου II-2777

Επί των συνεπειών της παρεμποδίσεως των επανεξαγωγών ..... II - 2780

Επιχειρήματα των διαδίκων ..... II - 2780

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου ..... II - 2782

Επί της διάρκειας της παρεμποδίσεως των επανεξαγωγών ..... II - 2784

Επιχειρήματα των διαδίκων ..... II - 2784

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου ..... II - 2786

Συμπεράσματα ..... II - 2789

Β — Επί του δευτέρου λόγου που αναφέρεται σε νομικές πλάνες κατά την εφαρμογή του άρθρου 85 της Συνθήκης ..... II - 2792

Επιχειρήματα των διαδίκων ..... II - 2792

Επί της ελλείψεως ορισμού της αγοράς ..... II - 2793

Επί της εσφαλμένης εκτιμήσεως των εμποδίων στο σύνολό τους ..... II - 2794

Επί του εσφαλμένου χαρακτηρισμού των εμποδίων, συνολικώς εξεταζομένων, ως συμφωνιών ..... II - 2795

Επί της μη τηρήσεως των κανονισμών 123/85 και 1475/95 ..... II - 2796

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου ..... II - 2802

Επί της ελλείψεως ορισμού της αγοράς ..... II - 2802

Επί της εκτιμήσεως των εμποδίων στο σύνολό τους ..... II - 2803

Επί του χαρακτηρισμού των εμποδίων, τα οποία θεωρήθηκαν στο σύνολό τους ως συμφωνίες ..... II - 2804

Επί της προβαλλόμενης παραβιάσεως των κανονισμών 123/85 και 1475/95 . II - 2805

Γ — Επί του τρίτου λόγου, ο οποίος αναφέρεται στην παραβίαση της αρχής της χρηστής διοικήσεως ..... II - 2807

Επιχειρήματα των διαδίκων ..... II - 2807

Επί της παραβιάσεως της αρχής της χρηστής διοικήσεως κατά την ερμηνεία των εγγράφων που κατασχέθηκαν στο πλαίσιο των ελέγχων ..... II - 2808

Επί της παραβιάσεως της αρχής της χρηστής διοικήσεως, σε σχέση με το άρθρο 89 της Συνθήκης ΕΚ ..... II - 2809

Επί της παραβιάσεως της αρχής της χρηστής διοικήσεως, σε σχέση με το άρθρο 191 της Συνθήκης ΕΚ ..... II - 2810

Επί της παραβιάσεως της αρχής της χρηστής διοικήσεως, σε σχέση με το άρθρο 214 της Συνθήκης ΕΚ ..... II - 2811

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου ..... II - 2814

Επί της προβαλλόμενης παραβιάσεως της αρχής της χρηστής διοικήσεως κατά την ερμηνεία των κατασχεθέντων κατά τους ελέγχους εγγράφων .... II - 2815

Επί της προβαλλόμενης παραβιάσεως της αρχής της χρηστής διοικήσεως, σε σχέση με το άρθρο 89 της Συνθήκης ..... II - 2816

Επί της προβαλλομένης παραβιάσεως της αρχής της χρηστής διοικήσεως, σε σχέση με το άρθρο 191 της Συνθήκης ..... II - 2817
Επί της προβαλλομένης παραβιάσεως της αρχής της χρηστής διοικήσεως, σε σχέση με το άρθρο 214 της Συνθήκης ..... II - 2817
Δ — Επί του τετάρτου λόγου, που αναφέρεται σε ανεπαρκή αιτιολογία ..... II - 2820
Επιχειρήματα των διαδίκων ..... II - 2820
Εκτίμηση του Πρωτοδικείου ..... II - 2823
Ε — Επί του πέμπτου λόγου που αναφέρεται στην παραβίαση του δικαιώματος ακροάσεως ..... II - 2826
Επιχειρήματα των διαδίκων ..... II - 2826
Εκτίμηση του Πρωτοδικείου ..... II - 2828
ΣΤ—Επί του επικουρικού λόγου που αναφέρεται στον υπερβολικό χαρακτήρα του επιβληθέντος προστίμου ..... II - 2830
Επιχειρήματα των διαδίκων ..... II - 2830
Εκτίμηση του Πρωτοδικείου ..... II - 2834
Επί των δικαστικών εξόδων ..... II - 2842